

مهمترین وقایع سال ۲۰۱۸

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

سال جدید ۲۰۱۹ را به همه انسان‌های آزاده شادباش می‌گویم. امیدوار باشیم که سال آینده، سالی پر بار برای اکثریت شهروندان جهان باشد. امید داشته باشیم که د صدای نفس‌گیر و گوش‌خراش توپ، موشک، تانک، هواپیما، کشتی‌های جنگی و صداهای جنگ‌طلبی و خشونت‌طلبی و تروریستی خاموش گردند و جای خود را به صداهای گوش‌نواز آزادی، برابری و عدالت اجتماعی بدهند و سرآغازی باشند بر علیه هرگونه تبعیض، ستم، سرکوب، سانسور، زندان، شکنجه، اعدام و استعمار!

در سالی که گذشت وقایع و رخداد‌های جهان که عمدتاً بر اکثریت شهروندان جهان مضر بودند به سرعت سپری شدند. در برخی نقاط جهان هم چون سوریه، عراق، افغانستان، لیبی، ایران، پاکستان، کشورهای آفریقایی، هندوستان، اوکراین و... این رویدادها عواقب و عوارض ویران‌گری بر زندگی شهروندان گذاشتند و جان انسان‌های بی‌شماری را نیز گرفتند.

سال ۲۰۱۸، به یک معنی سال ویژه‌ای بود. دونالد ترامپ استراتژی و تاکتیک جدیدی را وارد عرصه روابط بین‌الملل کرد که تا قبل از آن آزمون نشده بود. تاکتیک اعمال زور و نمایندگی عریان‌تر منافع سرمایه‌داران و صنایع بزرگ آمریکا، به‌ویژه زرادخانه اسلحه‌سازی آن بوده است. صنایع اسلحه‌سازی بدون جنگ نمی‌توانند بقای خود را حفظ کنند.

چند هزار تن از معترضان فرانسوی که به «جلیقه زردها» موسوم شده‌اند، برای هفتمین هفته پیاپی در تظاهرات روزهای شنبه ۲۹ دسامبر، شرکت کردند. در پاریس نیروهای پلیس دست به پرتاب گاز اشک‌آور زده‌اند، گزارش‌هایی از برخوردها میان تظاهرکنندگان و نیروهای پلیس در شهرهای بوردو، ناننتس و برخی مناطق دیگر نیز منتشر شده است.

برگزارکنندگان تظاهرات خواستار حضور معترضان در روز ۳۱ دسامبر، یعنی در آستانه مراسم سال نوی میلادی، در خیابان‌های اصلی شهرها، از جمله شانزله‌لیزه شده‌اند.

«جلیقه زردها» از هفت هفته پیش و ابتدا در اعتراض به افزایش مالیات سوخت جمعیتی را برگزار کردند اما رفته رفته خواسته‌های آنان گسترش یافت تا جایی که خواستار کناره‌گیری امانوئل مکرون، رییس‌جمهوری فرانسه، شدند. مکرون وعده داده که حداقل دستمزدها در فرانسه را افزایش خواهد داد و مالیات بازنشستگان نیز کاهش می‌یابد. اکنون این جنبش به کشورهای دیگر نیز سرایت کرده است.

در سال ۲۰۱۸ ارتش اشغالگر ترکیه با بسیج نیروهای تروریستی، به کانتون عفرین در روژآوا یورش بردند اما با مقاومت بی نظیر یگان‌های مدافع خلق روژآوا شدند تا این که پس از ۵۸ روز، روسیه اجازه داد جنگنده‌های ترکیه وارد فضای سوریه شوند. نیروی هوایی ترکیه با ۱۶۱ فای‌های خود، حتی مناطق مسکونی، مدارس و بیمارستان‌ها را بمباران کردند. سرانجام نیروهای مدافع خلق، اجباراً از مواضع خود عقب نشستند و ارتش ترکیه به همراه ارتش آزاد سوریه، نیروهای شکست خورده داعش و جبهه النصره این کانتون را اشغال کردند و دست به سرکوب و کشتار مردم و غارت اموال مردم زدند.

اخیراً خروج ناگهانی نیروهای آمریکایی از منبج، در حالی که اردوغان خود را آماده برای حمله به این شهر می‌کرد خبرهای متناقضی مبنی بر ورود ارتش سوریه و نیروهای روسی به این شهر منتشر گردید. اما ظاهراً مسکو و آنکارا توافق کرده‌اند پس از خروج نیروهای آمریکایی از سوریه، با یکدیگر تعامل و هماهنگ باشند. اظهارات سرگنی لاوروف پس از دیدار با همتای ترک مطرح شده است.

جنگ داخلی سوریه با سرکوب اعتراضاتی عمدتاً مسالمت‌آمیز علیه حکومت بشار اسد در سال ۲۰۱۱ آغاز شد و دستکم نیم میلیون کشته بر جای گذاشته و حدود نیمی از جمعیت ۲۳ میلیونی این کشور، در داخل سوریه و خارج از آن آوارده شده‌اند. در ماه‌های اخیر با خروج آمریکا از برجام، ایران مجدداً با تحریم اقتصادی آمریکا مواجه شده است. این تحریم‌ها و همچنین فساد نهادینه شده در حاکمیت اسلامی ایران، گرانی و تورم به‌خصوص برای مزدبگیران و محرومان جامعه ایران کمرشکن شده است. حکومت اسلامی جنبش دی ماه ۱۳۹۶ با خشونت سرکوب کرد. اما اعتراضات در شهرهای مختلف همچنان در جریان است. طی یکسال گذشته در خوزستان نیشکر هفت‌تپه و فولاد اهواز و کارگران شهرداری‌ها، اصفهان کشاورزان، دست‌فروشان شهری، تحصن معلمان، تجمع بازنشستگان چندین مرتبه مقابل ساختمان‌های دولتی و مجلس، سپرده‌گذاران موسسه‌های مالی و اعتباری، جوانان بیکار، رانندگان کامیون و ناوگان حمل و نقل جاده‌ای، اعتراض در دانشگاه‌ها، بازاریان کم‌درآمد و اعتراض‌های پراکنده‌ای که نشان از نارضایتی گسترده دارد. یکسال پیش مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران «ایسپا»، گفته بود: ۹۰ درصد مردم از وضعیت موجود راضی نیستند و نیمی نیز گفته‌اند که در تجمعات - در صورت تکرار آن- شرکت خواهند کرد.

روزنامه بریتانیایی فایننشال تایمز دیروز شنبه ۲۹ دسامبر در گزارشی وضعیت نابسامان اقتصادی در ایران را از دلایل تلاش شهروندان این کشور برای مهاجرت و رساندن خود به بریتانیا عنوان کرد.

کریس هوگین، رییس کارگروه جرایم مهاجرتی بریتانیا که مسئول مقابله با قاچاق انسان است، به روزنامه فایننشال تایمز گفت که دولت بریتانیا عمدتاً به دلیل وضعیت حقوق بشر در ایران، پناهجویان ایرانی را به کشورشان بازمی‌گرداند.

به گفته او اطلاع از این موضوع باعث هجوم ایرانی‌ها به بریتانیا و به وجود آمدن پدیده پناهجویان کاتال مانس شده است. پیش از این بی‌بی‌سی گزارش داده بود که یکی از دلایل موج تازه مهاجرتی، ایرانیانی هستند که به صربستان رفته‌اند و اکنون تلاش می‌کنند برای استفاده از موقعیت‌های بهتر خود را به بریتانیا برسانند.

در حال حاضر منطقه جدید بی‌ثباتی در خاورمیانه، یمن است که می‌توان آن را خون‌بارترین و ظالمانه‌ترین جنگ نامید. در سال ۲۰۱۸، داعش شکست سختی خورد. اما این گروه هنوز هم می‌تواند غیرنظامیان را مورد حمله قرار دهد. اتفاقات رخ داده در صحرای سینا و افغانستان در چند هفته گذشته این مسئله را نشان می‌دهد. اما دیگر داعش از چنین قدرتی برخوردار نیست که بتواند یک دولت مرکزی برای خود ایجاد کند.

سال ۲۰۱۸ میلادی یکی از پرحادثه‌ترین سال‌ها برای محیط زیست بود. از طوفان‌های سهمگین تا سیل و آتش‌سوزی‌های بی‌سابقه در نقاط مختلف جهان. در روزهای انتهایی این سال کشورهای جهان در کنفرانس تغییرات اقلیمی، بر سر میزان کاهش گازهای گلخانه‌ای به توافق رسیدند، ولی فعالان محیط زیست می‌گویند که حال زمین خراب است و نیاز به گام‌های بلندتری از طرف سران جهان است. با این مقدمه، مهم‌ترین وقایع جهان سال ۲۰۱۸ را مرور می‌کنیم.

ایران

در سال ۲۰۱۸ میلادی، با خروج آمریکا از برجام، دوباره تحریم‌های اقتصادی آمریکا علیه ایران برگشت و با سقوط ریال ایران در برابر دلار آمریکا، قیمت دلار از نزدیک به ۴ هزار تومان تا ۱۹ هزار تومان بالا رفت و به همان نیست نیز تورم، گرانی، بیکاری و فقر در ایران افزایش پیدا کرد. در این شرایط، نه تنها صنایع نفت و گاز، بلکه همه صنایع ایران که ماده خام آن‌ها از خارج وارد می‌شوند دچار بحران شده‌اند. بر اساس رسانه‌های روسیه و برخی از رسانه‌های غربی تخصصی در زمینه نفت و گاز شرکت «روس‌نفت Rosneft»، غول بزرگ نفتی این کشور تصمیم به خروج از بازار نفت و گاز ایران گرفته و از سرمایه‌گذاری ۳۰ میلیارد دلاری در پروژه‌های مختلف در زمینه نفت و گاز در ایران منصرف شده است. مقامات ایرانی هنوز درباره این اقدام «شریک روسی» خود واکنشی نشان نداده‌اند. خبر خروج «روس‌نفت Rosneft» از بازار ایران پس از آن‌که شرکت ملی نفت چین سرمایه‌گذاری خود را در پروژه میدان گازی پارس جنوبی به حالت تعلیق در آورد، ضربه بسیار محکمی بر پیکر صنعت نفت و گاز ایران وارد می‌کند.

پیش‌تر، در پی بازگشت تحریم‌های آمریکا علیه ایران، شرکت فرانسوی توتال از عملیات فاز ۱۱ پروژه پارس جنوبی خارج شد و وزارت نفت ایران شرکت ملی نفت چین را که از شرکای این پروژه بود، جایگزین توتال کرده بود.

توتال تنها شرکت بزرگ نفتی غربی دارنده تکنولوژی پیشرفته بود که پس از توافق اتمی ایران در وین وارد بازار ایران شد. اکثریت قریب به اتفاق شرکت‌های بزرگ نفتی غرب پس از ترک بازار ایران هیچ‌گاه به این بازار باز نگشتند. حکومت اسلامی ایران، همه امیدهای خود را در چهارچوب «نگاه به شرق» برای توسعه معادن نفت و گاز و استفاده مطلوب از میدان‌های موجود نفت و گاز به شرکت‌های چینی روسی، خصوصاً دو شرکت ملی نفت چین و «روس‌نفت» بسته بود.

روزنامه روسی «وِدوموستی Vedomosti» با استناد به سه منبع نزدیک به مدیریت عالی «روس‌نفت» پیش‌تر خبر خروج این شرکت بزرگ نفتی روسیه از ایران را منتشر کرد و نوشت که این شرکت سیاست خود را در رابطه با پروژه‌های ایران تغییر داده است.

به‌نوشته «وِدوموستی» تصمیم شرکت روس‌نفت به دلیل تحریم‌های نفتی آمریکا بوده است. ایگور سچین مدیر اجرایی شرکت روس‌نفت امیدوار بوده است که «آمریکا برای برخی از شرکای مستقل خود استثناهایی قائل شود». اما آمریکا چنین استثنایی برای شرکت‌های روسیه از جمله «روس‌نفت» قائل نشد.

در ماه نوامبر سال ۲۰۱۷ «روس‌نفت» و شرکت ملی نفت ایران (NIOC) یک نقشه راه برای همکاری استراتژیک در زمینه نفت و گاز در ایران امضاء کرده بودند. در آن هنگام، «ایگور سچین» مدیر اجرایی «روس‌نفت» گفت که این نقشه راه در مجموع ۳۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری را شامل خواهد شد. در آن زمان، رسانه‌های روسیه به نقل از «ایگور سچین» گفتند که طرفین می‌توانند به‌زودی چندین موافقت‌نامه را امضاء کنند و تولید کل این پروژه‌ها می‌تواند سالانه ۵۵ میلیون تن و معادل ۱/۱ میلیون بشکه در روز باشد.

«روس‌نفت» تنها شرکت روسی نیست که از ایران خارج شده است. پیش‌تر «زارویرنفت»، یکی دیگر از تولیدکنندگان دولتی نفت در روسیه و «لوک‌اویل» دومین تولیدکننده نفت روسیه هم به دلیل تحریم‌های نفتی آمریکا از ایران خارج شده‌اند.

با وجود این که اتحادیه اروپا، روسیه، چین، هندوستان، ترکیه و... اعلام کرده بودند از تحریم‌های آمریکا علیه ایران تبعیت نکنند اما بسیاری از شرکت‌هایی که در ایران، به‌ویژه در عرصه نفت و گاز و صنایع فعال بودند ایران را ترک کردند. آمریکا تلاش کرد فروش نفت ایران را به صفر برساند. سران حکومت اسلامی، ادعا کردند که اگر ایران نتواند نفت خود را بفروشد تنگه هرمز را خواهد بست و همین بهانه‌ای شد در دست سران آمریکا، که بار دیگر کشتی‌های جنگی و ناو هواپیمای خود را وارد خلیج فارس کنند.

*به‌گزارش اسپوتنیک، میکو لویت از مدیران اندیشکده واشنگتن در تحلیلی با عنوان «آیا تهدید به بستن تنگه هرمز لفاظی است؟» نوشت:

«۳۵ سال پیشینه تاریخی به روشنی نشان می‌دهد ایران اگر احساس تهدید و انزوا کند، تهاجمی می‌شود.»
 به‌نوشته روزنامه «کیهان»، حسن روحانی رییس‌جمهوری ایران تهدید کرد «اگر ایالات متحده صادرات نفت ایران را متوقف کند، هیچ نفتی از خلیج فارس صادر نخواهد شد.» ممکن است این سخنان چیزی جز طبل توخالی نباشد، اما به دلیل افزایش تنش‌های بیش از حد ناشی از اعمال دوباره تحریم‌های ایالات متحده، احتمال دارد شاهد بالا گرفتن طرح عمیاتی ایران در منطقه، آزمایش موشک‌های بالستیک و تهدیدهای بیش‌تر تهران باشیم.

در گزارش تحلیلی اندیشکده واشنگتن آمده است: حال با گذشت بیش از سه دهه، تهران در استفاده از آنچه اکنون آن را «ارتش آزادسازی شیعه» می‌نامد، تحت فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، برای تحریک بی‌ثباتی منطقه‌ای و نمایش قدرت ایران در خارج از مرزهای خود مهارت بیش‌تری پیدا کرده است.

سازمان سیا در اوایل سال ۱۹۸۸ ارزیابی کرد که از دید ایران، تهران و متحدان شیعه آن، خروج نیروهای نظامی ایالات متحده از لبنان را تحمیل کردند و خروج تحقیرآمیز ایالات متحده از لبنان توانایی واشنگتن برای استفاده از نیروهای نظامی خود برای تأثیرگذاری بر سیاست تحولات در خاورمیانه را زیر سؤال برد.

اگر ایران احساس خطر کند، ممکن است تهاجمی شود و این بدان معناست که ایران از طریق متحدان خود وارد عمل می‌شود، یعنی حملات موشکی علیه اسرائیل از سوی حماس و حزب‌الله، حمله به نیروهای ائتلاف در عراق محتمل است. امروزه ایران اسلحه، آموزش، تامین مالی و پشتیبانی اطلاعاتی را برای ارتش شیعه تحت حمایت خود فراهم می‌کند.

*ناو هواپیمابر جان سی استنلیس با اجرای مانور در دریای عرب، تقریباً به مرزهای ایران نزدیک می‌شود. به گزارش اسپوتنیک به نقل از اطلاعات منتشر شده توسط ناو پنجم نیروی دریایی آمریکا، ناو جان اس استنلیس و کشتی ماموریت حمله هوایی دریایی اسکس به دریای عرب نزدیک شدند.

بر اساس گزارش‌ها، این تمرین‌ها در قسمت شمالی دریای عرب در نزدیکی ایران برگزار می‌شود. در طی این مانور تعامل هوایی میان ناو هواپیمابر جان اس استنلیس و کشتی ماموریت حمله هوایی دریایی اسکس برگزار گردید، این مانور خارج از آب‌های خلیج فارس برگزار گردید. در این مانور، از جنگنده‌های F18F / A- سوپر هورنت و جنگنده نسل پنجم - Lightning II ۳۵F استفاده خواهد شد. (لاکهدی مارتین اف-۳۵ لایتینگ ۲ - پیشرفته‌ترین هواپیمای جنگنده حال حاضر در جهان است).

پیش از این در خبرها آمده بود که نیروی دریایی ایالات متحده از ورود ناوهای جنگی هواپیمابر ایالات متحده به رهبری ناو هواپیمابر هسته‌ای جان سی ۲۳ (یو اس اس جان سی استنلیس) به منطقه خاورمیانه خبر داد. در این گزارش آمده است: این ناو هواپیمابر در منطقه مسئولیت پنجم ناوگان عملیاتی مستقر است. این منطقه عملیاتی شامل دریای عرب و خلیج فارس است.

پیش از این وال استریت ژورنال با اشاره به منابع مطلع اعلام کرد که یک گروه از ناوهای هواپیمابر ایالات متحده شامل ناو هواپیمابر جان سی ۲۳ تا پایان هفته جاری به خلیج فارس می‌رسد. به گفته یکی از منابع این نشریه «این گروه در پایان این هفته وارد خلیج فارس خواهد شد تا (ایالات متحده) قدرت خود را به ایران نشان دهد.»

*خبرگزاری فرانسه: معافیت عراق از تحریم‌های آمریکا علیه ایران ۹۰ روز دیگر تمدید شد. خبرگزاری فرانسه پنج‌شنبه ۲۰ دسامبر - ۲۹ آذر، به نقل از یک منبع آگاه اعلام کرد که ایالات متحده معافیت عراق از تحریم‌ها علیه ایران را ۹۰ روز دیگر تمدید کرده است. این منبع به خبرگزاری فرانسه گفته که عراق برای خرید گاز و الکتروسیته از ایران از تحریم‌ها معاف شده است؛ اما تیم مذاکره‌کننده آمریکایی بر بغداد فشار وارد کرده‌اند تا راه دیگری برای تامین انرژی مورد نیاز خود بیابد. تحریم‌ها علیه صنعت نفت و گاز و همچنین کشتیرانی ایران دوشنبه ۱۴ آبان بازگشت. آمریکا گفته‌بود هدفش رساندن صادرات نفت ایران به صفر است. اما پس از اجرای تحریم‌ها، هشت کشور چین، هند، ژاپن، کره جنوبی، ترکیه، ایتالیا، یونان و تایوان در کنار عراق به‌طور موقت از این تحریم‌ها معاف شدند. در دور نخست معافیت عراق نیز گفته شده بود این کشور ۴۵ روز فرصت دارد «تا گام‌های لازم برای رسیدن به خودکفایی در انرژی را بردارد.» عراق روزانه برای تولید برق تا ۲۸ میلیون متر مکعب گاز از ایران وارد می‌کند و یک هزار و ۳۰۰ مگاوات از برق مصرفی خود را مستقیماً از ایران وارد می‌کند. قطع برق صادراتی ایران و نیز ورودی جریان چندین رودخانه از این کشور به عراق باعث بروز اعتراض‌های خشونت‌بار بصره در سال جاری شد. عراق گفته است وابستگی به برق ایران را طی دو سال از بین خواهد برد اما توقف واردات گاز به مراتب دشوارتر است.

* در دو گزارش که به فاصله چند روز در آذر ماه جاری منتشر شد، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به محاسبه خط فقر در ایران و شناسایی گروه‌های فقیر پرداخته و سیاست‌هایی را برای حمایت از آن‌ها پیشنهاد کرده است. گزارش نخست این مرکز، که «بازوی پژوهشی دستگاه مقتنه» لقب گرفته، زیر عنوان «خط فقر ایران در سال ۱۳۹۵ و مروری بر روش محاسبه آن» منتشر شده، و عنوان گزارش دوم «برآورد خط فقر شش ماهه نخست سال ۱۳۹۷» است.

در این گزارش‌ها، خط فقر خوراکی بر پایه مصرف سرانه حداقل ۲۱۰۰ کالری در روز محاسبه شده است. به بیان دیگر کسی که از دست‌یابی به این سطح از کالری محروم باشد، «فقیر مطلق» به حساب می‌آید. خط فقر کل با محاسبه داده‌های مربوط به هزینه و در آمد خانوار محاسبه شده است. بر این اساس خط فقر کل در ماه برای یک خانوار چهار نفره در تهران در تابستان ۱۳۹۷، دو میلیون و ۷۲۸ هزار تومان محاسبه شده است. همین نهاد می‌گوید که تنها در فاصله بهار تا تابستان سال جاری خورشیدی، خط فقر حدود ۳۰۰ هزار تومان (حدود ۱۱ درصد) افزایش یافته است.

و اما بعد از تهران، در هشت شهر بزرگ کشور که جمعیتی بالای یک میلیون نفر دارند، خط فقر کلی در تابستان ۱۳۹۷ برای یک خانواده چهار نفره یک میلیون و ۸۱۰ هزار تومان ارزیابی شده است. در روستاها، با اختلاف‌هایی چشمگیر میان مناطق گوناگون، خط فقر در سطوحی پایین‌تر از تهران و شهرهای بزرگ است. در عوض سرعت افزایش خط فقر در روستاها بیش‌تر از مناطق شهری است.

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش دوم خود افزایش قریب‌الوقوع شمار فقیران مطلق را پیش‌بینی می‌کند و می‌نویسد: «با توجه به روند فزاینده شاخص عمومی قیمت‌ها، در حالی که پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۱۳۹۷ نرخ تورم نقطه به نقطه به حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد برسد، خط فقر در ماه‌های آینده مجدداً افزایش خواهد یافت و پیش‌بینی می‌شود خانوارهای بیش‌تری به زیر خط فقر بروند.»

اما شماری از منابع کارگری و نیز بعضی از اقتصاددانان مستقل خط فقر را در سطحی بالاتر از مرکز پژوهش‌های مجلس تعریف می‌کنند و، بر این اساس، در محاسبات آن‌ها، نسبت فقیران مطلق به کل جمعیت در سطحی بیش‌تر از آن چیزی است که از سوی مرکز آمار ایران اعلام می‌شود. به عنوان نمونه حسین راغفر، استاد دانشگاه، خط فقر مطلق را برای یک خانواده چهار نفره شهری در سال ۱۳۹۶، چهار میلیون تومان ارزیابی می‌کند و نسبت جمعیت زیر خط فقر به کل جمعیت ایران را ۳۳ درصد می‌داند.

رشد نرخ تورم از آغاز سال ۱۳۹۷، همان اندک افزایش دستمزد کارگران را هم بی‌اثر کرد و حال به گفته رئیس کمیته مزد کانون عالی شوراهای اسلامی کار، هزینه سبد معیشت به بیش از ۴ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسیده است. این شرایط شکاف درآمد و هزینه را به حدود سه میلیون و ۵۰۰ هزار تومان افزایش داده است.

وضعیت برای دیگر مزدبگیران هم تفاوت چندانی با کارگران ندارد. محمد شریفی‌مقدم، دبیرکل خانه پرستار، میانگین دستمزد پرستاران بخش دولتی را ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و بخش خصوصی را ۲ میلیون تومان اعلام کرده که در بهترین حالت معادل نصف هزینه سبد معیشت.

به‌گفته علی الهیار ترکمن، معاون توسعه و پشتیبانی وزیر آموزش و پرورش، میانگین دریافتی معلمان هم حدود نصف سبد معیشت است. او میانگین دریافتی معلمان را ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان - ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان کمتر از سبد معیشت - اعلام کرده است.

وضعیت بازنشستگان هم همین است، بالغ بر ۹۰ درصد آنان درآمدی کمتر از سبد معیشت دارند و زیر خط فقر زندگی می‌کنند. دولت به بهانه عدم تامین اعتبار، مصوبه افزایش مستمری آنان را اجرایی نکرد.

در چنین شرایطی دولت توزیع بسته معیشتی را به عنوان راهکار جبران کاهش حدود ۸۰ درصدی قدرت خرید مزدبگیران در دستور کار قرار داده است. بر اساس اعلام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تمامی اشخاصی که درآمد کمتر از سه میلیون تومان در ماه دارند مشمول دریافت بسته حمایتی خواهند شد.

محمد شریعتمداری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۲۴ آذر از توزیع مرحله نخست بسته حمایتی خبر داد. اما علی خدایی، عضو شورای عالی کار، گفته که هنوز هیچ کارگری بسته حمایتی دریافت نکرده است.

در این شرایط اعلام رسمی رقم واقعی خط فقر به آن معناست که حکومت اسلامی می‌پذیرد در پی ۴۰ سال حکومت، در بهترین حالت ۱۵ تا ۲۰ میلیون ایرانی را در فقر مطلق غوطه‌ور کرده، آن هم در کشوری که بر یکی از مهم‌ترین منابع انرژی جهان تکیه دارد. با توجه به نگاه امنیتی حکومت اسلامی به عرصه‌هایی چون محیط زیست و جمعیت، پدیده بسیار حساس فقر طبعاً نمی‌تواند در یک فضای علمی و به گونه‌ای آزاد بررسی شود.

*مرکز آمار ایران، با انتشار گزارشی نرخ رشد اقتصادی ایران در نیمه نخست امسال را با احتساب نفت، ۰/۴ درصد و بدون احتساب نفت، ۰/۳ درصد اعلام کرد.

بر اساس نتایج این گزارش مرکز آمار ایران، تولید ناخالص داخلی ایران به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ در نیمه نخست امسال با احتساب ارزش افزوده بخش نفت به ۳۷۳ هزار و ۸۸۹ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان رسید که نسبت به رقم تولید ناخالص داخلی در نیمه نخست پارسال، رشدی ۰/۴ درصدی داشت.

رقم تولید ناخالص داخلی ایران بدون احتساب نفت به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ در نیمه نخست امسال، ۲۸۹ هزار و ۹۵۹ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان اعلام شد که در مقایسه با همین رقم در نیمه نخست پارسال، افزایش ۰/۳ درصدی را تجربه کرد.

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، در شش ماه نخست امسال، نرخ رشد اقتصادی دو گروه از سه گروه اصلی مورد مطالعه این مرکز منفی بود و تنها بخش خدمات توانست رشدی ۲/۳ درصدی را در این مدت تجربه کند.

بخش کشاورزی در نیمه نخست امسال، عملکردی منفی داشت و در نهایت با نرخ رشد ۲/۵- درصدی کار خود را به پایان رساند. همچنین کارنامه کاری گروه صنعت نیز در پایان نیمه نخست امسال در مقایسه با عملکرد این بخش در نیمه نخست پارسال، با کاهش همراه بود و نرخ رشد ۱/۲- درصدی را ثبت کرد.

مرکز آمار ایران در گزارش‌های فصلی خود برای محاسبه تولید ناخالص داخلی، عملکرد اقتصاد ایران را در قالب ۱۸ بخش اصلی متشکل از ۴۲ رشته فعالیت، محاسبه می‌کند.

بر این اساس در نیمه نخست امسال، در میان رشته فعالیت‌های اقتصادی، بالاترین نرخ رشد به رشته فعالیت اقتصادی «ماهگیری» مربوط می‌شد که در این مدت در مقایسه با مدت مشابه پارسال، رشدی ۷ درصدی را تجربه کرد.

پایین‌ترین نرخ رشد اقتصادی در شش ماهه اول سال ۱۳۹۷ نیز به رشته فعالیت اقتصادی «تأمین آب، برق و گاز طبیعی» اختصاص یافت که در این مدت در مقایسه با مدت مشابه پارسال، عملکرد آن با نرخ رشد ۵/۵- درصد، کاهش یافت.

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، بخش «ساختمان» که از جمله مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی ایران به شمار می‌رود، در نیمه نخست امسال در مقایسه با مدت مشابه پارسال، رشدی ۴/۵- درصدی را تجربه کرد.

از دیگر اجزای مهم گزارش مرکز آمار ایران از عملکرد اقتصاد ایران در نیمه نخست امسال، رشد تولید ناخالص داخلی ایران با بررسی اجزای هزینه نهایی است.

بر این اساس، در نیمه نخست امسال هزینه مصرف نهایی خصوصی، در مقایسه با مدت مشابه پارسال رشدی ۱/۶ درصدی داشت، اما بررسی نرخ رشد هزینه مصرف نهایی خصوصی به تفکیک دو فصل سپری شده از سال، روندی نگران‌کننده را تصویر می‌کند، هزینه مصرف نهایی خصوصی در بهار امسال رشدی ۴/۱ درصدی داشت اما این نرخ در تابستان با افتی معنادار تا ۰/۴- درصد کاهش یافت که در نهایت برای شش ماه امسال، نرخ رشدی ۱/۶ درصدی را به ثبت رساند.

اگر هزینه مصرف نهایی خصوصی در نیمه دوم سال همچنان رو به کاهش باشد، بروز رکود اقتصادی دور از ذهن نخواهد بود، ضمن آنکه افت معنادار مصرف نهایی خصوصی در تابستان امسال نسبت به فصل بهار، از کاهش قدرت خرید مردم خبر می‌دهد یا اینکه بروز نگرانی از آینده اقتصاد و تمایل آنها برای هزینه کردن را کاهش داده است که در مجموع امیدوار کننده نیست.

اما هزینه مصرف نهایی دولتی در نیمه نخست امسال رشدی ۵/۹ درصدی را تجربه کرد که اگرچه از سال‌های قبلی پایین‌تر است اما رشد هزینه نهایی دولتی باثبات بوده است.

نکته قابل توجه دیگر در گزارش مرکز آمار ایران، رشد منفی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در نیمه نخست امسال است، در شش ماه اول امسال در مقایسه با مدت مشابه پارسال، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به میزان ۲/۷- درصد، کاهش داشت.

نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در فصل بهار ۰/۳ درصد بوده که در تابستان امسال با افتی محسوس به ۵/۶- درصد کاهش می‌یابد. نرخ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، در واقع بیانگر روند سرمایه‌گذاری غیرنقدی در مجموعه‌های اقتصادی است که در دو زیربخش سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان و ماشین‌آلات بررسی می‌شود.

سرمایه ثابت ناخالص داخلی از زمستان سال ۱۳۹۳ تا پیاپی سال ۹۵، هشت فصل متوالی منفی بود تا اینکه این روند منفی در زمستان سال ۹۵ تغییر کرد و حال پس از تجربه شش فصل رشد مثبت و متوالی در تابستان امسال، نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، بار دیگر منفی شده است.

روند کاهشی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در تابستان و این تغییر جهت را باید با نوسانات شدید قیمت ارز در بازار آزاد و نگرانی‌ها از عواقب و نتایج آغاز تحریم‌های آمریکا تحلیل کرد که انگیزه و توان سرمایه‌گذاری را از فعالان اقتصادی بازستانده است.

پیش از این مرکز پژوهش‌های مجلس ایران در دو سناریو خوش بینانه و بدبینانه وضعیت اقتصاد ایران پس از اعمال تحریم‌ها را پیش‌بینی کرده بود.

بر اساس آن ارزیابی، در حالت خوشبینانه، نرخ رشد اقتصادی ایران در سال ۹۷ به منفی ۰/۵ درصد کاهش خواهد یافت. در این سناریو، نرخ رشد اقتصادی در سال آینده خورشیدی تا منفی ۳/۸ درصد، کاهش می‌یابد که به معنای تشدید مشکلات اقتصادی ایران در پی ادامه تحریم‌هاست.

در فرض بدبینانه مرکز پژوهش‌های مجلس، رشد اقتصادی ایران در سال ۹۷ به منفی ۲/۸ درصد خواهد بود که در سال ۱۳۹۸ حتی تا منفی ۵/۵ درصد نیز افت خواهد کرد.

*سایت‌های خبری در ایران می‌گویند در حالی که بودجه ارتش، وزارت دفاع و ستاد کل نیروهای مسلح ایران در بودجه سال ۹۸ کم شده است، بودجه سپاه پاسداران و بسیج افزایش نشان می‌دهد. به‌گزارش سایت‌های جماران و اصلاحات نیوز، بودجه ارتش ایران از ۱۱ هزار میلیارد تومان در سال ۹۷ به ۱۰ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان در لایحه بودجه سال ۹۸ کاهش یافته است.

به این ترتیب بودجه ارتش حدود هشت درصد کاهش یافته است.

بودجه وزارت دفاع ایران نیز از شش هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان به سه هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان کاهش یافته و تقریباً نصف شده است.

با این حال بودجه سپاه پاسداران از ۲۰ هزار میلیارد تومان در لایحه دولت به بیش از ۲۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است.

به این ترتیب بودجه این نهاد حدود ۲۵ درصد افزایش یافته است.

بودجه بسیج نیز که در سال ۹۷، هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان بوده حدود دو درصد افزایش یافته است.

بودجه ستاد کل نیروهای مسلح ایران نیز از حدود سه هزار میلیارد تومان به حدود ۵۰۰ میلیارد تومان کاهش یافته است.

بودجه نظامی سال ۹۷ ارائه شده از سوی دولت حسن روحانی حدود ۴۴۴ هزار میلیارد تومان بود.

با این حال برخی از کارشناسان معتقدند که سود شرکت‌های سپاه پاسداران و وزارت دفاع ایران در بودجه نظامی لحاظ نمی‌شود و با محاسبه این عددها بودجه نظامی بیش‌تر خواهد شد.

از جمله بر اساس گزارش «موسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک» در لندن، نیروهای مسلح از جمله سپاه پاسداران به منابع مالی در بیرون از دایره بودجه دسترسی دارند که با استفاده از آن‌ها می‌توانند بودجه خود را افزایش دهند.

ارائه لایحه بودجه سال ۹۸ به مجلس با تاخیر انجام شد و مقامات دولت و مجلس دلیل این تاخیر را انجام اصلاحات مدنظر رهبر حکومت اسلامی اعلام کردند.

در مورد جزئیات این اصلاحات گزارشی منتشر نشده است اما از گزارش‌های پراکنده رسانه‌های داخلی و سخنان یکی از نمایندگان مجلس چنین بر می‌آید که این اصلاحات مربوط به برداشت مبالغی از «صندوق توسعه ملی» و هزینه کردن آن برای مقاصد نظامی است.

نمایندگان مجلس نهم و دهم پس از توافق هسته‌ای تیرماه ۱۳۹۴ نیز مصوباتی را برای افزایش بودجه نظامی ایران تصویب کرده بودند. از جمله بر اساس برنامه ششم توسعه دولت موظف است، هر سال حداقل پنج درصد از «بودجه عمومی» را به بودجه دفاعی کشور اضافه و همچنین نسبت به «توسعه و افزایش توان تولیدی موشکی» اقدام کند.

در همین حال محمد باقر نوبخت، رییس سازمان برنامه و بودجه، پارسال گفته بود که بودجه نظامی طی یک دوره چهار ساله ۱۲۸ درصد افزایش یافته است.

با این حال، دولت حسن روحانی امسال و سال آینده به دلیل تحریم‌های آمریکا با کاهش درآمد روبه‌رو است.

دولت در لایحه بودجه ۹۸ پیش‌بینی کرده است که سال آینده روزانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه نفت را به قیمت هر بشکه ۵۴ دلار صادر کند. به این ترتیب فروش نفت ایران در سال آینده نسبت به امسال نصف خواهد شد.

با این حال در لایحه دولت، سقف بودجه سال آینده ۱۷۰۳ تریلیون تومان (یا ۱۷۰۳ هزار میلیارد تومان) پیش‌بینی شده که نسبت به پارسال ۴۰ درصد افزایش یافته است. بودجه عمومی دولت نیز هشت درصد بیش‌تر شده است.

سال گذشته در حالی که سقف لایحه بودجه ارائه شده از سوی دولت حسن روحانی هزار و ۱۹۴ تریلیون تومان بود، نمایندگان مجلس سقف بودجه را به هزار و ۲۱۷ تریلیون تومان افزایش دادند.

*دستمزدها پرداخت نمی‌شود، کارگران اخراج می‌شوند. همین شرایط «ویژه» یا رکود اقتصادی که از نیمه دوم سال گذشته بار دیگر آغاز شده، امنیت شغلی کارگران را با خطر روبرو کرده است. کارگرانی که دستمزدهایشان با تاخیر چند ماهه پرداخت می‌شود، حال به بهانه کاهش تولید از کار اخراج و به بیمه بیکاری معرفی می‌شوند.

به گفته آرش محبی‌نژاد، دبیر انجمن قطعه‌سازان همگن از ۱۳ آبان امسال همزمان با اجرایی شدن دور دوم تحریم‌های آمریکا علیه ایران، در فاصله دو هفته ۹۰ هزار کارگر قطعه‌ساز بیکار شدند.

او گفته که از نیمه دوم آبان امسال ۱۰۰ واحد قطعه‌سازی فعالیت خود را به حالت تعلیق درآورده‌اند و پیش‌بینی می‌شود با ادامه این شرایط حداقل ۲۰۰ هزار کارگر دیگر بیکار شوند. به گفته محبی‌نژاد این وضعیت به معنای اضافه شدن حداقل ۳۰۰ هزار تن به جمعیت بیکاران است.

شرایط در دیگر بخش‌ها نیز تفاوتی با خودروسازان که از امتیازات ویژه هم برخوردارند، ندارد و خبرگزاری‌های دولتی ایران روزانه گزارش‌هایی مبنی بر تعدیل نیرو کارگران منتشر می‌کنند. در همین رابطه کارخانه کنتورسازی در شهر صنعتی البرز استان قزوین، خط تولید را متوقف و کارگران را «اخراج موقت» کرده است.

*یورش شبانه به منازل کارگران معترض گروه ملی فولاد اهواز و بازداشت تعدادی از آن‌ها. در پی ادامه اعتصاب و تجمع اعتراضی کارگران گروه ملی فولاد اهواز منابع خبری از یورش ماموران امنیتی، در شامگاه یکشنبه ۲۰۱۸/۱۲/۱۶، به منازل کارگران معترض و بازداشت دستکم ۲۸ تن و انتقال آنان به نقطه نامعلوم گزارش دادند.

روز دوشنبه ۱۷ دسامبر- ۲۶ آذر، در گزارشی اعلام کرد: کارگران معترض گروه ملی فولاد اهواز در سی و هشتمین روز اعتصاب خود در خیابان نادری اهواز تجمع کرده اما ماموران امنیتی تجمع‌کنندگان را محاصره کردند.

۱۱ نفر از کارگران گروه ملی صنعتی فولاد اهواز آزاد شدند. طبق گزارشات، تا بعد از ظهر روز چهارشنبه ۲۸ آذر- ۱۸ دسامبر، از ۴۱ کارگر گروه ملی صنعتی فولاد اهواز که بازداشت شده بودند یازده نفر آزاد شدند. از میان ۱۱ کارگر آزاد شده گروه ملی فولاد با قرار کفالت و با گذاشتن فیش حقوقی توسط همکارانشان آزاد شدند.

اسامی کارگرانی که تا کنون آزاد شده‌اند به شرح زیر است: حبیب طباطبایی، جواد غلامی، محسن بلوطی، مهدی طهماسبی، کوروش اسماعیلی، علی امامی، عبدالرضا دستی، سهراب نعمی، حسین عساکره، فریبرز شیخ رباط و علی جوادیپور.

با آزادی ۱۱ نفر از کارگران گروه ملی صنعتی فولاد اهواز، هم اکنون ۳۰ کارگر دیگر همچنان در بازداشت هستند.

*ایرنا، ۲۹ آذر خبر داد؛ سالانه ۳۰ تا ۳۵ هزار نفر در ایران به دلیل سرطان جان‌شان را از دست می‌دهند. حسین فودازی دبیر انجمن کلینیکال آنکولوژی گفت: حدود ۵۰۰ هزار نفر در کشور با سرطان زندگی می‌کنند و سالانه حدود ۱۰۰ هزار بیمار جدید به این افراد اضافه می‌شود. تا ۱۵ سال دیگر میزان بروز موارد جدید ابتلا به سرطان در ایران به دو برابر خواهد رسید.

وی روز چهارشنبه در سومین کنگره بین المللی کلینیکال آنکولوآنکولوژی و سیزدهمین کنگره سالیانه کلینیکال آنکولوژی ایران در هتل المپیک افزود: این ۵۰۰ هزار نفر کسانی هستند که یا طی یک سال اخیر بیماری‌شان تشخیص داده شده و مراحل درمان خود را پشت سر می‌گذارند یا این‌که سالیان قبل درمان شده‌اند.

بر اساس آخرین آمارها سالانه حدود ۹۵ تا ۱۰۰ هزار مورد جدید ابتلا به سرطان در کشور داریم و پس از بیماری‌های قلبی و عروقی، سرطان‌ها دومین عامل مرگ و میر در کشور هستند.

وی افزود: سالانه ۳۰ تا ۳۵ هزار نفر در به دلیل سرطان در کشور جان‌شان را از دست می‌دهند. در حال حاضر ۴۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر مبتلا به سرطان بود که با درمان شده یا بیماری آن‌ها تازه تشخیص داده شده است. گفته می‌شود بنزین آلوده و فعالیت‌های مخفیانه اتمی حکومت اسلامی ایران، از جمله عوامل اصلی رشد سرطان در ایران هستند.

*کسری بودجه دولت ایران طی هفت ماهه سال جاری خورشیدی به رقم بی‌سابقه ۳۹ هزارمیلیارد تومان رسید. مطابق اعلام بانک مرکزی ایران، مجموع درآمد دولت اعم از مالیات، عوارض و تعرفه‌های گمرک تا پایان مهرماه گذشته به ۷۵/۵ هزار میلیاردتومان رسیده که نشان‌دهنده عدم تحقق ۴۱ درصدی آن در مقایسه با رقم مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۷ است.

همچنین در قانون بودجه سال جاری خورشیدی مصوب شده بود که دولت طی ۷ ماهه سال از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای از جمله فروش نفت و میعانات گازی ۶۳/۶ میلیاردتومان درآمد داشته باشد. عملکرد مالی دولت نشان می‌دهد که این رقم به ۷۲/۹ هزارمیلیاردتومان رسیده و درصد تحقق ۱۱۴ درصدی را ثبت کرده است.

گزارش بانک مرکزی ایران حاکی است که کسری تراز عملیاتی بودجه دولت طی ۷ ماهه سال جاری خورشیدی به بیش از ۸۰/۷ هزارمیلیاردتومان رسیده است. این در حالی است که واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شاهد مازاد ۴۱/۵ هزارمیلیارد تومان بوده است.

بر این اساس، کسری بودجه دولت ایران با وجود درآمد نفتی فراتر از انتظار دولت طی ۷ ماهه سال ۱۳۹۷، به رقم بی‌سابقه ۳۹/۱ هزار میلیارد تومان رسیده است. این رقم طی نیمه اول سال جاری خورشیدی ۳۷/۲ هزارمیلیارد تومانی بود که نشان‌دهنده رشد ۵ درصدی آن طی مهرماه گذشته است.

در همین حال، گزارش بانک مرکزی ایران نشان می‌دهد که کسری بودجه دولت در مقایسه با عملکرد هفت ماهه سال ۱۳۹۶ بیش از ۷۵ درصد افزایش یافته است.

پیش از این بالاترین رقم کسری بودجه دولت متعلق به ۷ ماهه سال ۱۳۹۵ و به میزان ۲۴/۷ هزارمیلیاردتومان بود. اقتصاد ایران از اردیبهشت ماه گذشته و در پی خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام با بازگشت تحریم‌های تجاری این کشور مواجه شده و دامنه این تحریم‌ها از ۱۳ آبان ماه گذشته به بخش‌های نفتی، مالی و بیمه گسترش یافته است.

در همین حال، سیر نزولی قیمت جهانی نفت که از دو ماه پیش آغاز شده، بهای نفت سنگین ایران را به حدود ۵۲ دلار کاهش داده که ۳ دلار کمتر از پیش‌بینی قانون بودجه سال ۱۳۹۷ است.

بر این اساس، پیش‌بینی می‌شود، کسری بودجه دولت ایران طی پنج ماه باقی‌مانده از سال جاری خورشیدی شتاب بیشتری به‌خود بگیرد.

* مرکز پژوهش‌های مجلس گزارشی منتشر کرده است که نشان می‌دهد هرچند رویکرد بازار به نفت در یک سیر طولانی روندی صعودی دارد، اما به‌طور مشخص در سال ۲۰۱۹، با افزایش مازاد نفت در جهان، دوباره با کاهش قیمت نفت مواجه خواهیم شد. در واقع بررسی عوامل اثرگذار بر بازار نفت، نظیر رشد اقتصاد جهانی و میزان عرضه و تقاضا، نشان می‌دهد در سال ۲۰۱۹ با در نظر گرفتن نااطمینانی‌ها در سطح تولید و مصرف جهانی نفت، قیمت نفت برنت کمتر از سال ۲۰۱۸ باشد. متوسط قیمت نفت برنت در ۱۰ ماهه نخست سال ۲۰۱۸، حدود ۷۲/۹۷ دلار در بشکه بود که ۳۴/۷ درصد بالاتر از متوسط سال ۲۰۱۷ قرار داشته است. به‌طورکلی، برآورد می‌شود در سال ۲۰۱۹ اقتصاد جهانی رشد بالایی نداشته باشد و به‌تبع آن، رشد تقاضا کمتر از سال ۲۰۱۸ یا در همان سطح سال ۲۰۱۸ باشد. مضافاً این‌که جنگ تجاری چین و آمریکا و همین‌طور ضعف اقتصاد برخی کشورهای در حال توسعه مانند ترکیه و بیم سرایت آن به سایر کشورها نیز وجود دارد؛ از این‌رو نااطمینانی از رشد اقتصاد جهانی و رشد تقاضای نفت وجود دارد و از طرف دیگر رشد عرضه نفت بیش از تقاضا بوده است که باعث افزایش مازاد عرضه و همین‌طور افزایش سطح ذخیره‌سازی‌ها خواهد شد. به‌طورکلی، پیش‌بینی می‌شود قیمت نفت در سال ۲۰۱۹ به‌طور متوسط کمتر از سال ۲۰۱۸ شده و در محدوده ۶۲ تا ۶۸ دلار به‌ازای هر بشکه قرار گیرد.

اگر معافیت موقت فروش نفت ایران به برخی کشورها، تمدید نشود، در بهار ۹۸ تحریم‌ها علیه ایران تشدید خواهد شد. دولت آمریکا برای هشت کشور چین، هند، ژاپن، کره جنوبی، تایوان، ترکیه، ایتالیا و یونان معافیت صادر کرد. اما براساس اعلام برخی منابع خبری نظیر رویتر و پالنتس، دوره این معافیت‌ها شش‌ماهه است و چین، هند، کره جنوبی و ترکیه به‌ترتیب اجازه واردات ۳۶۰، ۳۰۰، ۱۳۰ و ۶۰ هزار بشکه در روز از نفت ایران را دارند و در مورد میزان واردات ژاپن، تایوان، ایتالیا و یونان هنوز اطلاعاتی منتشر نشده است.

*تسنیم، خبرگزاری وابسته به سپاه پاسداران، به نقل از دبیر انجمن قطعه‌سازان کشور نوشت که به دلیل مشکلات مالی حدود ۳۰۰ هزار نفر از کارگران قطعه‌ساز کشور بیکار شده‌اند. آرش محبی نژاد، دبیر انجمن قطعه‌سازان کشور، گفته است که به‌منظور رفع این مشکلات مالی، نمایندگان قطعه‌سازان کشور ۴۰ جلسه با مسنولان کشور گفتگو کرده‌اند بی‌آن‌که این جلسات به نتیجه برسند.

محبی نژاد در ادامه افزوده است که با وجود وعده‌های مسنولان هنوز هیچ گشایشی برای رفع مشکلات مالی قطعه‌سازان صورت نگرفته و وضعیت این بخش مهم از صنعت ایران روزبه‌روز بدتر می‌شود به‌طوری‌که به زودی ۴۰۰ کارگر قطعه‌ساز دیگر بیکار خواهند شد.

دبیر انجمن قطعه‌سازان، مشکلات این صنف را نبود نقدینگی و مواد اولیه، خودداری یا ناتوانی خودروسازان از پرداخت دیون معوقه‌شان، افزایش قیمت قطعات اعلام کرده و افزوده است که به همه این مشکلات باید کاهش چشمگیر تولید خودرو را نیز افزود.

آرش محبی نژاد، در ادامه افزوده است که تولید خودرو در کشور عملاً رو به توقف گذاشته است. اگر چه او نگفته است که در نتیجه این توقف چه تعداد از کارگران خودروسازی کشور تاکنون بیکار شده‌اند، اما، وی تصریح کرده است که شمار بیکاران صنعت قطعه‌سازی تا به حال به ۲۸۰ هزار نفر رسیده است و روند بیکاری در این صنعت با شتاب ادامه دارد.

بعد از صنعت نفت و گاز، صنعت خودروسازی و قطعه‌سازی ایران روی هم بزرگ‌ترین صنعت کشور به‌لحاظ شمار کارگران شاغل در آن به‌شمار می‌رود که عملاً در نتیجه بحران‌های مالی و اقتصادی و تحریم‌های بین‌المللی به ورشکستگی نزدیک شده‌اند.

*تجمع روز پنج‌شنبه ۲۷ دسامبر، معلمین در شهر اصفهان با حمله نیروهای انتظامی و امنیتی مواجه شد. بنابر گزارش‌ها ماموران به‌سوی معلمین معترض گاز اشک‌آور شلیک کرده و تعدادی از آن‌ها را بازداشت کرده‌اند.

تجمع معلمان اصفهان در خیابان بهشت و در برابر ساختمان آموزش و پرورش صورت گرفت. فراخوان این تجمع در روزهای گذشته در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده بود. از تعداد بازداشت شدگان اطلاعی در دست نیست. معلمان نسبت به وضعیت معیشتی خود، گرانی و پایین بودن حقوق‌ها معترض هستند. آموزش رایگان از جمله خواسته‌هایی است که به کرات در تجمعات اعتراضی معلمان مورد تاکید قرار گرفته است. از آغاز امسال معلمان دو اعتصاب بزرگ برگزار کرده‌اند و همچنین در شهرهای مختلف دست به تجمعات اعتراضی متعددی زده‌اند. خواسته‌های معلمان که در جریان اعتصاب‌ها و تجمعاتشان اعلام شده، از سوی حکومت با بی‌اعتنایی کامل مواجه شده است. حکومت تعدادی از فعالین فرهنگی و اعضای تشکلهای صنفی معلمان را بازداشت و به حبس محکوم کرده است. چند روز پیش حکم حبس سنگین محمد حبیبی عضو هیات مدیره تشکل فرهنگیان تهران تایید شد. محمود بهشتی لنگرودی و اسماعیل عبیدی از فعالین دیگر فرهنگی کشور هستند که به‌خاطر پیگیری مطالبات معلمان زندانی شده‌اند.

*کشاورزان اصفهان در سال ۲۰۱۸ بارهای دست به اعتراض زدند و حتی نماز جمعه را تعطیلی نمودند. مناطق شرق اصفهان متشکل از شهرها و مناطقی از جمله زیار، جرقویه، ورزنه، اژییه، هرد، بران و خوراسگان بالغ بر ۳۰۰ هزار نفر جمعیت دارد، اغلب مردم این مناطق به کشاورزی اشتغال دارند، اما بی توجهی مسئولان حکومتی و خشک‌سالی، آنان را به شدت در معرض مشکلات شغلی و معیشتی قرار داده است.

سهم کلی حقایق کشاورزان شرق اصفهان از زاینده رود حدود ۴۰۰ میلیون مترمکعب است، اما این میزان در سال‌های اخیر اختصاص نیافته و با وجود جریان یافتن زاینده رود در مقطعی از سال ۱۳۹۶، تنها حدود ۴۰ درصد از یکصد هزار هکتار زمین های کشاورزی شرق اصفهان، زیر کشت رفت و سال ۹۷ به دلیل رها نشدن آب برای کشت پاییزه این رقم با کاهش زیادی روبه‌رو شده است. همچنین طبق مصوبه شورای هماهنگی زاینده رود، با توجه به اینکه ذخیره آب در سد زاینده رود به کمترین میزان طی ۵۰ سال اخیر رسیده است، امکان بازگشایی زاینده رود و توزیع آب کشاورزی در سال زراعی جاری وجود ندارد.

کاهش بارش در سال زراعی جاری در حوضه آبریز فلات مرکزی ایران که زاینده رود بزرگترین رودخانه آن به‌شمار می‌رود، باعث شده تا میزان آب ورودی به سد زاینده رود نیز به حداقل خود برسد.

این رودخانه که علاوه بر جاذبه تفریحی و فرهنگی، همواره نقشی موثر در کشاورزی و اقتصاد منطقه به‌ویژه شرق اصفهان و هستی تالاب گاوخونی داشته، در دهه‌های اخیر به علت مدیریت غلط و سودجویانه، تغییرات اقلیمی، خشک‌سالی‌های متوالی، تراکم جمعیت و افزایش برداشت بی‌رویه به یک رودخانه فصلی تبدیل و در محل پایین دست در فصول گرم بویژه تابستان با خشکی مواجه شده است.

کشاورزان معترض، بارها با سردادن شعارهایی مبنی بر خواسته‌های خود از جمله به‌سمت استانداری راهپیمایی کردند: «آب زاینده رود، حق مسلم ما است»، «درد بر کشاورز»، «تا آب نیاد تو رودخونه بر نمی‌گردیم تو خونه» و... کشاورزان با شعارهایشان مانع آغاز مراسم نماز جمعه شدند. آن‌ها فریاد می‌زدند: «تکلیف ما معلوم شه، نماز جمعه شروع شه». در بعضی از فیلم‌هایی که منتشر شده، مشخص است که معترضان هنگام شعاردادن به تریبون اصلی نماز جمعه پشت کرده‌اند و شعار می‌دهند: «رو به میهن، پشت به دشمن».

فیلم‌های دیگری هم از تجمع و راهپیمایی معترضان در مرکز شهر اصفهان منتشر شده که در آن‌ها کشاورزان شعار می‌دهند: «عزا عزاست امروز، روز عزاست امروز، زندگی کشاورز روی هواست امروز» و «روحانی دروغ‌گو، زاینده‌رود ما کو؟» از جمله شعارهای این راهپیمایان بود. آن‌ها نسبت به وضعیت خود اعتراض و خواستار تامین آب موردنیاز کشاورزان این منطقه و مبارزه با آنچه مافیای آب نامیدند، شدند.

«۱۹ سال است آب ندارم. از ۴ ارگان و ۲ استان هم‌جوار به قوه قضاییه شکایت کرده‌ام. ۳ جلسه دادگاه برگزار شد و وکلایشان آمدند. چند بار بگویم‌گواها به دادگاه کشید. بعد از آن پرونده بسته شد و من یک سال محکوم شدم. او در حالی که گریه می‌کند، ادامه می‌دهد: جانباز شیمیایی هستم و تا جایی که در توانم بود، برای کشورم مبارزه کردم. حالا حقم این است؟» (همشهری، دوشنبه ۳ اردیبهشت ۱۳۹۷)

حوضه زاینده رود در دو استان اصفهان و چهارمحال و بختیاری قرار گرفته که ۹۳ درصد از مساحت و ۹۸ درصد از جمعیت تحت پوشش این حوضه در استان اصفهان و ۷ درصد از مساحت و ۲ درصد از جمعیت تحت پوشش آن در استان چهارمحال و بختیاری قرار دارد.

*قدرتانی اسماعیل بخشی از حمایت‌ها

مردم ایرانم درود

اسماعیل چگونه می‌تواند محبت سرشارتان را فراموش کند چگونه می‌تواند در یادتان نباشد هنگامی که شما در سخت‌ترین لحظات زندگی‌ام به یادم بودید و مهرتان را بر من و خانواده‌ام بارانیدید، در روزهای گذشته در شرایطی بودم که نه قلم یاری می‌کرد و نه ذهن و جانم، حتی واژه‌ها هم با من بیگانه شده بودند اما دیگر تاب این‌بار سنگین را ندارم، پس می‌کوشم با روح پریشانم، لکنت زبانت و قلم لرزانت، در ثنای قطره‌ای از مهرتان چیزی بنگارم.

ابتدا یاد می‌کنم از کارگران رنج‌دیده و با وفای هفت‌تپه و خانواده بزرگوارشان که تا روز آخر در کنار خانواده‌ام بودند و امروز که پس از گذشت چهل روز در محل کارم حاضر شده‌ام با این‌که دیگر معنای آزادی را دیگر نه می‌فهمم نه درک می‌کنم اندکی احساس آزادی کردم، ای آزاد دلان یاد می‌کنم از تمام هم‌طبقه‌ای‌های کارگرم و از تمام تشکلات و سندیکاهای کارگری کشورم که حامی برادر کوچک‌شان بودند.

یاد می‌کنم از معلمان عزیزم، جامعه پزشکان و پرستاران مهربانم، بازاریان و تمام اصناف و انجمن‌هایی که مهرورانه برایم مهرورزیدند. یاد می‌کنم از هنرمندان و نویسندگان و شاعران خوش فکر و خوش ذوق کشورم و بسیار خاص و خیلی ویژه یاد می‌کنم از دانشجویان عزیزم، دانشجویان نازنینم، شاپرکان زیبای میهنم، فرزندان رعنا سرزمین دوست‌تان دارم.

و در آخر در جواب همه عزیزانم که در ایام بازداشت شعار «من هم اسماعیل بخشی هستم» را یا گفتند یا نوشتند تا هم مرا حامی باشند و هم خانواده غمگینم را دل آرام، پاسخ‌تان می‌دهم: «من هم فدایی شما هستم».

اسماعیل بخشی ۱۳۹۷/۱۰/۲

نامه سپیده قلیان

۳۰ روزی که با ضرب و شتم شروع شد و با شکنجه‌های روانی ادامه پیدا کرد! هفت‌تپه یک اتفاق تاریخی در گذشته‌ای دور برای درس و عبرت سیاسی کارگران نیست. آنچه در هفت‌تپه گذشت، آغاز سیاست‌ورزی طبقاتی کارگران به شکل عیان و تمام عیار بود. سرکوب کارگران هفت‌تپه هم با دستگیری‌ها، نه آغاز شد و نه پایان یافت!

سرکوب در هفت‌تپه با حمله همه جانبه به معیشت کارگران، با تصویب حداقل حقوق‌های تحقیر آمیز، با روی کار آمدن سیاست‌ها خصوصی سازی آغاز شده بود و اکنون نیز به شدت تداوم دارد. افراد، گروه‌ها و جریان‌های مختلفی به اشکال گوناگون به حمایت از کارگران هفت‌تپه پرداختند. کارگران، معلمان، وکلا، فعالان اجتماعی و سیاسی، دانشجویان و هر آنکه دل در گروی آزادی و عدالت اجتماعی دارد، از هفت‌تپه حمایت کردند. من هم به عنوان یک دانشجوی و کارگر، مانند صدها تن از مردم شوش، به سبب نزدیکی محل زندگی‌ام، حمایت از اعتراضات هفت‌تپه را با حضور در کنار آن‌ها به جای آوردم. و البته این به مذاق نهادهای امنیتی خوش نیامد و بازداشت‌ها شد. در طول ۳۰ روز بازجویی مداوم، اتهاماتی همچون عضویت در گروه‌های سیاسی و تلاش برای سیاسی کردن هفت‌تپه به من زده شد. و من نمی‌دانم چه چیزی سیاسی‌تر و جدی‌تر از شعارهای چند هزار کارگر هفت‌تپه بود که من بخواهم دخالتی در وقوعش داشته باشم؟ ۳۰ روزی که با ضرب و شتم شروع شد و با شکنجه‌های روانی ادامه پیدا کرد و با وثیقه ۵۰۰ میلیون تومانی، چنان که گویی من مرتکب جنایت شده‌ام پایان یافت. در هر حال زندگی همچنان ادامه دارد...

مخاطبان این متن از یک سو رفقا و عزیزانی هستند که نگران وضعیت من بودند و از سوی دیگر آنانکه از تخریب و تحقیر من در این مدت سرخوش شدند. سرخوشی‌شان مدام باد. مقاومت ادامه دارد. برای آزادی همه. برای آزادی کارگران فولاد. برای رهایی ایران.

سپیده قلیان، ۹۷/۱۰/۳

* یک سال از خیزش دی ماه مردم ایران در بیش از صد شهر گذشت. خیزشی که شعار «مرگ بر جمهوری اسلامی»، «اصلاح طلب اصول‌گرا» دیگه تمومه ماجرا» را در سراسر کشور طنین‌انداز کرد و کاخ‌های سران حکومت اسلامی سرمایه داران انداخت. خیزش مردمی که در استان خراسان رضوی و با محوریت شهر مشهد در روز ۷ دی شکل گرفت، در روندی غافلگیرانه به ۸ شهر دیگر از جمله قم، اهواز و اصفهان در روز جمعه ۸ دی تسری یافته و موجی از اعتراضات خودجوش را پدید آورد.

مبارزات کارگران، معلمان، دانشجویان، زنان، بازنشستگان، پرستاران، مال‌باختگان و بخش‌های معترض مردم آشکارا خصلتی طبقاتی و علیه سیستم ستمگر سرمایه‌داری و برابری طلبانه به‌خود گرفت. شمار دقیق کشته‌ها هرگز اعلام نشد اما اسامی ۲۸ نفر جان‌باخته در رسانه‌های خارجی و شبکه‌های اجتماعی داخلی منتشر شد. ۹ نفر از قربانیان جوانان معترضی بودند که توسط نیروهای امنیتی در جریان نارضایتی‌ها بازداشت شده بودند و در زندان به‌شیوه‌های وحشیانه به قتل رسیدند. اعلام شد که حکومت اسلامی عمداً بازداشت‌شدگان را به‌منظور گسترش جو رعب و وحشت به قتل رسانده است. سینا قنبری ۲۳ ساله در زندان اوین، وحید حیدری ۲۳ ساله در زندان اراک، آریا روزبهی بابادی، سارو قهرمانی ۲۴ ساله اهل سنه، کیانوش زندی ۲۴ ساله‌ها سنه، علی پولادی ۲۶ ساله اهل چالوس، شهاب‌الدین ابطی‌زاده ۲۰ ساله اهل اراک، فروزان جعفرپور ۲۷ ساله، طالب بسطامی دانشجوی پزشکی اهل ایلام از جمله جوانانی بودند که در زندان توسط شکنجه‌گران حکومت اسلامی ایران جان‌باختند. اعتراضات در روز شنبه ۹ دی نیز در شهرهای دیگر از جمله تهران، خرم‌آباد، کرمان، ارومیه، قهدریجان، شیراز، زنجان، گرگان، درود، کاشان، اراک، همدان، اردبیل، ملایر، بوشهر، ایذه، بهشهر، کرج، تنکابن، سمنان، شهرکرد، آمل، تبریز، بندر عباس، ساوه، بجنورد و دلیجان ادامه یافت.

در تهران نیز دانشجویان دانشگاه تهران به اعتراضات پیوستند. بر اساس شواهد موجود به‌نظر می‌رسد این حرکت‌های اعتراضی به‌صورت خودجوش و توده محور صورت گرفته و هیچ جریان سیاسی هدایت آن را بر عهده ندارد. زمینه اصلی بروز اعتراضات مسائل اقتصادی و معیشتی است که در حین کنش ورزی و مواجهه با نیروهای انتظامی و مسنولان حاکمیتی سیاسی شده و به‌گونه‌ای می‌توان گفت در محدوده اقتصاد- سیاست جریان یافته است.

ضعف و ناتوانی نظام سیاسی و هر دو جناح اصلاح‌طلب و اصول‌گرا در تنظیم مسائل کشور و مهار ابر چالش‌ها همراه با اعمال قوه قهریه در برخورد با مسائل فرهنگی و سیاسی و چیره دستی نهاد ولایت فقیه بر اکثر منابع کشور و ممانعت از گردش نخبگان در قدرت و نقض سازمان یافته حقوق ملت، کشور را در وضعیت انفجاری و بی‌ثباتی قرار داده است.

وخامت مشکلات مال‌باختگان موسسات مالی و بانکی که امید به باز پس‌گیری سپرده‌های خود را از دست داده اند در کنار برنامه دولت اعتدال در افزایش چشمگیر ارزاق عمومی و انرژی‌های فسیلی در نقش عامل شتاب دهنده و کنش ساز در مشهد ظاهر شد و به سرعت به دیگر نقاط ایران تسری یافت.

حجم گسترده فساد، اختلاس، بیکاری و تعمیق رکود اقتصادی، تشدید اختلاف طبقاتی، در کنار تشدید مشکلات زیست محیطی و آلودگی هوا این انتظار را از مدت‌ها پیش بوجود آورده بود که اعتراضاتی با محوریت انگیزه‌های اقتصادی شکل بگیرد. اینک بعد از فاز تأخیری این رویداد محقق شده است. هنوز نمی‌توان تحلیل جامع و متناسب با واقعیت از اتفاقاتی که عمده شهرهای مهم کشور را در هم نوردیده است، داشت.

بر اساس آمار مستندی که وزارت کشور ارائه داد بیش از ۷۰ درصد بازداشتی‌ها متولد ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ بودند. می‌توان گفت: ۷۰ درصد شرکت‌کننده‌ها بین رنج سنی ۱۶ تا ۲۶ سال داشتند. این امر یعنی این‌که نسل دیگری وارد صحنه شده‌اند که وضع موجود را بر نمی‌خواهند. ولی ۳۰ درصد دیگر افرادی که در این اعتراضات حضور داشتند افرادی بالای ۳۰ سال بودند. این بحران‌ها را شاید در مطالبات این ۳۰ درصد دخیل دانست.

رحمانی فضلی وزیر کشور دولت اسلامی، در گفت‌وگو با سالنامه روزنامه ایران، به تشریح جزئیات منتشر نشده این گزارش پرداخته و خبر می‌دهد در جریان اعتراضات حدود ۵ هزار نفر بازداشت شدند. به گفته او در خلال اعتراضات حدود ۹۰۰ نیروی انتظامی مضروب و مجروح می‌شوند. او اما وجه اصلی اعتراضات را در مولفه‌های غیرمیدانی از جمله «تغییر نسل» و «تغییر سبک زندگی» و متعاقب آن تغییر مطالبات می‌داند؛ مولفه‌هایی که نشان می‌دهد اعتراضات دی ماه بیش از هر چیز «اجتماعی» و حاصل «انباشت نارضایتی»هایی است که هر جا فرصت بروز پیدا کند، علنی می‌شود.

وزیر کشور در ادامه خبر می‌دهد: ظرف یکی دو شب به ۱۰۰ شهر رسید و در ۴۲۴ شهر، درگیری داشتیم... این یافته‌ها بر اساس تحقیقات میدانی بود، اما در بررسی‌های عمیق‌تر به عوامل دیگر که بستر اصلی حوادث بودند می‌رسیم و متأسفانه هنوز هم در معرض آن حوادث هستیم.

غلامحسین محسنی اژه‌ای، سخنگوی قوه قضاییه، اعلام کرد که ۲۵ تن در جریان اعتراضات دی‌ماه ۹۶۹۶ در خیابان کشته شده‌اند و در مورد دلیل مرگ دو زندانی در زندان‌های اوین و اراک گفت که آن‌ها خودکشی کرده بودند.

به گزارش خبرگزاری ایسنا، این مقام قضایی روز یکشنبه ۲۴ دی، در یک نشست خبری اعلام کرد که «در مجموع، ۲۵ نفر از مردم و نیروهای خودی در خیابان کشته شدند که کشته شدنشان به‌واسطه تیر و اسلحه نیروهای نظامی و انتظامی نبود.»

او گفت که «تاکید شده بود تیراندازی نکنند و عده‌ای اصلاً اسلحه نداشتند».

سخن‌گوی قوه قضاییه در مورد کشته شدگان در جریان اعتراض‌ها گفت: «دو نفر پدر و پسر در خودرو با ماشین آتش‌نشانی کشته شدند که در این خصوص پرونده تشکیل شده است. برخی با سلاح سرد و برخی با سلاح گرم کشته شده‌اند، این امر مشکوک است. دشمن این بار هم مانند فتنه ۸۸، قصد کشته‌سازی داشت».

پیش از این نیز به گزارش خیرگزاری تسنیم، علی باقری، رییس ستاد کل نیروهای مسلح حکومت اسلامی، روز ۲۰ دی، ضمن «مشکوک» خواندن کشته‌های اعتراضات سراسری اخیر در ایران، تکذیب کرد که نیروهای نظامی و انتظامی «با اسلحه» به خیابان آمده بودند.

سخن‌گوی قوه قضاییه درباره گزارش‌های مربوط به مرگ چند تن از معترضان زندانی در روزهای اخیر، بدون اشاره به نام‌شان گفت که دلیل مرگ آن‌ها، «خودکشی» بوده است.

او درباره مرگ یک زندانی در بازداشتگاه نیروی انتظامی اراک گفت: «این فرد، معتاد بود و مقداری هم موادمخدر به همراه داشت و پرونده‌ای در حوزه قضایی اراک برای او تشکیل شد که در حال پیگیری است».

غلامحسین محسنی اژه‌ای درباره مرگ یکی از بازداشتی‌ها در زندان اوین هم گفت: «فردی هم در زندان اوین از بازداشتی‌های اخیر، با توجه به فیلمی که هست و تصویری که برداشته شده، در دستشویی اقدام به خودکشی کرد. این فرد معتاد و حدوداً ۲۱ ساله بوده و دانشجو هم نبوده است».

این مقام قضایی اشاره کرد که سینا قنبری «همزمان با اغتشاشات در جمعیت دستگیر شد» و اضافه کرد: «اما گزارشی از اینکه همراه اغتشاش‌گران بوده نیامده و ثابت نشده است».

علاوه بر این دو نفر، روز شنبه، جنازه سارو قهرمانی، یکی دیگر از معترضان دستگیر شده در وقایع اخیر به خانواده‌اش در شهر سنندج تحویل داده شده است. پیش از این نیز گفته شده بود که شخص دیگری در زندان ذوقول جان خود را از دست داده است.

*پیش از ۷۲۰ هزار مخاطب ویدئوهای «تجمع‌های اعتراضی در شهرهای مختلف ایران» را تنها از طریق اینستاگرام یورونیوز، پیگیری کردند.

هزاران نفر روز پنجشنبه ۷ دی ماه سال گذشته در شهرهای نیشابور، مشهد و کاشمر در استان خراسان رضوی در تظاهرات «نه به گرانی» شرکت کردند. در روزهای بعد مردم دیگر شهرهای ایران از جمله قم، اصفهان، شیراز، تبریز، رشت، اصفهان، ساری، قوچان، سبزوار، همدان و قزوین، قائم شهر و بجنورد، رشت، اراک، تبریز، خوی، ارومیه، ملایر، خرم‌آباد به صف تظاهرکنندگان پیوستند. این اعتراضات با درگیری میان مردم و نیروهای امنیتی همراه بود که در طی آن تعدادی از معترضان کشته شدند. مقامات ایرانی این ناآرامی‌ها را «محصول یک پروژه سه جانبه از سوی آمریکا، اسرائیل و عربستان سعودی» خواندند.

*دختران خیابان انقلاب. ویدا موحد که به «دختر خیابان انقلاب» معروف شد در تقاطع خیابان انقلاب و وصال شیرازی تهران، در حرکتی نمادین روسری سفیدرنگی را بر سر چوب کرد و در اعتراض به حجاب اجباری آن را تکان داد.

ششم دی‌ماه سال ۹۶ چند روز پیش از تظاهرات اعتراضی گسترده در بیش از یکصد شهر ایران به وقوع پیوست. ویدا موحد که به «دختر خیابان انقلاب» معروف شد در تقاطع خیابان انقلاب و وصال شیرازی تهران، در حرکتی نمادین روسری سفیدرنگی را بر سر چوب کرد و در اعتراض به حجاب اجباری آن را تکان داد.

اقدام اعتراضی وی آغازگر حرکتی شد که دیگر نه «دختر خیابان انقلاب»، بلکه «دختران خیابان انقلاب» نام گرفت.

چند روز بعد از اقدام ویدا، در همان نقطه و مناطق دیگر تهران و شهرهای دیگر ایران به شیوه مشابهی، حجاب اجباری در ایران به چالش کشیده شد و تصاویر و ویدئوهای آن در شبکه‌های اجتماعی در دسترس همگان قرار گرفت.

پلیس حکومت اسلامی ایران، برای مقابله با این حرکت مجبور شد سکویی که ویدا موحد بر آن ایستاده بود و سکوهایی دیگر را به حالت سه‌گوش و شیب‌دار در بیابورد تا مانع ایستادن زنان معترض بر آن‌ها شود.

در برخی ویدئوهایی که از اقدام زنان معترض به حجاب اجباری در تهران و دیگر شهرهای ایران در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شد، پلیس با خشونت آن‌ها را از بلندی‌ها به پایین می‌کشید و با خود می‌برد که یکی از آن‌ها مریم شریعتمداری بود که به‌گفته‌نسرین ستوده، وکیل دادگستری و زندانی، پای وی به دلیل پرت شدن به پایین سکو از سوی پلیس، شکست.

نکته قابل توجه در این ویدئوها تشویق زنان معترض از سوی مردم حاضر در صحنه، هو شدن ماموران پلیس و در مواردی درگیری لفظی آن‌ها با ماموران و نیز پیوستن مردان مخالف حجاب اجباری به این حرکت بود.

این حرکت، به اندازه‌ای تکرار شد که از ششم دی‌ماه تا ۱۲ بهمن ماه ۱۳۹۶ به‌گفته مرکز اطلاع‌رسانی نیروی انتظامی تهران ۲۹ نفر در این رابطه دستگیر شدند.

شماری از بازداشت‌شدگان این حرکت در گمنامی مانده‌اند، اما به جز ویدا موحد، آغازگر آن که از سرنوشت وی اطلاعی در دست نیست، زنان دیگری چون نرگس حسینی، اعظم جنگروی، شاپرک شجری‌زاده، مریم شریعتمداری و همراز صادقی در میان بازداشت‌شدگان بودند.

به‌دنبال گسترش حرکت «دختران خیابان انقلاب» به نقاط مختلف ایران، مقام‌های امنیتی در اقدامی تهدیدآمیز، هشدار دادند که اتهام معترضان دیگر تنها به «عدم رعایت حجاب شرعی» محدود نخواهد بود و اتهام «تشویق به فساد» هم متوجه آن‌ها خواهد شد.

این تهدید به این معنی بود که معترضان ممکن بود به جای دو ماه زندان یا جریمه، با احکام سنگین‌تری مواجه شوند.

مقام‌های قضایی و انتظامی حکومت اسلامی همچون غلامحسین محسنی اژه‌ای، سخنگوی قوه قضاییه، یا تلاش کردند معترضان را «فریب‌خورده»، «کودک» و «مصرف‌کننده مواد مخدر صنعتی» معرفی کنند و یا مدعی وابستگی «باندی و سازمانی» آنها شوند.

شماری از روحانیون همچون حسین نوری همدانی نیز این دختران را «نخاله» خواند و احمد خاتمی، امام جمعه تهران هم از وضعیت حجاب در ایران به تندی انتقاد کرد.

با آن‌که مقام‌های حکومت اسلامی تلاش می‌کردند اعتراض علنی به حجاب اجباری در ایران را بی‌اهمیت جلوه دهند، اما این موضوع به اندازه‌ای اهمیت یافت اما آیت‌الله علی خامنه‌ای، روز ۱۷ اسفند ۹۶، در جمع مداحان به این موضوع اشاره کرد.

او گفت: «دشمنان آن همه هزینه، فکر و تبلیغات کردند که در نتیجه آن چند دختر فریب بخورند و در گوشه و کنار روسری از سر بردارند و همه تلاش‌هایشان در این نتیجه کوچک و حقیر خلاصه شد که این، مسئله‌ای نیست».

خامنه‌ای، برای روشن کردن تکلیف مقام‌های مسئول در برخورد با این پدیده نیز گفت: «نظام اسلامی با فردی که در خانه خود و در مقابل نامحرم حجاب ندارد، کاری ندارد، اما کاری که در ملاعام انجام می‌شود در واقع کار و تعلیم عمومی است و برای نظام برآمده از اسلام، تکلیف ایجاد می‌کند».

با این حال و با وجود بازداشت‌ها، حرکت «دختران خیابان انقلاب» از میان نرفت و جسته و گریخته ادامه یافت، به‌صورتی که روز هفتم آبان‌ماه سال جاری، زنی جوان که هویت وی مشخص نشد و در میدان انقلاب حجاب از سر برداشته بود، توسط نیروی انتظامی بازداشت شد. حکومت اسلامی ایران از بدو تاسیس تا به امروز، علاوه بر صرف هزینه‌های هنگفت برای ترویج حجاب و مقابله با بدحجابی، در این راه وفق نبوده است.

با وجود این، پس از گذشت ۴۰ سال از این تلاش‌های حکومتی، فرشته روح‌افزا، معاون زنان شورای انقلاب فرهنگی به‌تازگی گفته که حجاب در ایران «با شتاب در حال افول است» و «قطعا این افول بیش‌تر خواهد شد».

*بنفشه زهرایی مدیر طرح سازگاری با کم‌آبی وزارت نیرو می‌گوید تابستان امسال بیش از ۳۰ میلیون نفر دچار تنش آب شرب بودند. به‌گزارش ایسنا، این مقام وزارت نیرو روز سه‌شنبه در نشست «ایران و چالش ۲۰۲۰» گفت: «تغییر اقلیم سبب شده است که توزیع زمانی و مکانی بارش‌ها در کشور عوض شود. به‌دلیل اثرات گرمایش نیازهای آبی کشاورزی افزایش پیدا کرده است.»
به‌گفته بنفشه زهرایی در حالی که پیش از این بیش‌تر نگرانی‌ها و برنامه‌ریزی‌ها برای تامین آب کشاورزی بود اکنون تامین آب آشامیدنی شهرها دغدغه وزارت نیرو شده است.

* اجرای حکم شلاق شاعر و نویسنده در خوی

به‌گزارش کمیین دفاع از زندانیان سیاسی و مدنی، روز گذشته (یکشنبه دوم دی‌ماه، ۲۳ دسامبر ۲۰۱۸)، حکم ۷۴ ضربه شلاق محمدحسین سوداگر، شاعر و طنزنویس آذربایجانی که پیش‌تر از سوی شعبه ۱۰۳ دادگاه کیفری ۲ شهرستان خوی به اتهام «نشر اکاذیب» صادر شده بود، در دادسرای این شهر اجرا شد.

یک منبع مطلع در این خصوص به کمیین گفت: «این حکم مرتبط با شکایت سال ۹۶، مجید مقدم رییس شورای شهر خوی و اعمال نفوذ در دادگاه، صادر و به اجرا در آمده است و دلیل آن طرح سوالاتی از جانب آقای سوداگر از مجید مقدم عنوان شده است.»
این منبع افزود: «آقای سوداگر در مطالب طرح شده‌اش، گفته بود که وی مدرک دکترا ندارد و فقط دارای مدرک فوق لیسانس است و چرا خودش را در پوسترهای انتخاباتی دارای مدرک دکترا و استاد دانشگاه شهید بهشتی معرفی می‌کرده است.»
لازم به توضیح است که بنا به گزارش این منبع آگاه «چهار روز پیش اجرای احکام خوی با آقای سوداگر تماس گرفته و از او خواسته بودند که به دادگاه مراجعه کند، اما به دلیل عدم مراجعه وی به دادگاه، ماموران امنیتی روز گذشته به منزل او مراجعه کرده و ضمن بازداشتش، او را به دادسرای خوی منتقل و همان‌جا نیز حکم شلاق را اجرا کردند.»

گفتنی است، اجرای حکم شلاق این شاعر و نویسنده، باعث بروز واکنش‌هایی از سوی فعالان مدنی آذربایجانی شده است.

*طرح اتهام «افساد فی‌الارض» در پرونده پنج تن از فعالان محیط زیست. وکیل چند تن از فعالان بازداشت‌شده محیط زیست می‌گوید دادستان تهران پس از دریافت نامه‌ای از ارتش، عنوان اتهامی پنج نفر از این فعالان را از «جاسوسی» به «افساد فی‌الارض» تغییر داده و پرونده آماده ارسال به دادگاه است.

محمدحسین آقاسی به رادیو فردا گفت که به‌طور اتفاقی مطلع شده با پایان تحقیقات این پرونده، بازپرس آن را «با کیفرخواست جاسوسی» برای دادستان تهران فرستاده اما دادستان «بر اساس نامه‌ای که ارتش از طریق شورای عالی امنیت ملی فرستاده» تصمیم گرفت که اتهام را از «جاسوسی» به «افساد فی‌الارض» تغییر دهد.

هشت فعال محیط زیست به نام‌های سام رجبی، امیرحسین خالقی، هومن جوکار، سپیده کاشانی، نیلوفر بیانی، طاهر قدیریان، عبدالرضا کوهپایه و مراد طاهباز، از بهمن ماه ۹۶ در بازداشت موقت به سر می‌برند.

*آتش‌سوزی در واحد پیش دبستانی زاهدان، ۴ کودک جان باختند! مدیر روابط عمومی اداره کل آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان از فوت سه دانش‌آموز حادثه آتش‌سوزی واحد آموزشی پیش دبستانی و دبستانی در زاهدان خبر داد.

علی مرادی در گفت‌وگو با خبرنگار ایسنا، سه‌شنبه ۲۷ آذر ۱۳۹۷ - ۱۸ دسامبر ۲۰۱۸، در این‌باره گفت: ساعت ۹ صبح امروز در خیابان مصطفی خمینی زاهدان بر اثر حادثه آتش‌سوزی یک واحد آموزشی پیش دبستانی غیردولتی دخترانه، ۴ کودک دچار سوختگی بالای ۷۰ درصد شدند. وی افزود: بلافاصله این دانش‌آموزان توسط نیروهای فوریت‌های پزشکی به بیمارستان امام علی زاهدان منتقل شدند.
وی ادامه داد: علی‌رغم تلاش تیم پزشکی تاکنون سه نفر به‌نام‌های مریم نوکندی کلاس اولی، صبا عربی کلاس اول و مونا خسروپرست پیش دبستانی فوت کردند و وضعیت دانش‌آموز دیگر به‌نام یکتا میرشکار نیز وخیم اعلام شده است. سپس در یک خبر دیگری اعلام شد که کودک چهارم نیز جان باخته است.

*واکنش دو معلم زندانی از اوین به سوختن دانش‌آموزان در زاهدان. محمود بهشتی لنگرودی و اسماعیل عیدی، دو معلم زندانی، در واکنش به آتش‌سوزی مدرسه‌ای در زاهدان، نسبت به خیزش‌های مردمی و «تونس شدن» ایران هشدار داده‌اند. حادثه آتش‌سوزی اخیر مدرسه «اسوه حسنه» به مرگ چهار دانش‌آموز انجامید.

محمود بهشتی لنگرودی و اسماعیل عیدی، دو معلمی که با اتهام‌های امنیتی در حال سپری کردن دوران محکومیت خود در زندان اوین هستند، روز دوشنبه سوم دی- ۲۴ دسامبر، طی یادداشتی به آتش‌سوزی اخیر در مدرسه‌ای در زاهدان که منجر به مرگ چهار دانش‌آموز دختر شد، واکنش نشان داده و نسبت به پیامدهای چنین حوادثی هشدار داده‌اند.

محمود بهشتی لنگرودی، از اعضای ارشد هیأت مدیره کانون صنفی معلمان ایران و اسماعیل عیدی، دبیر این کانون به ترتیب به پنج و شش سال حبس محکوم شده و در حال حاضر در حال گذراندن دوران محکومیت خود در زندان اوین هستند. این معلمان زندانی با اتهام‌هایی امنیتی نظیر «اجتماع و تبانی علیه امنیت ملی» و «تبلیغ علیه نظام» روبرو هستند.

پیش از این دو معلم زندانی، شورای هماهنگی تشکلهای صنفی فرهنگیان، کانون‌های صنفی معلمان ایران و نیز کانون وکلای دادگستری مرکز، با هشدار نسبت به وضعیت نامناسب اماکن آموزشی در استان‌های محروم کشور، خواستار پاسخگویی مسئولان در رابطه با آتش‌سوزی مدرسه «اسوه حسنه» زاهدان و «استانداردسازی» مدارس شده بودند.

*در اقدامی که خلاف اعلامیه جهانی حقوق بشر و نیز کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک است، کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس طرح کودک همسری که در آن ازدواج دختران زیر ۱۳ سال ممنوع شده است را رد کرد.

در روز دوم دی ماه طبیه سیاوشی عضو فراکسیون زنان مجلس در توییت خود از رد طرح کودک همسری (مخالفت با ازدواج کودکان) در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس خبر داد. طرحی که از سال ۹۵ در مجلس شورای اسلامی مطرح و در مهرماه ۹۷ با اکثریت آرای نمایندگان با قید یک فوریت به تصویب رسید. دلیل رد این طرح مغایرت آن با «مسائل فقهی و شرعی»، «مخالفت مراجع» و «کپی برداری از طرح‌های غربی» عنوان شده است.

طبیه سیاوشی در توییت خود خبر داد که کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس این طرح را «به‌طور کلی رد» کرده است: «متأسفانه طرح ما برای ممنوعیت ازدواج زیر ۱۳ سال به‌طور کلی در کمیسیون قضایی مجلس رد شد. آن هم با وجود آن‌که پیش‌تر یک فوریت طرح در صحن مجلس رای آورده بود.»

خاتم سیاوشی در ادامه توییتش نوشته است: «دلایل مخالفان بیش‌تر مسائل فقهی و شرعی عنوان شد و البته این‌که طرح ما کپی برداری از طرح‌های غربی است.» همچنین یحیی کمالی‌پور، عضو هیات رییس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس دلیل رد این طرح را «مخالفت مراجع دانست.»

در حالی دلیل رد این طرح مخالفت مراجع و مسائل شرعی عنوان شده که آیت‌الله مکارم شیرازی در سال ۹۵ ازدواج کودکان زیر ۱۳ سال را «باطل» خواند و در وبسایت رسمی خود و در پاسخ به این سؤال که: «حکم ازدواج فرد زیر ۱۳ سال چیست» آورده است: «در گذشته این اجازه به اولیا داده می‌شد که حتی برای صغیر همسری انتخاب کنند و معمولاً مشکلی ایجاد نمی‌شد. ولی در عصر و زمان ما عملاً ثابت شده که این ازدواج‌ها به مصلحت دختر و پسر نیست و دارای مفاسدی است و با توجه به این‌که غبطه و مصلحت باید رعایت شود، اینگونه ازدواج‌ها باطل است و اعتباری ندارد.»

همچنین دلیل دیگر مخالفت «کپی برداری از طرح‌های غربی» یا منظور همان سند آموزشی ۲۰۳۰ یونسکو است که کل طرح با مخالفت شدید تندروها و رهبران ایران قرار گرفت. طبیه سیاوشی نماینده مجلس در گفت‌وگو دیگری گفته بود: یکی از انتقاداتی که وارد می‌شود این است که می‌گویند شما باتوجه به چشم‌انداز سند ۲۰۳۰ این طرح را نوشته‌اید اما اصلاً این‌گونه نیست.»

پیش از این پروانه سلحشوری نماینده دیگر مجلس در تاریخ ۲۰ آذر ۹۷ از مخالفت‌های گسترده و ناگهانی نمایندگان مجلس نسبت به این طرح گفته بود. سلحشوری گفته بود «از یک نهاد خاص» به نمایندگان گفته شده که با طرح کودک همسری مخالفت کنند. او حمله‌ها به این طرح را «بی‌سابقه» خوانده و گفته بود: «به‌نظر می‌رسد متأسفانه این طرح هم مثل بقیه موارد و طرح‌هایی از این دست، سیاسی شده است در حالی که ما واقعاً به‌عنوان یک امر اجتماعی و فرهنگی این را دنبال می‌کنیم و دنبال حل یک معضل اجتماعی هستیم. اما متأسفانه تا زمانی که ما مسایل حوزه‌های مختلف را از دریچه سیاست نگاه کنیم نخواهیم توانست طرح‌هایی اصلاحی چون کودک همسری را جلو ببریم.»

براساس آیین‌نامه مجلس، گزارش کمیسیون‌ها مانند گزارش کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس درباره رد طرح کودک همسری در صحن علنی مجلس فرانت می‌شود و نمایندگان می‌توانند برخلاف نظر کمیسیون به این طرح مجدداً رای مثبت بدهند با این حال مشخص نیست که تا چه اندازه می‌تواند تأثیر داشته باشد.

آمار ازدواج زیر ۹ سال بیش از ۳۰۰ نفر و آمار ازدواج زیر ۱۳ یا ۱۴ سال در دختران ۳۰ هزار تا ۴۰ هزار نفر اعلام شده است. نمایندگان مجلس چهارم مهر ۹۷، طرح یک فوریتی اصلاح ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی را با اکثر آرا (۱۵۱ رای موافق از ۲۰۹ نماینده حاضر در مجلس) تصویب کردند. براساس این طرح نمایندگان موافق خواستار ممنوعیت ازدواج دختران کمتر از ۱۳ سال و پسران کمتر از ۱۶ سال شدند.

در روز تصویب این طرح، احمد امیرآبادی، نماینده مردم قم در مجلس و یکی از مخالفان این طرح با استناد به مخالفت آن با «شرع اسلام» گفت: «غیر از آن‌چه که تشخیص شرع مقدس اسلام است، یقیناً شورای نگهبان آن را رد می‌کند.» او همچنین گفته بود در شرایطی که اوضاع اقتصادی کشور خوب نیست، نمایندگان نباید به این مسایل فکر کنند.

ازدواج دختر بچه‌ها و پسر بچه‌ها در ایران در شرایطی به شکل قانونی ممکن است و رخ می‌دهد که ایران در سال ۱۳۷۲ با تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان به شکل رسمی اما مشروط «کنوانسیون حقوق کودک» را پذیرفت و به عضویت این کنوانسیون بین‌المللی حافظ حقوق کودک درآمد. البته دولت جمهوری اسلامی ایران شرط کرد که تنها تا جایی که مفاد کنوانسیون در تعارض با «قوانین داخلی و موازین اسلامی» نباشد، خود را موظف به رعایت تعهدات ناشی از پیوستن به کنوانسیون می‌داند.

با این‌که به شکل صریح و مشخص جایی در متن کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک از ازدواج کودکان صحبت نشده است، اما این قانون به صراحت در ماده ۱ تمامی افراد زیر ۱۸ سال را کودک دانسته و سن احراز سنولیت‌های قانونی را ۱۸ سال تعیین کرده است. بنابراین با توجه به این ماده عملاً ازدواج زیر سن ۱۸ سال، مصداق ازدواج کودک و مغایر با تعهدات کنوانسیون محسوب می‌شود.

کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک مواد دیگری هم دارد که می‌توان از آن ممنوعیت ازدواج کودک را استخراج و نتیجه‌گیری کرد. برای مثال مواد ۱۹ و ۳۴ کنوانسیون هرگونه «سوءاستفاده جنسی» از کودک را تحت هر عنوانی ممنوع دانسته است. ماده ۳۶ نیز هر عملی را که موجب «استثمار» کودک شود، ممنوع دانسته است.

در عین حال ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز که ایران خود را به آن متعهد می‌داند، ازدواج زن و مرد را تنها در «سن کامل و قانونی و آزادی، رضایت و اختیار کامل» مجاز می‌داند و حتی اگر بر فرض نظر کودکی هم در ازدواج پرسیده شود، وقتی کودک هنوز به سن تشخیص عقلی و قانونی نرسیده است، نمی‌تواند مصلحت خویش را هم تشخیص داده و با آزادی و آگاهی تصمیم‌گیری کند.

از سوی دیگر حکومت اسلامی ایران در کنار حکومت سودان تنها کشورهایی بودند که در سال ۲۰۱۴ حاضر نشدند قطعنامه «منع ازدواج کودکان» را که کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد تصویب کرد، امضاء کنند. حکومت اسلامی ایران با پاراگرافی از این قطعنامه که بر «حق زن بر تن خود» و «حفاظت از حق باروری زنان» تأکید کرده بود، مخالفت کرده و این پاراگراف را مغایر با «دین و عرف» خود دانسته بود.

*حوالی ساعت ۱۲ روز سه‌شنبه ۴ دی ماه واژگونی یک دستگاه اتوبوس حامل دانشجویان دانشگاه علوم و تحقیقات تهران واقع در بلوار سیمون بولیوار ۹ دانشجو جان خود را از دست دادند و ۲۷ نفر نیز مجروح شدند.

تعداد کشته‌شدگان این حادثه ابتدا هفت نفر اعلام شد اما ساعاتی بعد دو از مجروحان این سانحه در بیمارستان جان خود را از دست دادند. رییس اورژانس تهران از فوت یکی دیگر از مصدومان حادثه واژگونی اتوبوس دانشگاه آزاد علوم و تحقیقات خبر داد.

دکتر صابریان در گفت و گو با ایسنا با اشاره به حادثه واژگونی اتوبوس دانشگاه علوم تحقیقات با ۳۵ سرنشین در روز گذشته، گفت: در این حادثه هفت تن از سرنشینان در محل حادثه جان باختند و ۲۸ تن به بیمارستان منتقل شدند که تا شب گذشته دو تن دیگر نیز به علت شدت و خامت حالشان در بیمارستان جان باختند.

وی ادامه داد: متأسفانه بامداد امروز نیز یکی دیگر از مصدومان این حادثه به نام «محمد رضا فضیلتی نیا» جان خود را از دست داد و تعداد قربانیان حادثه اتوبوس دانشگاه علوم و تحقیقات ۱۰ تن شد.

گفته شده است که این اتوبوس در طول شش هفته سال مورد کنترل فنی نشده بود و ترمز آن نیز اشکال داشت.

در یک فیلم تجمع اعتراضی دانشجویان در دانشگاه علوم و تحقیقات تهران با شعار: ولایتی ولایتی اسوه بی‌لیاقتی جمعی از دانشجویان دانشگاه علوم و تحقیقات صبح امروز با برگزاری تجمع در این دانشگاه یاد جان‌باختگان حادثه واژگونی اتوبوس را گرامی داشتند و با بازماندگان ابراز همدردی کردند. برخی والدین درگذشتگان نیز در این مراسم حضور داشتند. دانشجویان از جمله بر روی نماد دانشجویان جان‌باخته گل گذاری کردند. آن‌ها همچنین شعار می‌دادند: مسنول بی‌لیاقت استعفا استعفا / ولایتی استعفا استعفا / ولایتی ولایتی اسوه بی‌لیاقتی / مسنول بی‌لیاقت محاکمه محاکمه...

علی‌اکبر ولایتی، مشاور خامنه‌ای ده‌ها شغل دارد که ریاست دانشگاه آزاد یکی از آن‌ها است. حادثه واژگونی اتوبوس دانشجویان دانشگاه آزاد علوم و تحقیقات تهران در روز سه‌شنبه دستکم ۹ کشته و ۲۷ زخمی برجای گذاشت. ۷ تن از کشته شدگان از جمله راننده اتوبوس در همان محل وقوع حادثه و دو تن از دانشجویان نیز در بیمارستان جان‌باخته‌اند. عملیات نجات زخمی‌ها تا ساعاتی پس از وقوع حادثه به کمک نیروهای اورژانس و همچنین آتش‌نشانی تهران ادامه داشت. شمار قطعی زخمی‌های این حادثه اعلام نشده است. بنا بر گزارش ایسنا ۷ تن از زخمی‌ها که به بیمارستان منتقل شده‌اند همچنان در شرایط بحرانی به سر می‌برند؛ دو تن از آنان تحت عمل جراحی قرار گرفته‌اند و ۵ تن دیگر در آی سی یو تحت نظارت هستند. اتوبوس دانشجویان علوم و تحقیقات با ۳۰ سرنشین نیمروز سه‌شنبه؟؟؟ ناگهان از مسیر خود خارج و پس از برخورد به دیوار بتنی در مسیری با شیب تند، در نهایت واژگون شد.

به‌گفته جلال ملکی، سخنگوی سازمان آتش‌نشانی در جریان این حادثه بخشی از اتوبوس کاملاً در زمین فرو رفته است. آتش‌نشانان مجبور شده‌اند اتوبوس را تکه‌تکه کنند تا بتوانند بخش فرو رفته در زمین را خارج کنند.

رییس اورژانس تهران اعلام کرد که ادعای سکتته راننده اتوبوس در زمان وقوع حادثه همچنان در دست بررسی است و سازمان پزشکی قانونی هنوز گزارشی در این باره منتشر نکرده است.

بنا بر اعلام رسانه‌های ایران، ادعای سکتته راننده از سوی معاون دانشگاه آزاد مطرح شده بود با این وجود برخی از مصدومان حادثه در جریان تشریح ماجرا اعلام کرده بودند که اتوبوس ترمز بریده است.

گفته می‌شود که علاوه بر فرسودگی ناوگان حمل و نقل دانشگاه علوم و تحقیقات، خطرناک بودن مسیر رفت و آمد خودروها نیز در وقوع این حادثه بی‌تأثیر نبوده است. با وجود شیب تند مسیر حرکت، تدبیری برای افزایش ضریب ایمنی آن اتخاذ نشده بود و حتی برای نصب گارد ریل و سرعت‌گیر در شیب تند مسیر، اقدامی نشده بود.

این حادثه در حالی روی داد که بنا بر اعلام محمد علی کرونی مدیر پیشین کنترل پروژه سامانه حمل‌ونقل کابلی علوم و تحقیقات، قرار بود برای افزایش ایمنی این مسیر، مسافت حدوداً هفت کیلومتری کوهستانی و خطرناک واحد علوم و تحقیقات به سامانه حمل‌ونقل کابلی مجهز شود تا به این ترتیب مسیر رفت و آمد به کمتر از یک چهارم مسیر کنونی کاهش یابد. اما با وجود آغاز این پروژه و تنها سه ماه قبل از بهره‌برداری از آن، با تغییر مدیریت دانشگاه آزاد این پروژه نیز متوقف شد.

* روز یکشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۹۶، هواپیمای مسافربری ای‌تی‌آر ۷۲ (ATR۷۲) شرکت آسمان که از تهران به سمت یاسوج در پرواز بود در حوالی منطقه سمیرم در جنوب اصفهان پس از اصابت به کوه دنا سقوط کرد. این هواپیمای ۶۰ مسافر و ۶ خدمه پروازی داشت. حجت‌الله فولاد، خلبان این گروه هواپیمای ۱۷ هزار و ۷۰۰ ساعت پرواز با هواپیمای ای‌تی‌آر را در کارنامه خود داشته و از خلبانان با تجربه در پرواز با این هواپیمای محسوب می‌شده است.

جعبه سیاه این هواپیمای حدود دو هفته پس از حادثه پیدا شد. به گزارش خبرگزاری‌های رسمی ایران شرکت خط هوایی آسمان و خلبان پرواز تهران-یاسوج مقصران اصلی سقوط هواپیمای معرفی شدند. با این حال سازمان هواپیمایی کشوری در گزارش خود توصیه کرد که پرواز هواپیمای این مدل موقتاً متوقف شود چرا که هنوز ابهاماتی در مورد این سقوط وجود دارد.

داوید وارگاس، سخنگوی هواپیماسازی ای‌تی‌آر، در گفتگو با یورونیوز گفت که شرکت هواپیمایی آسمان، هواپیمای جدید این شرکت را نخریده و هواپیمای تهران-یاسوج از نسل قدیم محصولات این کارخانه بوده که نزدیک به ۲۵ سال عمر کرده بود.

*حسام‌الدین آشنا، محسن رضایی را مسبب لو رفتن عملیات کربلای ۴ و هزاران قربانی آن خواند. حسام‌الدین آشنا، مشاور حسن روحانی، رییس جمهوری اسلامی ایران، محسن رضایی فرمانده پیشین سپاه پاسداران را به لو دادن «عملیات کربلای ۴» در پنجم دی ماه ۱۳۶۵ در جریان جنگ ایران و عراق متهم کرد و او را از مسببان اصلی کشته و مجروح شدن هزاران سرباز ایرانی در این عملیات معرفی نمود.

حسام‌الدین آشنا که این سخن را در واکنش به اظهار نظر تونیتری دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام ایراد کرده در کانال تلگرامی خود خطاب به محسن رضایی نوشته است: «ده‌ها هزار رزمنده و خانواده هزاران شهید هیچ‌گاه از شما نرسیدند چرا از چند شب قبل از عملیات کربلای چهار آسمان از منورهای چلچراغی دشمن، مانند روز روشن شده بود.» مشاور حسن روحانی سپس افزود: «بچه‌های توپخانه لشکر ۲۷ هیچ‌گاه از شما نرسیدند چرا تنها ۴ دقیقه پس از آغاز عملیات تقریباً تمام قبضه‌ها مورد اصابت توپ‌های دشمن قرار گرفت.»

حسام‌الدین آشنا، سپس افزود که حتی پزشکان و پرستاران از وقوع عملیات آگاهی درستی نداشتند هنگامی که با موج نخست هزاران مجروح این عملیات روبه‌رو شدند، در حالی که رادیویی سازمان مجاهدین خلق و رادیوی بغداد هر لحظه وضعیت عملیات را گزارش می‌کردند. حسام‌الدین آشنا، در ادامه افزود: بردار محسن، بین عملیات فریب و عملیات لو رفته تفاوت از زمین تا آسمان است. تحلیل‌های پسینی مشکلی را حل نمی‌کند. ما شاید خطا کاران را ببخشیم اما خودشیفتگان را هرگز.»

آشنا در یادداشت کوتاه دیگری خطاب به محسن رضایی گفته است: وقت آن رسیده که در سی‌امین سالگرد پایان جنگ و چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی تن به شفافیت داده و به سنوالات خانواده‌های کشته‌شدگان و قربانیان جنگ هشت ساله ایران و عراق و همچنین «رازهای سربهمر» جنگ هشت ساله پاسخ دهید.

*در آستانه چهل سالگی انقلاب اسلامی بهمن ۵۷ و اعتراض‌های دی ماه سال گذشته، فائزه هاشمی، نماینده سابق مجلس و دختر اکبر هاشمی رفسنجانی از بنیان‌گذاران حکومت اسلامی، از فروپاشی نظام حاکم بر ایران گفته است.

هاشمی در گفتگو با روزنامه «مستقل» چاپ تهران که پیش‌تر رویکرد خود را حمایت از دولت حسن روحانی اعلام کرده بود، ضمن انتقاد از دولت روحانی گفته است که فروپاشی محتوایی نظام جمهوری اسلامی اتفاق افتاده و تنها به‌گفته او فروپاشی ظاهری و فیزیکی تاکنون رخ نداده است.

او در این گفتگو که هم‌زمان با سالگرد خیزش مردمی دی ماه ۱۳۹۶ منتشر شده، احتمال فروپاشی فیزیکی برای نظام جمهوری اسلامی را دور از ذهن ندانسته و گفته است دلیل این که تا کنون این موضوع محقق نشده آن است که مردم نگرانند بعد از جمهوری اسلامی چه کسی بر سر کار خواهد آمد.

همزمان با این صحبت‌ها محمدرضا تاجیک، مشاور سیاسی محمد خاتمی رییس‌جمهور پیشین ایران، هم وضعیت کنونی کشور را به کشتی تایتانیک تشبیه کرد. اشاره‌ای استعاره‌ای به کشتی بخاری که در ۱۹۱۲ با خدمه و مسافران در دریا غرق شد.

حسن خمینی، نوه آیت‌الله روح‌الله خمینی بنیان‌گذار حکومت اسلامی، جمعه‌شب ۲۸ دسامبر، در سخنانی با بیان این‌که «زیربنای یک جامعه احساس رضایت مردم است»، گفت: «هیچ تضمینی وجود ندارد که ما بنامیم و دیگران بروند.» حسن خمینی که در حسینیه جماران و در مراسم دهمین سال‌گرد درگذشت آیت‌الله جمی سخن می‌گفت، افزود: «مردم به هر ترتیبی باید احساس رضایت کنند و تحمیل جایی در جامعه نداشته باشد.» به‌گفته حسن خمینی، «پاره پاره کردن مداوم جامعه، پخش مکرر کینه، انتشار مرتب نفاق، این‌که افراد در جامعه مجبور شوند شخصیت دوگانه داشته باشند و این‌که تک‌تک ما از صداقت دور شویم از نشانه‌های بداقبالی دولت‌ها است.» نوه خمینی، اضافه کرد: «اگر دیدیم اصول ما از دست رفته و به فروعات می‌چسبیم زنگ خطری است که این جامعه دچار مشکل شده است.»

*مجمع عمومی سازمان ملل متحد قطع‌نامه‌ای را به تصویب رساند که به نقض گسترده حقوق بشر در حکومت‌اسلامی ایران اعتراض دارد. دوشنبه شب ۲۶ آذر، رای‌گیری درباره قطع‌نامه کمیته سوم مجمع عمومی سازمان ملل متحد برگزار شد که این قطع‌نامه با ۸۴ رای موافق، ۳۰ رای مخالف و ۶۷ رای ممتنع به‌تصویب رسید.

در این قطع‌نامه آمده است: در یک سال گذشته سرکوب روزنامه‌نگاران، کاربران شبکه‌های اجتماعی و معترضان در ایران افزایش پیدا کرده است.

چین، افغانستان، کره شمالی، کوبا، عراق، روسیه، ونزولا و سوریه از جمله کشورهایی بودند که به این قطع‌نامه رای منفی دادند. رای‌گیری دوشنبه شب، بعد از آن برگزار شد که یک ماه پیش کمیته سوم مجمع عمومی سازمان ملل متحد با تصویب قطع‌نامه‌ای نسبت به «وخیم‌تر شدن وضع حقوق بشر در ایران» هشدار داد.

از جمله مواردی که در این قطع‌نامه به آن به‌عنوان نقض حقوق بشر در ایران اشاره شده، می‌توان به تداوم اعدام افرادی که در سن کمتر از ۱۸ سالگی مرتکب جرمی شده‌اند، شکنجه زندانیان، بازداشت‌های خودسرانه، محاکمات بدون طی شدن روند عادلانه قضایی، تهدید فعالان حقوق بشر و محدود شدن آزادی بیان اشاره کرد.

*آخرین روزهای سال ۲۰۱۸ در ایران، با اعتراض دانشجویان سپری شد. *روز سه‌شنبه گذشته واژگون شدن یک اتوبوس حامل دانشجویان واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد، واقع در منطقه پنج تهران، به مرگ ۱۰ نفر و زخمی شدن چندین دانشجوی دیگر انجامید. این حادثه انتقادهای وسیعی را متوجه مسنولان دانشگاه آزاد به‌خاطر به‌کارگیری اتوبوس‌های فرسوده در ناوگان حمل و نقل دانشجویان کرد. دانشجویان واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد در تجمعی اعتراضی خواستار نوسازی ناوگان اتوبوس‌رانی، استعفا و عذرخواهی رسمی سرپرست این واحد و رییس دانشگاه آزاد شدند. کسی از مدیران دانشگاه در جمع معترضان حضور نیافت. صبح شنبه هشتم دی صدها نفر از دانشجویان واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد به همراه خانواده‌های خود و بستگان قربانیان حادثه واژگونی اتوبوس در پارکینگ این دانشگاه مستقر شده و به سوءمدیریت و مشکلات داخلی این واحد اعتراض کردند. خیرگزاری ایسنا به نقل از یک دانشجو نوشت: «این همه هزینه دریافتی از ما بابت شهریه، کجا می‌رود و چرا تاکنون به فکر حمل و نقل ایمن برای دانشجویان نبوده‌اند؟»

مادر نیلوفر رادمهر یکی از دانشجویانی که در حادثه اتوبوس جان باخته، به ایسنا گفته است: «مسئولان دانشگاه باید به من پاسخگو باشند و من تا پاسخ نگیرم از این‌جا نمی‌روم و تا حق دخترم را نگیرم آرام نمی‌شوم.»

در این تجمع توماری نیز در اعتراض به مدیریت دانشگاه امضاء شد. دانشجویان خواهان حضور رضا مسعودی، رییس واحد علوم تحقیقات در جمع خود بوده و گفته‌اند که از خون همدانشگاهی‌های خود نخواهند گذشت.

به گزارش رسانه‌ها، از میان ۲۸ زخمی این حادثه، حال پنج نفر وخیم است. این پنج نفر در بخش مراقبت‌های ویژه بیمارستان امام خمینی بستری هستند.

یک نماینده مجلس خواستار عذرخواهی و استعفای علی‌اکبر ولایتی، رییس هیات امنای دانشگاه تهران، به‌خاطر سانحه اخیر واژگونی اتوبوس دانشجویان در تهران شد. ولایتی در کنار این مقام، مشاور رهبر و عضو چندین نهاد جمهوری اسلامی است.

ولایتی در حال حاضر علاوه بر ریاست هیات امنای دانشگاه آزاد، مشاور بین‌المللی علی‌خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، عضو بنیاد دانه‌المعارف اسلامی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی است و در کنار این سمت‌ها، چندین پست و مقام دیگر را نیز برعهده دارد.

فرانسه

استرداد مغز متفکر حمله به دفتر «شارلی هبدو» پیتر شریف، آمر و مغز متفکر حمله به دفتر مجله فکاهی شارلی هبدو که در جیبوتی بازداشت شده بود، به فرانسه تحویل داده شد.

به گزارش رادیو فرانسه، کریستوف کاستاتر، وزیر کشور فرانسه، روز یک‌شنبه ۲۳ دسامبر، اعلام کرد: پیتر شریف، آمر و مغز متفکر حمله به دفتر مجله فکاهی شارلی هبدو که در جیبوتی بازداشت شده بود، به فرانسه تحویل داده شد.

بنا بر اعلام وزیر کشور فرانسه، پیتر شریف به محض ورود به فرانسه به بازداشتگاه منتقل شده است. کریستوف کاستاتر در یک پیام تونینتری نوشت: پیتر شریف از دست عدالت در فرانسه گریخته بود، باید در پیشگاه عدالت حاضر شود و بابت اقداماتش پاسخگو باشد. وزیر کشور فرانسه از عملکرد نهادهای وابسته به وزارت کشور و تبادلات جهانی تقدیر کرد.

پیتر شریف از افراد نزدیک به برادران کواشی، عاملان حمله ژانویه ۲۰۱۵ به دفتر مجله فکاهی شارلی هبدو در فرانسه بود. مردان مسلح در حمله تروریستی به دفتر مجله فکاهی شارلی هبدو در پاریس تعدادی از حاضران در دفتر این هفته نامه را به گلوله بستند.

دستکم ۱۲ تن در این تیراندازی کشته شدند. دو تن از قربانیان این حادثه از نیروهای پلیس فرانسه بودند. چهار تن از کاریکاتوربست‌های فعال در این هفته‌نامه، به نام‌های «کابو»، «شارب»، «تینیوس»، و «ولینسکی» در میان کشته‌شدگان بودند.

پیتر شریف در سال ۲۰۰۴، یکی از نیروهای القاعده در عملیات فلوچه در عراق بود که پس از دستگیری به ۱۵ سال زندان محکوم شد. وی در سال ۲۰۰۷، پس از فرار از زندان به سوریه گریخت اما پس از بازداشت به فرانسه تحویل داده شد و به‌مدت ۱۸ ماه در حبس بود. پیتر شریف، در سال ۲۰۱۱، موفق به فرار شد و پس از آن به یمن گریخت.

جنبش جلیقه زردها

* جلیقه‌زرد شنبه ۲۹ دسامبر-۸ دی در خیابان شیک شانزه لیزه که اوایل ماه صحنه شورش و اعتراض بود، جمع شدند. جنبشی که در اولین شنبه اعتراضات ۱۷ نوامبر ۲۰۱۸، چهارراه‌ها و خیابان‌های استان‌ها و ورودی اتوبان‌های فرانسه را مسدود کردند؛ بنا به تصاویر، مبارزان در دومین شنبه اعتراضات ۲۴ نوامبر، شانزه لیزه را سنگربندی کردند و درخواست دیدار با رییس‌جمهوری را داشتند. در سومین شنبه ۱ دسامبر، معترضان به محلات ثروتمند شهر پاریس حمله کردند، مملو از خشم با پلیس درگیر شدند و به برخی فروشگاه‌ها و رستوران‌ها حمله کردند...

جنبش جلیقه‌زردها در پاسخ به فراخوان یک میلیون امضاء برای دعوت به اقدام علیه افزایش قیمت سوخت در شبکه‌های اجتماعی شروع شد. ۲۵۰ هزار نفر این فراخوان را امضاء کرده بودند؛ همان‌ها جلیقه‌های زرد پوشیدند و به خیابان آمدند. از اولین شنبه مبارزه، مالتی‌تود در جنبش حاضر بوده است: آن‌ها به‌صورت افقی به همدیگر متصل می‌شوند، آن‌ها عمدتاً از بخش‌های کمتر توسعه‌یافته کشور، از مناطق نیمه‌شهری یا از مناطق دورافتاده فرانسه می‌آیند.

این جنبشی است با ترکیب طبقاتی متوسط رو به پایین (از جمله کارگران و مزدگیران شاغل در ساختار تولید سنتی) که با اصلاحات نئولیبرالی فقیرتر شده‌اند و در مجموع به آن‌ها کمتر از بخش خدمات شهری و تولید مکانیزه بها داده شده است.

گفته می‌شود افزایش قیمت سوخت، محرک این جنبش بوده است؛ طریقی که به تازگی توسط مکرون اعمال شده و او ریاکارانه آن را اقدامی محیط زیستی و مربوط به تغییرات آب و هوایی می‌داند. مطالبات جنبش عبارت بودند از درخواست کاهش مالیات بر کار و حمل و نقل، درخواست افزایش قدرت خرید در برابر افزایش هزینه‌های زندگی، اعتراض به بی‌عدالتی مالی به‌ویژه علیه طرح دولت مکرون مبنی بر حذف مالیات بر ثروت‌های بزرگ که خیلی زود به طرح شعار «مکرون بانکدار، مکرون استعفا» منجر شد.

به فهرست هزینه افرادی که دو سوم درآمد خود را در قالب پرداخت وام خانه، مالیات مستقیم، هزینه‌های خدمات عمومی و... از دست می‌دهند، قیمت سوخت هم اضافه شده است. در مناطقی که وسایل حمل و نقل عمومی کافی وجود ندارد، اتومبیل برای رفتن به سر کار است، یا برای کار در بخش‌هایی با تحرک بالا مانند پرستاری و حمل و نقل، اتومبیل یک نیاز ضروری است؛ در این شرایط، دولت نه تنها مالیاتی بر ابزار کار اعمال می‌کند بلکه به شما می‌گوید مسأله پرداخت مالیات یک وظیفه مدنی برای دفاع از زندگی در برابر تغییرات زیست محیطی است. پاسخ این است: «مکرون به ما درباره پایان جهان می‌گوید، مشکل ما پایان ماه است.» آیا توقف پرداخت مالیاتی از جمله مالیات بر سوخت از طرف نخست وزیر، ادوارد فیلیپ، برای خنثی کردن این فیوز در حال سوختن و متوقف کردن آتش اعتراضات کافی است؟ در مورد حقوق بازنشستگان، بخش سلامت و... نارضایتی‌های فراوانی توسط این جنبش ابراز شده است: همه مسائل حل نشده، دوباره مطرح شده و کشور را از پایین تا بالا تکان داده است. (بین ۶۰ تا ۸۰ درصد مردم حامی جلیقه‌زردها هستند)

لازم به ذکر است که مسأله «هم‌گرایی مبارزات» به‌طور گسترده توسط اتحادیه‌ها در دو بازه زمانی طولانی مورد توجه و پیگیری قرار گرفته بود، ابتدا در اعتراضات به قانون الخمری و سپس در جریان اعتراضات کارگران راه‌آهن.

روزنامه لوموند فرانسه در سرمقاله روز جمعه ۱۴ دسامبر ۲۰۱۸ تحت عنوان «سم مهلک نظریه توطئه» از افراد و گروه‌هایی یاد کرد که باور دارند امانوئل مکرون، رییس‌جمهوری فرانسه در حمله تروریستی استراسبورگ نقش دارد.

لوموند با اشاره به هم‌زمانی تظاهرات جلیقه زردها و حمله استراسبورگ به شایعاتی مطرح شده در فضای مجازی اشاره کرد؛ شایعاتی مبنی بر «این‌که حمله تروریستی کار دولت بوده تا مانع از تظاهرات جلیقه زردها شود!»

لوموند در ادامه نوشت: «برخی می‌گویند می‌بایست یک حمله روی می‌داد. ما مکرون هیچ چیز بهتر از این لغو برگزاری تظاهرات و ترساندن مردم پیدا نکرد. حتی ماکسیم نیکول، یکی از چهره‌های «جلیقه زردها» تا مرحله انکار وقوع حمله استراسبورگ پیشرفت کرد و گفت که کسی که می‌خواست یک «حمله واقعی» انجام دهد ساعت هشت شب به یکی از خیابان‌های استراسبورگ نمی‌رفت، بلکه وقتی «میلیون‌ها نفر وسط شانزه لیزه» هستند آنجا خودش را منفجر می‌کرد!»

به باور سرمقاله نویس لوموند، حتی کشته شدن عامل حمله تروریستی استراسبورگ نه تنها نتوانسته این تنوری را از بین ببرد، بلکه حتی آن را تقویت کرده است.

روزنامه لوموند، نوشت که وعده پرداخت پاداش فوق‌العاده از سوی شرکت‌ها و همچنین کسر نکردن مالیات از دستمزد ساعات اضافه‌کاری، بحث‌های داغی را میان دولت و مخالفان این وعده‌ها برانگیخته است. در حالی که نمایندگان حزب حاکم در مجلس فرانسه به‌دنبال اجرای سریع وعده‌های رییس‌جمهوری هستند، وزارت اقتصاد به مدیریت برونو لومر، از چهره‌های راست‌گرا، نگران افزایش بدهی‌های دولت فرانسه است. در این شرایط، کسب و کار مغازه‌داران در سراسر فرانسه که قاعدتاً در آستانه سال نو میلادی باید رونق داشته باشد، به خاطر تظاهرات جلیقه زردها به هم خورده و دولت از جلیقه زردها خواسته که این شنبه تظاهرات نکنند.

مجمع ملی پارلمان فرانسه در پاسخ به اعتراضات جلیقه‌زردها لایحه کاهش مالیات را تصویب کرد. به‌گزارش خبرگزاری فرانسه، نمایندگان مجمع ملی در پارلمان فرانسه با بسته پیشنهادی امانوئل مکرون، رییس‌جمهوری برای پاسخ به جنبش «جلیقه‌زردها» موافقت کردند. مکرون اوایل ماه جاری در تلاش برای فروخواباندن اعتراضات گسترده جلیقه‌زردها، در یک سخن‌رانی تلویزیونی وعده داد که بخشی از مالیات‌های کارگران کم‌درآمد بخشیده شود. بر اساس پیشنهاد دولت فرانسه، افزایش مالیات پیش‌بینی‌شده برای اکثریت مستمری‌بگیران حذف شد و دستمزد اضافه‌کاری برای تمام کارگران معاف از مالیات اعلام شد. اقتصاددان‌ها می‌گویند این کاهش مالیاتی تا ۱۵ میلیارد یورو هزینه در بر خواهد داشت. پس از تصویب این لایحه در مجمع ملی که مجلس سفلی پارلمان فرانسه است، حالا نمایندگان سنای فرانسه باید با آن موافقت کنند. ده‌ها هزار معترض در هفته‌های اخیر شنبه‌ها در سرتاسر فرانسه به خیابان آمده‌اند. هرچند این تجمع‌های گه‌گاه خشونت‌بار در اعتراض به افزایش مالیات سوخت صورت گرفت، به سرعت به مخالفت تام‌تمام با دولت مکرون بدل شد و استعفای رییس‌جمهوری فرانسه به فهرست خواسته‌های جلیقه‌زردها افزوده شد. ۱/۱۵ میلیون تن در فرانسه پای دادخواستی را امضاء کرده‌اند که از مکرون می‌خواهد افزایش مالیات سوخت را متوقف کند.

دادخواست‌نویسان چندین روش بدیل برای مبارزه با آلودگی سوخت‌های فسیلی پیشنهاد کرده‌اند. مکرون پنج‌شنبه در واکنش به این دادخواست گفت: «پیام شما را شنیدیم. به شما مستقیم پاسخ می‌گویم: حق با شماست.»

* جنبش فرانسوی جلیقه زردها الهام‌بخش دیگر کشورها در اروپا، خاورمیانه و در آفریقای جنوبی شده است. جنبش جلیقه زردها در دیگر کشورهای اروپایی چه در شبکه‌های اجتماعی چه در خیابان‌ها ظاهر شده است. این جنبش منبع الهام شهروندان برخی از کشورها در خاورمیانه و در آفریقای جنوبی هم شده است.

حدود هزار تن از مردم بلژیک شنبه گذشته هشتم دسامبر-هفدهم آذر در بروکسل راهپیمایی کردند. این راهپیمایی به بازداشت چهارصد تن از آنان انجامید. تظاهرکنندگان بلژیکی به افزایش قیمت سوخت اعتراض می کردند و خواستار افزایش قدرت خرید بودند.

جلیقه زردهای هلندی در تظاهرات خود به افزایش بسیار مهاجرت، به پیمان مراکش در زمینه مهاجرت و نیز سن بازنشستگی اعتراض کردند. آنان همچنین خواستار بهبود بیمه خدمات درمانی شدند.

جلیقه زردها در مجارستان، لهستان و صربستان نیز ظهور کرده اند. تظاهرکنندگان در مجارستان به وضع قانون جدیدی در زمینه ساعات اضافه کار که آن را قانون «حق برده داری» می خوانند، اعتراض کردند. دامداران لهستانی خواهان کمک مالی دولت برای رویارویی با طاعون خوک آفریقایی هستند.

جنبش جلیقه زردها در عراق، لبنان، اسرائیل و در آفریقای جنوبی نیز پژواک داشته است. عده ای از مردم هر یک از دو کشور با بر تن کردن جلیقه زرد به دلایل مشابه از جمله افزایش قیمت سوخت، بالا بودن مالیات، پایین بودن حقوق کارکنان در بخش دولتی و همچنین در بخش خصوصی، کاهش قدرت خرید و کیفیت پایین خدمات عمومی و اجتماعی دست به تظاهرات زدند.

*هزاران تن از شهروندان ترکیه یکشنبه ۱۶ دسامبر ۲۰۱۸ در استان دیار بکر در جنوب شرق این کشور، با الگو برداری از جنبش «جلیقه های زرد» فرانسه دست به تظاهراتی اعتراض آمیز علیه موج گرانی های معیشتی ماه های اخیر زدند. به گزارش خبرگزاری های، معترضان که در پاسخ به فراخوان اتحاد سندیکاهای کارگران خدمات عمومی دست به تظاهرات زده اند در مرکز شهر دیار بکر ترکیه که اغلب ساکنان آن را کردها تشکیل می دهند، تجمع کردند. این در حالی است که تظاهر کنندگان با وجود حضور گسترده نیروهای امنیتی با بالا بردن پلاکاردهایی که روی آن ها نوشته شده «هزینه بحران اقتصادی را نخواهیم پرداخت» از جنبش «جلیقه زردها» فرانسه برای برقراری عدالت اجتماعی تمجید کردند. این تظاهرات یک روز پس از آن صورت می گیرد که رجب طیب اردوغان، رئیس جمهوری ترکیه به مخالفان خود درباره برگزاری هر گونه تظاهرات مشابه جنبش جلیقه های زرد فرانسه در کشورش هشدار داد و تهدید کرد کسانی که جلیقه زردها به تن کرده و به خیابان ها می آیند «هزینه سنگینی را پرداخت خواهند کرد».

در ماه های اخیر با بالا گرفتن تنش های دیپلماتیک میان آنکارا و واشینگتن در تابستان ۲۰۱۸ و در پی آن ناکارآمدی سیاست های اقتصادی دولت در تنظیم بازار، اوضاع اقتصادی ترکیه با کاهش ارزش پول ملی این کشور، به شدت نابسامان شده است.

*جنبش جلیقه زردها از فرانسه به آلمان سرایت کرد. صدها تن با پوشیدن جلیقه زرد روز شنبه ۱۵ دسامبر در برابر تئاتر ملی مونیخ دست به تظاهرات زدند. آن ها ضمن اعلام پشتیبانی از جلیقه زردهای فرانسه اعلام کردند که این بار تنها قصد دارند به مقامات آلمانی هشدار بدهند که از همان مشکلاتی رنج می برند که در فرانسه همدردانشان را به خیابان ها کشیده است. تظاهرات جلیقه زردهای آلمانی پس از برلین این بار با فراخوان «جنبش قیام» و گروهی از فرانسوی های مقیم مونیخ برگزار شد. جنبش قیام آلمان چند ماه پیش به رهبری زهرا واگن کنشت رییس حزب چپ آلمان به عنوان یک جنبش مستقل اعلام موجودیت کرد. واگن کنشت که در حزب چپ پشتیبانان زیادی دارد هنگام اعلام موجودیت جنبش قیام اعلام کرد که تصمیم دارد چپ های پراکنده در سراسر آلمان را زیر سقف یک جنبش همگانی که حزب نیست جمع کند.

اشپیگل آنلاین درباره نخستین تظاهرات جلیقه زردها در مونیخ نوشت: با این که این تظاهرات به یک رژه عظیم ناراضیان تبدیل نشد، هشدار مهمی برای آلمان بود. بنا به گزارش این رسانه، بیش تر تظاهرکنندگان را افرادی تشکیل می دادند که از عمیق شدن شکاف طبقاتی در آلمان شکایت داشتند. یک زن ۶۷ ساله که از سرما می لرزید و با این همه حضور در خیابان را به ماندن در خانه ترجیح داده بود می گفت: «همواره به ما می گویند که وضع ما در آلمان خوب است. اما چرا ما این موضوع را لمس نمی کنیم؟» این زن توضیح می داد که با کمتر از هزار یورو حقوق بازنشستگی حتی قادر به نوشیدن یک قهوه با دوستانش نیست.

افزایش بی رویه اجاره مسکن، به گفته این زن بازنشسته قدرت خرید مردم را به شدت کاهش داده است. او به خبرنگار اشپیگل گفت: «ناراضیان باید به خیابان بریزند. جلیقه زردهای فرانسوی نشان دادند که آدم می تواند به خواسته هایش برسد».

تظاهرات در میدان مقابل تئاتر ملی مونیخ برگزار شد. بسیاری از معترضان روی جلیقه های خود شعار «زنده باد انقلاب» را حک کرده بودند. برخی نیز پرچم سرخ و سفید جنبش قیام یا پرچم فرانسه را به اهتزاز در آورده بودند.

یک تظاهرکننده ۳۲ ساله که به دلیل بیماری به طور زودرس بازنشسته شده است، پلاکاتی را حمل می کرد که روی آن نوشته شده بود: «اگر بیماران یک بانک داشتند مدت ها پیش نجات یافته بودند.» یک بیکار ۶۲ ساله به خبرنگار اشپیگل آنلاین گفت: «ثروتمندان همواره ثروتمندتر می شوند، در حالی که اجاره نشینان دیگر قادر به پرداخت اجاره خود نیستند.»

آمریکا

*ترامپ در فروردین امسال نیز در یک سخنرانی از خروج نیروهای آمریکا از سوریه سخن گفته بود با این استدلال که «هفت هزار میلیارد دلار در خاورمیانه خرج کردیم اما هیچ نتیجه ای نگرفتیم... وضعیت امروز آمریکا به گونه ای است که از بسیاری جهات شبیه به یک کشور جهان سومی هستیم و این مایه خجالت است.»

آن زمان موضع جیمز متیس، وزیر دفاع آمریکا، توانست ترامپ را راضی کند که وضعیت سوریه و منافع و مصالح آمریکا تداوم حضور نیروهای آن را ضروری می کند و تا اطلاع ثانوی نباید سراغ آن رفت.

اعلام خروج دو هزار نیروی آمریکایی از سوریه اما این بار تصمیمی ظاهرا جدی و برگشتناپذیر است، ولو که انتقادات به آن هم در سطح داخلی و بین المللی کم نیست.

تا همین هفته پیش هم اغلب مقام های ارشد آمریکا از ضرورت تداوم حضور نیروهای آمریکایی در سوریه سخن می گفتند. استدلال آن ها این بود که اولاً داعش به طور کامل از بین نرفته و طبق برآورد نهادهای اطلاعاتی آمریکا در ماه اوت، هنوز هم این گروه دستکم ۱۴ هزار و ۵۰۰ نیروی فعال در خاک سوریه و عراق دارد.

طرفه این که بنا بر گزارش ها، ۱۰ دقیقه قبل از تونیتر ترامپ در مورد خروج نیروهای آمریکایی از سوریه داعش اقدامی تروریستی در نزدیکی محل استقرار این نیروها انجام داد که نشانه دیگری از تداوم فعال بودن این گروه تلقی می شود. بازپس گیری شهر هجین در نزدیکی

مرز عراق از داعش در حدود یک هفته پیش هم، هنوز تکمیل نیست و این نیرو بر بخش‌هایی از شهر تسلط دارد. بی‌ثباتی و نارضایتی در مناطق غربی عراق و در خود رقه و مناطق شرقی سوریه هم زمینه مساعدی برای انفعال مردم در قبال فوت‌گرفتن دوباره تلقی می‌شود. استدلال دیگر این بود که مادام که نیروهای ایرانی خاک سوریه را ترک نکرده‌اند مانند در سوریه و اعمال فشار برای تحقق این امر، به خصوص در راستای امنیت اسرائیل و دور کردن خطر ایران و متحدانش (حزب‌الله) از مرزهای این کشور، باید ادامه یابد. حضور نیروهای آمریکایی در سوریه که به خصوص دسترسی دولت دمشق به منافع نفت و گاز و نیز اراضی حاصلخیز در شرق این کشور را مانع می‌شد نیز اهرمی برای تاثیرگذاری بر معادلات آینده سوریه، نحوه تنظیم و تدوین و محتوای قانون اساسی جدید و نهایتاً نوع ترکیب و چینش قدرت در دمشق به شمار می‌آمد تا صرفاً ایران و سوریه و روسیه آن را مطابق خواست و منافع خود پیش نبرند و انحصار قدرت صرفاً در دست اسد و متحدان آن باقی نماند.

تصمیم ترامپ یک روز پس از آن اعلام شد که نهاد تصمیم‌گیرنده در مورد فروش تسلیحات آمریکا به خارج (Defense Security Cooperation Agency) به معامله سه و نیم میلیارد دلاری با ترکیه برای فروش موشک‌های پاتریوت به این کشور چراغ سبز نشان داد. ترکیه گرچه عضو ناتو است، در چارچوب مناقشه با آمریکا بر سر نوع رویکرد در مورد کردهای سوریه تهدید کرده بود که به خرید موشک‌های اس ۴۰۰ از روسیه دست خواهد زد. همان روز سه‌شنبه یک تماس تلفنی هم میان ترامپ و رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه صورت گرفت که به ادعای اردوغان ترامپ در این تماس برای حمله ترکیه به مناطق کردنشین شمال سوریه چراغ سبز نشان داده است.

در حال حاضر ترکیه بر شمال شرق خاک سوریه تقریباً مسلط است و به بسیج نیرو در ۵۰۰ کیلومتر مرزی در غرب دست زده که عمدتاً منطقه کردنشین سوریه است. حمله ترکیه به این مناطق اگر عملی شود، احتمالاً در کل مرز نخواهد بود و برخی شهرهای مرزی را شامل خواهد شد، امری که تبعات آن نامشخص است و ظرفیت‌های معینی را برای درگیری و مناقشه در منطقه فراهم می‌کند، به خصوص که نیروهای داعش هم فرصت را در غیاب آمریکایی‌ها در بحبوحه مناقشه ترکیه و کردهای سوریه مناسب ببینند و به این یا آن صورت وارد عمل شوند.

فروش پاتریوت به ترکیه گرچه برای تبلیغات ترامپ در جهت ایجاد و حفظ محل‌های اشتغال محمل مناسبی ایجاد می‌کند، ولی امتیازی به ترکیه هم است، که در کنار امتیاز دیگر، یعنی رهاکردن کردهای سوریه و بازگذاشتن احتمالی دست ترکیه برای عملیات در شمال سوریه عملاً مانعی برای نزدیکی بیشتر آنکارا با مسکو است.

در شرایطی که کاخ سفید از همه سو به خاطر موضع غیرانتقادی‌اش نسبت به نقش بن‌سلمان در قتل خاشقجی زیر فشار است و بر تداوم مناسبات حسنه میان آمریکا و عربستان تاکید دارد، طبعاً ترامپ این انتظار را هم از آنکارا دارد که در قبال امتیازات یادشده فتیله ماجرای خاشقجی را تا حد ممکن پایین بکشد و به پیگیری آن به گونه‌ای که تداوم فشار بر بن‌سلمان را رقم بزند، ادامه ندهد.

شکی نیست که خروج آمریکا از یک سوم خاک سوریه، امکان واشینگتن را هم برای تاثیرگذاری در معادلات مربوط به آینده سوریه و ساختار سیاسی آتی آن محدود می‌کند و هم اهرم فشار برای خروج ایران از این کشور را تضعیف می‌کند. این سخن دولت آمریکا که قرار شده که در زمینه مسائل مربوط به سوریه میان واشینگتن و آنکارا هماهنگی و هماهنگی و انسجامی بیشتر باشد احتمالاً ناظر بر این است که از این پس ترکیه بیش از پیش در تعاملات و کشاکش‌ها با روسیه و ایران، چه در چارچوب مذاکرات آستانه و چه در خارج از آن نظرات و منافع آمریکا را ملحوظ خواهد کرد.

طبیعی است که حضور کنونی ترکیه در ادلب و بسط این نفوذ در بخش‌های دیگری از مناطق شمال سوریه (اگر که کردها در نزدیکی با دولت دمشق و روسیه موفقیت آن را سد نکنند) بیش از پیش نقش آنکارا را در تاثیرگذاری بر معادلات سوریه تقویت کند.

اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه برای اسرائیل نیز نسبتاً غافلگیرانه بود. آن‌ها انتظار داشتند تا «خروج کامل نیروهای ایران از سوریه» این حضور ادامه یابد. اسرائیل حالا با موضعی نسبتاً محتاطانه و تلویحاً غیرخشنودانه از خروج آمریکایی‌ها از سوریه بر تداوم اقدامات خود در راستای محدودسازی حضور ایران در این کشور تاکید کرده است، تاکیدی که می‌تواند محمل حملات و مناقشات جدیدی باشد.

این گزینه البته منتفی نیست که آمریکا علاوه بر ترکیه با روسیه نیز با شرط و شروطهایی در مورد خروج نیروهایش از سوریه توافق کرده باشد، که از جمله این شرط‌ها سوق مسکو به محدودسازی حضور ایران در معادلات نظامی و سیاسی سوریه است.

اروپایی‌ها همان‌طور که انتظار می‌رفت از اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه ایران نگرانی کرده‌اند. به باور پاریس، لندن و برلین خروج نیروهای آمریکایی در شرایطی که داعش کاملاً نابود نشده، معادلات مربوط به آینده سوریه در ابهام است و ترکیه هم برای حمله به کردهای سوریه تهدید می‌کند، خلایی را می‌سازد که محمل مناقشات و درگیری‌های جدید و احتمالاً بی‌ثباتی بیشتر در منطقه است و آوارگی و مهاجرت به سوی اروپا را دوباره تشدید خواهد کرد.

فرانسه اقدام یک‌جانبه آمریکا را تأکیدی بر موضع اخیر خود هم یافته است که در زمینه نظامی و امنیتی اروپا باید مستقل‌تر شود، ایده‌ای که گرچه تحقق آسان نیست، ولی همچنان تأییدی بر شناورتر شدن وضعیت مناسبات بین‌المللی است. اعلام خروج آمریکا از سوریه ابهامات در باره این مناسبات شناور و سمت و سوی آینده آن را فزون‌تر کرده است.

*شمار افرادی که با اسلحه گرم در آمریکا جان خود را از دست داده‌اند به بالاترین حد خود در حدود چهل سال اخیر رسیده است. بنابر آمار «مراکز مدیریت و پیشگیری بیماری (CDC)» «وابسته به وزارت بهداشت ایالات متحده، حدود ۴۰ هزار نفر در سال گذشته در این کشور با اسلحه کشته شده‌اند که حدود ۲۴ هزار مورد از آن‌ها خودکشی بوده است. مطابق ارقام منتشره، ۳۹۷۷۳ نفر در سال ۲۰۱۷ میلادی توسط اسلحه گرم در آمریکا کشته شده‌اند که در مقایسه با سال ۱۹۹۹ حدود ده هزار تن افزایش نشان می‌دهد.

این بالاترین میزان ثبت شده مرگ بر اثر سلاح گرم دستکم از آغاز جمع‌آوری داده‌ها در سال ۱۹۷۹ بوده است. بر طبق این آمار، از مجموع کل جان‌باختگان ۲۳۸۵۴ نفر در سال ۲۰۱۷ توسط اسلحه گرم خودکشی کرده‌اند که این رقم افزایشی حدود ۷ هزار نفری را در مقایسه با سال ۱۹۹۹ نشان می‌دهد. مرگ‌های سرشماری شده بر اثر سلاح گرم به آن دسته اطلاق می‌شود که بر اثر جنگ، جنایت، خودکشی، شلیک ناخواسته و مداخلات نظامی قانونی صورت گرفته باشد.

بنا بر تحقیق پروژه تحقیقات جهانی «سلاح‌های سبک» در ژنو، ۶ درصد سلاح‌های گرم جهان در مالکیت شهروندان ایالات متحده است. در سال‌های اخیر بحث‌های فراوانی بر سر اصلاح قانون کنترل سلاح در آمریکا مطرح شده است که عمدتاً به دلیل مخالف «انجمن ملی سلاح» ایالات متحده بی‌نتیجه مانده است.

جمعیت ایالات متحده آمریکا چهار درصد کل جمعیت جهان را تشکیل می‌دهد اما شهروندان این کشور تا پایان سال ۲۰۱۷ مالکیت ۴۶ درصد از ۸۵۷ میلیون قبضه سلاح جهان را در اختیار دارند.

پروژه تحقیقات جهانی «سلاح‌های کوچک» (The Small Arms Survey) در ژنو بر اساس آخرین پژوهش خود اعلام کردند که بیش از یک میلیارد سلاح گرم در جهان وجود دارد که ۸۵ درصد آن در دست شهروندان غیر نظامی و باقیمانده در اختیار ارتش‌ها و نیروهای انتظامی است.

شمار صاحبان اسلحه در جهان در سال ۲۰۱۷ به ۸۷۵ میلیون نفر رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ به میزان ۲۰۷ میلیون نفر افزایش یافته است.

بنا بر قانون ایالات متحده آمریکا، حمل اسلحه در این کشور آزاد و خرید و فروش آن در میان شهروندان رایج است. اما دقیقا چه تعداد از مردم این کشور مسلح هستند و استفاده از چه نوع اسلحه‌ای طرفداران بیشتری دارد؟

آمریکا یکی از معدود کشورهایی است که قانون اساسی آن از حق داشتن اسلحه حمایت می‌کند. در متن قانون آمده است: «داشتن یک نیروی منظم شبه نظامی مردمی برای امنیت یک کشور آزاد ضروری است و حق مردم برای حمل و نگهداری اسلحه، نباید نقض شود.»

*با وجود افزایش رونق اقتصادی در آمریکا در سال‌های اخیر، تعداد شهروندانی که در سال ۲۰۱۸ میلادی بی‌خانمان شده‌اند افزایش یافته است. اجاره بهای زیاد مهم‌ترین علت افزایش نرخ بی‌خانمانی در این کشور به ویژه در ساحل غربی است.

طبق گزارش اخیر وزارت مسکن و توسعه شهری ایالات متحده آمریکا، نرخ بی‌خانمانی در این کشور از ۵۱ هزار نفر در سال ۲۰۱۷ به ۵۰۳ هزار نفر در سال جاری میلادی افزایش یافته و ۰/۳ رشد داشته است، اما در مجموع نسبت به سال ۱۰ سال گذشته قریب به ۱۷ درصد کاهش یافته است.

افزایش تقریباً ۲۰۰ نفر از سال ۲۰۱۷، دومین افزایش در میزان جمعیت افراد بی‌خانمان پس از هفت سال پیاپی کاهش در این زمینه بوده است. این در حالی است که نرخ بیکاری نسبت به ۵۰ سال گذشته کاهش محسوسی داشته است.

بر اساس آمارهای موجود تقریباً دو سوم از افراد بی‌خانمان در پناهگاه‌های دولتی و خصوصی زندگی می‌کنند و باقی در خیابان‌ها و پارک‌ها می‌خوابند.

ایالت کالیفرنیا یکی از بالاترین جمعیت‌های بی‌خانمان در این کشور را دارد. به گزارش خبرگزاری رویترز، ۳۰ درصد از بی‌خانمان‌های آمریکا در این ایالت زندگی می‌کنند و تقریباً نیمی از آنها به پناهگاه دسترسی ندارند.

در مجموع ایالات‌های کالیفرنیا، نیویورک، فلوریدا، تگزاس و واشنگتن نیمی از بی‌خانمان‌های ایالات متحده را در خود جای داده‌اند. همچنین با بررسی نرخ تغییر این مسئله مشخص شد که ایالت‌های کالیفرنیا، هاوایی، ارگان، واشنگتن و نوادا بالاتری نرخ رشد و ایالت‌های مین، رود آیلند، نبراسکا، ورمانت و داکوتای جنوبی کمترین نرخ رشد پدیده بی‌خانمانی را از آن خود کرده‌اند.

پس از انتشار این گزارش پاملا هیوز پیتنود، معاون وزیر مسکن و توسعه شهری ایالات متحده از سمت خود استعفا کرد و گفت از این‌که در دولت دونالد ترامپ، رییس جمهوری آمریکا در این پست فعالیت کرده احساس افتخار می‌کند.

*یک پسر ۸ ساله اهل گواتمالا در شب کریسمس در زندان‌های مرزی آمریکا جان باخت. اولین اعلام بیماری در این پسر کوچک که به‌همراه پدرش زندانی بود روز دوشنبه نمایان شد و در نهایت مدت کوتاهی پس از نیمه شب کریسمس در بیمارستان نیومکزیکو جان باخت. علت مرگ او هنوز روشن نشده است.

تشخیص اولیه پزشکان پس از انتقال کودک به بیمارستان سرماخوردگی بوده است. اما او به‌تدریج دچار تب می‌شود و کادر بیمارستان برای او آنتی بیوتیک تجویز و در نهایت وی را مرخص می‌کنند.

با گذشت زمان وضعیت سلامت کودک بدتر و در اوایل شب دچار تهوع می‌شود. به این ترتیب ماموران زندان بار دیگر او را به بیمارستان برمی‌گرداندند اما او در زمان کوتاهی پس از نیمه شب جان می‌سپارد.

اداره گمرک و حفاظت مرزی ایالات متحده آمریکا پس از وقوع این حادثه در بیانیه‌ای به شرح ماجرا پرداخت و افزود که دولت گواتمالا را در جریان آنچه روی داده، گذاشته است.

این دومین حادثه مرگ کودکان اهل گواتمالا در مرز آمریکا در ماه جاری میلادی است. ژاکلین کال مک کوین، دختر ۷ ساله گواتمالایی نیز ۸ دسامبر در بازداشتگاه‌های آمریکا جان سپرد.

*دیوار آمریکا در مرز مکزیک. دونالد ترامپ، رییس‌جمهوری آمریکا گفت که اگر چنانچه کنگره این کشور بودجه درخواستی او برای کشیدن دیوار در مرز مکزیک و آمریکا را تایید نکند، او این مرز را می‌بندد.

روز جمعه ۲۸ دسامبر - ۷ دی، ترامپ در حساب توییتر خود نوشت که اگر کنگره ۵ میلیارد دلار لازم برای ساخت دیوار مکزیک را تأمین نکند، او مرز آمریکا و مکزیک را خواهد بست.

دونالد ترامپ در حساب توییتر خود نوشت: «ناچار خواهیم شد که تمام مرزهای جنوبی را به طور کامل ببندیم، اگر چنانچه دموکرات‌های اخلاص ایجادکن، پول را برای اتمام دیوار و همچنین تغییر قوانین مهاجرتی مسخره‌ای که کشور ما با آن دست و پنجه نرم می‌کند، به ما ندهند...»

رییس‌جمهوری آمریکا، همچنین اعلام کرد که بودجه حمایتی به هندوراس، گواتمالا و السالوادور را کاهش خواهد داد چرا که این کشورها کاری برای مقابله با مهاجرت‌های غیرقانونی به سمت آمریکا نمی‌کنند.

بخش‌هایی از دولت فدرال ایالات متحده که بودجه آن‌ها هنوز تایید نشده، از یک هفته پیش (دسامبر ۲۲) به دلیل اختلاف کنگره و دولت بر سر لایحه بودجه که شامل دیوار پیشنهادی می‌شود، تعطیل شده‌اند.

رهبان اقلیت دموکرات مجلس سنا، چاک شومر، روز پنجشنبه ۲۷ دسامبر گفت که جمهوری‌خواهان و دموکرات برای حل و فصل اختلاف‌هاشان بر سر لایحه بودجه، بسیار فاصله دارند.

دموکرات‌ها با سقف ۱/۳ میلیارد دلار برای تأمین امنیت عمومی مرزی موافقت کرده‌اند اما با ساخت دیوار مخالفند.

هفته گذشته رسانه‌های آمریکایی محل مناقشه تحلیل‌گران حامی دموکرات‌ها و جمهوری‌خواهان بود که هر یک تعطیلی دولت را ناشی از اخلاص در کار حزب مخالف می‌دانستند.

بر اساس نظرسنجی مشترک رویترز و Ipsos که در روز پنجشنبه گذشته منتشر شد، ۴۷ درصد از آمریکایی‌ها ترامپ و ۳۳ درصد دموکرات‌ها را مسئول تعطیلی دولت می‌دانند.

پنجشنبه، قرار بود که مجلس سنا یک بار دیگر لایحه بودجه را به رای بگذارد اما به این دلیل که دموکرات‌ها و جمهوری‌خواهان به توافق نرسیدند، سناتورها برای رای‌گیری فراخوانده نشدند.

اکنون مشخص شده که تعطیلی دولت فدرال آمریکا به سال جدید میلادی کشیده خواهد شد.

پلیتیکو گزارش کرده که دموکرات‌های مجلس نمایندگان مشغول بررسی سه گزینه برای خروج از بحران تعطیلی دولت هستند: ۱- تایید کوتاه مدت یک لایحه بودجه موقتی که بودجه بخش‌های تعطیل‌شده را تا هشت فوریه تأمین می‌کند و موضوع رای‌گیری در مورد دیوار را به تعویق می‌اندازد؛ ۲- تایید یک لایحه بودجه دیگر که بودجه بخش‌های تعطیل‌شده را تا ۳۰ سپتامبر تأمین می‌کند و احتمال یک تعطیلی دولت دیگر را در آینده رقم می‌زند؛ ۳- معرفی یک بسته شامل شش لایحه بودجه که بخش مخصوص بودجه امنیت ملی را از سایر موارد جدا می‌کند و به این ترتیب موضوع امنیت ملی که شامل دیوار و تغییر قوانین مهاجرتی است، بیشتر مورد بحث قرار خواهد گرفت و بودجه سایر وزارتخانه‌ها و نهادها را تحت شعاع قرار نمی‌دهد.

سوم ژانویه ۲۰۱۹، آرایش قوا در مجلس نمایندگان آمریکا تغییر می‌کند و دموکرات‌ها حزب اکثریت خواهند شد. از این به بعد کار دونالد ترامپ برای تایید بودجه‌های پیشنهادی‌اش دشوارتر هم خواهد شد.

تا روز سوم ژانویه، به قانون‌گذاران مجلس نمایندگان و سناتورها گفته شده که اگر توافق جدیدی حاصل شود، به آن‌ها فرصت ۲۴ ساعته خواهند داد که خود را برای رای‌گیری به صحن کنگره برسانند. بیشتر نمایندگان و سناتورها اکنون در تعطیلات آخر سال و دور از پایتخت هستند.

تعطیلی دولت آمریکا، شامل برخی وزارتخانه‌ها و همچنین نهادهای دولتی شده و به خاطر آن ۴۲۰ هزار کارمند دولت که شغل ضروری دارند بدون دریافت دستمزد کار می‌کنند. ۳۸۰ هزار نفر هم مادامی که تعطیلی پابرجاست نه به سر کار خواهند آمد و نه دستمزد دریافت خواهند کرد.

خروج سربازان آمریکا از سوریه

*دونالد ترامپ، رییس جمهوری آمریکا، روز چهارشنبه ۲۸ آذر- ۱۹ دسامبر، با انتشار ویدیویی در توئیتر در مبارزه با داعش اعلام پیروزی کرده و گفت دیگر وقت آن رسیده تا سربازان آمریکایی از سوریه خارج شوند.

تصمیم به خروج سریع نیروهای آمریکایی از سوریه پس از گفت‌وگوی تلفنی روز جمعه دونالد ترامپ، رییس جمهوری آمریکا با رجب طیب اردوغان، رییس جمهوری ترکیه گرفته شد و دولت آمریکا خروج سربازان این کشور از سوریه را آغاز کرده است.

به گزارش خبرگزاری آنتاوی، پس از تصمیم رییس جمهوری دونالد ترامپ جهت خروج نیروهای ایالات متحده از سوریه، روند خروج کامیون‌های نظامی آمریکا... از بامداد شب گذشته آغاز شده است.

خبرگزاری آنتاوی به گفته منابع محلی نوشته است که این کامیون‌ها از حوالی ساعت یازده شب چهارشنبه ۲۸ آذر- ۱۹ دسامبر روانه مرز عراق با سوریه شده‌اند و برخی از آن‌ها ماشین‌آلات و دستگاه‌های مین‌روبی حمل می‌کردند.

رادیو آلمان: هشدار کرده‌ای سوریه نسبت به خروج آمریکا از این کشور. کردهای سوریه هشدار دادند که خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه می‌تواند به قدرت یافتن مجدد جهادگرایان در این کشور و افزایش فرار گروهی شهروندان از ترس جریان تروریستی «دولت اسلامی» منجر شود.

سخن‌گوی ائتلاف نیروهای نظامی کرد و عرب (SDF) روز پنج‌شنبه ۲۹ آذر- ۲۰ دسامبر، اعلام کرد تصمیم کاخ سفید آمریکا برای خروج نیروهای آمریکایی از سوریه تأثیری منفی بر مبارزه با نیروهای تروریستی خواهد گذاشت.

کریم عمر، سخن‌گوی ائتلاف نیروهای نظامی کرد و عرب (SDF) بر این نظر است که به این ترتیب شرایط برای حمله جدید ترکیه به مناطق مرزی سوریه آماده شده است. او در ادامه گفت خروج نیروهای آمریکا از سوریه در حالی است که «هنوز مبارزه ضدتروریستی به پایان نرسیده است».

کریم عمر گفت تصمیم کاخ سفید این امکان را به تروریست‌ها می‌دهد که بار دیگر خود را تجهیز کرده و فعالیت‌های جدیدی را آغاز کنند. او با اشاره به احتمال حمله ترکیه به مناطق کردنشین سوریه گفت چنین حمله‌ای می‌تواند به افزایش بحران در منطقه بینجامد و به احتمال هزاران جهادگر که اکنون در زندان‌ها به سر می‌برند موفق به خروج از زندان‌ها می‌شوند.

ائتلاف نیروهای نظامی کرد و عرب (SDF)، نزدیک به ۳۰ هزار نفر در اختیار دارد که حدود ۲۵ هزار نفر آن را کردها تشکیل می‌دهند. این ائتلاف تاکنون موفق شده در شمال و شرق سوریه مناطق بسیاری را که زیر کنترل «دولت اسلامی» بود آزاد سازد.

به گزارش خبرگزاری آلمان، زندان‌های ائتلاف نیروهای نظامی کرد و عرب بسیاری از رزمندگان جریان تروریستی «دولت اسلامی» و خانواده آن‌ها را در خود جای داده‌اند. بسیاری از این رزمنده‌ها از کشورهای دیگری چون آلمان به سوریه رفته و آن‌جا به «دولت اسلامی» ملحق شده بودند.

* ۴۸ ساعت پس از کناره‌گیری «جیمز ماتیس» وزیر دفاع آمریکا، «برت مک‌گراک» فرستاده ویژه آمریکا در ائتلاف بین‌المللی علیه داعش نیز اعلام داشت که از ماموریت خود استعفا می‌دهد.

به گزارش منابع خبری فرستاده آمریکا به ائتلاف بین‌المللی مبارزه با «داعش» اخیراً گفته بود که کسی نمی‌گوید که داعش ناپدید شده است، وی ادعای نابودی کامل داعش در سوریه را ساده سازی مسئله توصیف کرده بود.

رئیس جمهوری آمریکا در تونیتی که در مورد خروج نیروهای آمریکا از سوریه منتشر کرد عنوان کرده بود که تنها دلیل حضور نیروهای آمریکا در سوریه مبارزه با «داعش» بوده و این امر حاصل شده است. دونالد ترامپ نوشته است با از میان رفتن داعش دلیلی برای ادامه حضور نیروهای آمریکا در سوریه نمی‌بیند.

به دنبال انتشار تونیت رییس جمهوری آمریکا، کاخ سفید با صدور بیانیته‌ای اعلام داشت که روند بازگشت سربازان آمریکایی از سوریه آغاز شده است.

سخن‌گوی کاخ سفید در بیاتیه خود تأکید کرده است که این تغییر رویکرد به سیاست آمریکا در سوریه به‌معنای پایان کار ائتلاف بین‌المللی علیه «داعش» نخواهد بود.

*یورونیور: انتشار خبر آغاز خروج نیروهای ایالات متحده از سوریه در روز چهارشنبه واکنش‌های بسیاری به‌همراه داشت. نخستین منتقدان این تصمیم دونالد ترامپ اعضای حزب جمهوری خواه ایالات متحده بودند که معتقدند بیرون رفتن ایالات متحده از خاک سوریه به تقویت نقش ایران و روسیه در این کشور خواهد انجامید؛ کشورهایی که هر دو حامی دولت بشار اسد هستند.

لیندزی گراهام، سناتور جمهوری خواه اعلام کرد خروج از سوریه «پیامدهایی ویران‌گر» خواهد داشت. دونالد ترامپ رییس‌جمهوری این کشور در توییتر نوشت: «ما داعش را در سوریه شکست دادیم کاری که تنها دلیل من برای باقی ماندن (نیروهای آمریکایی) در این کشور بود.»

وزیر دفاع بریتانیا، اعلام کرد به‌شدت با این سخن دونالد ترامپ مخالف است.

کاخ سفید گفته است نظامیان آمریکایی مستقر در سوریه بین ۶۰ تا ۱۰۰ روز آینده این کشور را ترک خواهند کرد. گرچه هنوز معلوم نیست تمامی ۲۰۰۰ تن نظامی آمریکایی تا چه زمان و به چه شکل از سوریه خارج خواهند شد. از سوی دیگر بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل نیز اعلام کرد کشورش تصمیم آمریکا برای خروج از سوریه را بررسی کرده و در راستای تامین امنیت خود اقدام خواهد کرد. این در حالی است که خبرگزاری دولتی روسیه به نقل از وزیر خارجه این کشور گفت خروج نظامیان آمریکایی از سوریه چشم‌اندازی را برای حل سیاسی بحران این کشور ایجاد کرده است. خیر خروج نیروهای آمریکایی از سوریه در حالی رسید که دولت ترکیه اعلام کرد عملیات نظامی تازه‌ای در سوریه انجام خواهد داد. بسیاری از سربازان آمریکایی که در سوریه باقی مانده‌اند عضو نیروهای عملیات ویژه هستند که با شبه‌نظامیان کرد و عرب موسوم به نیروهای دموکراتیک سوریه همکاری دارند. مشارکت این نیروها در چند سال گذشته به شکست نیروهای دولت اسلامی انجامیده و همچنین خشم ترکیه را نیز برانگیخته است.

*یورونیوز: دولت اسرائیل اعلام کرد نبرد مبارزه خود با نیروهایی که ایران پشتیبان آن‌هاست در سوریه شدت خواهد بخشید. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل روز پنج‌شنبه با اعلام این خبر گفت: «ما علیه تلاش ایران برای سنگربندی در سوریه به شدت مقابله خواهیم کرد.» وی افزود: «ما قصد نداریم از تلاش‌مان بکاهیم بلکه بر آن خواهیم افزود و می‌دانم که این کار را با پشتیبانی و حمایت کامل ایالات متحده انجام خواهیم داد.» اسرائیل در سال گذشته میلادی بارها به مواضع نیروهایی در خاک سوریه حمله کرد که دولت نتانیاهو آن‌ها را وابسته به ایران می‌داند.

*همزمان مقامات فرانسه اعلام کردند نیروهای این کشور در شمال سوریه باقی خواهند ماند چراکه شبه‌نظامیان داعش هنوز به تمامی محو نشده‌اند و این امر منافع فرانسه را تهدید می‌کند. امانوئل ماکرون، رییس جمهوری فرانسه پیشتر گفته بود بقایای داعش تا فوریه ۲۰۱۹ (یعنی تا دو ماه دیگر) در سوریه نابود خواهند شد. مقامات فرانسه گفته‌اند اعلام ناگهانی خروج تمامی ۲۰۰۰ نیروی آمریکایی از سوریه آن‌ها را غافلگیر کرده است. لورانس پارلی، وزیر دفاع فرانسه در توییته نوشت: «دولت اسلامی و ریشه‌های آن هنوز به تمامی از روی نقشه محو نشده است. آخرین بقایای این سازمان تروریستی باید به‌شکل نظامی یک‌بار و برای همیشه نابود شود.» دولت فرانسه نسبت به داعش حساسیت ویژه‌ای دارد صدها تن از شهروندان این کشور در چند سال گذشته به عضویت این گروه درآمده‌اند و همچنین در گذشته این گروه چندین حمله تروریستی عمده را در خاک فرانسه انجام داده است. فرانسه حدود ۱۱۰۰ تن نیروی نظامی فعال در سوریه و عراق دارد که علاوه بر تدارک لجستیک، توپخانه و جت‌های بمب‌افکن به مشاوره و تعلیم دادن نیروهای نظامی نیز می‌پردازند.

*پایان یافتن حضور نیروهای آمریکایی در سوریه، به آنکارا فرصت بلند پروازی و تجاوزگری بیش‌تری را در این کشور خواهد داد. ترکیه از نیمه ماه دسامبر از آمادگی و احتمال حمله قریب‌الوقوع به نیروهای کرد در منبج و پیش‌روی در قلمرو شرق رودخانه فرات خبر داده است. نیروهای ارتش ترکیه پیش از این برای مبارزه با داعش و گروه کرد یگان‌های مدافع خلق در غرب رود فرات در سوریه حضور نظامی داشته است اما تا به امروز برای جلوگیری از برخورد با نیروهای آمریکایی به سمت شرق رودخانه فرات پیشروی نکرده بود. حال با خروج نیروهای آمریکایی، شهر منبج می‌تواند هدف حمله بعدی باشد. بشار اسد و همپیمانانش، روسیه و ایران از تضعیف نیروهای کرد سوریه سود خواهند برد. تحلیل‌گران پیش‌بینی می‌کنند قسمت‌هایی از قلمروی نیروهای دموکراتیک سوریه بین ترکیه و ارتش سوریه تقسیم خواهد شد. به‌عنوان مثال، نیروهای طرفدار بشار اسد می‌توانند کنترل شهر رقه، پایتخت خودخوانده نیروهای داعش، و دیرالزور را بازپس گیرند و این به‌معنی پس گرفتن زمین‌های نفتی خواهد بود. برخی دیگر از تحلیل‌گران معتقدند با خروج نیروهای آمریکایی دیگر مانعی برای دسترسی ایران به مدیترانه از طریق مسیر زمینی با گذر از عراق و سوریه وجود نخواهد داشت. روسیه نیز با خروج نیروهای آمریکا، قدرت نظامی و دیپلماتیک بیش‌تری در جنگ داخلی سوریه خواهد داشت.

*مولود چاوش‌اوغلو، وزیر امور خارجه ترکیه در اجلاس دوحه و هم‌زمان با درخواست رییس سازمان ملل برای ارائه مدرک «معتبر» گفته بسیاری از کشورهای اروپایی قتل خاشقجی را نادیده می‌گیرند اما روشن است که تیم عربستان سعودی کشتن خاشقجی را از قبل برنامه‌ریزی کرده است. او گفته ترکیه شواهد و قراین را به سازمان سی‌ای‌ای آمریکا ارائه کرده و ادامه تحقیقات را به آن‌ها سپرده است. چاوش‌اوغلو، شنبه ۱۵ دسامبر - ۲۴ آذر در هجدهمین اجلاس دوحه در مورد پرونده قتل جمال خاشقجی گفت که زمانی که اردوغان «مصمم» بوده تا تحقیقات را به نتیجه برساند، رهبران اروپایی این پرونده را نادیده گرفته‌اند: «رییس جمهوری ترکیه بسیار از ابتدا مصمم بود تا این پرونده را به سرانجام و تحقیقات پرونده را به‌نتیجه برساند. بسیاری از کشورهای اروپایی که آزادی رسانه و آزادی بیان را تبلیغ می‌کنند، بر این پرونده چشم‌پوشی کردند.» مولود چاوش‌اوغلو که سه‌شنبه ۱۱ دسامبر - ۲۰ آذر اعلام کرده بود ترکیه در پرونده قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد سعودی که ۲ اکتبر سال جاری در کنسولگری عربستان در استانبول به قتل رسید با سازمان ملل متحد وارد گفت‌وگو شده است، در مورد آینده تحقیقات گفت که پس از دیدار جینا هاسپل، رییس سی‌ای‌ای از آنکارا آینده این پرونده اکنون در دست آمریکاست و اقدامات بعدی به تصمیم آمریکا بستگی دارد: «آن‌ها همچنین به صداهای ضبط شده گوش دادند. اکنون دیگر به آن‌ها بستگی دارد. من اطمینان دارم که آن‌ها اطلاعات بیش‌تری دارند. آن‌ها همه اطلاعات و همه جزئیات را دارند.» در آمریکا مجلس سنا اخیراً در قطع‌نامه‌ای نمادین اعلام کرد که محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی آمر قتل جمال خاشقجی است. اما این قطع‌نامه تا تصویب در کنگره آمریکا لازم‌الاجرا نیست.

در جریان اجلاس دوحه آنتونیو گوترش، رییس سازمان ملل نیز درخواست کرد که مدرک «معتبر»ی درمورد قتل خاشقجی ارائه شود و گفت: «کاملاً ضروری است که تحقیقات معتبری داشته باشیم و کسانی که مجرم بودند مجازات شوند.» گزارشگر شبکه الجزیره در استانبول گفته ترکیه از این‌که کشورهای اروپایی و آمریکا برای افزایش فشار بر عربستان سعودی اقدام نمی‌کنند سرخورده شده است. بر اساس این گزارش، در ترکیه به نظر می‌رسد که عربستان سعودی پا پس می‌کشد و از همکاری و حتی افشای محل

جسد خاشقچی خودداری می‌کند. از طرفی، ترکیه نمی‌تواند به‌تنهایی اقدام کند و نیاز به همراهی جامعه بین‌المللی برای فشار بر عربستان دارد. اما نمی‌خواهد روابط با عربستان آسیب وارد شود. ترکیه به‌صورت مکرر گفته است که مسئله، مسئله جنایت است و نه روابط با عربستان سعودی. اما اگر بر ادامه رسیدگی به پرونده اصرار کند، ممکن است به این روابط خدشه وارد شود.

بسیاری بیش از پیش خواهان تحقیقاتی به رهبری سازمان ملل هستند که بتواند بر عربستان سعودی فشار بگذارد. چاوش اوغلو همچنین در این اجلاس گفته که دونالد ترامپ، رییس جمهوری آمریکا به اردوغان گفته است که واشنگتن در حال انجام اقدامات برای استرداد فتح‌الله گولن است. گولن روحانی ترک ساکن آمریکا از سوی این دولت اردوغان به دخالت در کودتای سال ۲۰۱۶ متهم است.

*نیروهای روسی در منبج. ارتش سوریه که از پشتیبانی روسیه برخوردار است، هماهنگ با شبه‌نظامیانی که کنترل منبج را برعهده دارند، نیروهای بیشتری را به این شهرک اعزام کرد. این در حالی است که آن دسته از شورشیان سوریه که ترکیه را حامی خود می‌بینند، می‌گویند خود را آماده حمله کرده‌اند.

خبرگزاری رویترز روز سه‌شنبه چهارم دی، به‌نقل از سخنگوی شورای نظامی منبج گزارش داد که اعزام نیروهای سوریه به این شهرک اقدامی هماهنگ با شبه‌نظامیان تحت حمایت آمریکا در منبج است. این رخداد مقدمه‌ای بر تحرکات نظامی بیشتر در منطقه به‌شمار می‌آید.

یوسف حمود، سخنگوی ارتش ملی، اصلی‌ترین نیروی شورشی تحت حمایت ترکیه در منطقه، به خبرگزاری رویترز گفت: «جنگ به زودی آغاز می‌شود.»

او افزود: «چیزی که هم‌اکنون در جبهه شاهدیم تقویت همه نیروهاست تا برای نبرد به آمادگی کامل برسند.» نیروهای دمکراتیک سوریه، منبج را دو سال قبل از جنگ داعش خارج ساختند. این رخداد یکی از نقاط عطف کمپین بین‌المللی علیه داعش محسوب می‌شود.

ترکیه اعلام کرده که قصد دارد در اولین فرصت ممکن نیروهای خود را به شرق رود فرات در شمال سوریه اعزام کند. وزیر خارجه این کشور نیز تاکید کرده که اگر ترکیه می‌گوید نیروهای خود را به سوریه می‌فرستد، حتما چنین خواهد کرد.

تیره‌گی روابط چین و آمریکا

سال ۲۰۱۸، سران آمریکا و چین، دست به زورآزمایی زدند. در سه ماهه اول سال ۲۰۱۸، روابط دو ابرقدرت تیره‌تر شد. زیرا با اعلام تعرفه‌های ۵۰ میلیارد دلاری در واکنش به آنچه که کاخ سفید «سرقت تکنولوژی و مالکیت معنوی» توسط چینی‌ها نامید، وارد مرحله خصمانه‌ای شد. تعرفه‌های کمرشکن شامل واردات فولاد، آلومینیوم، کفش، قطعات الکترونیک، پوشاک و بخشی از سرمایه‌گذاری‌های چینی‌ها در ایالات متحده نیز می‌شد. این اولین نشانه‌های حرکت به‌سوی جنگ تجاری در روابط دو کشور بود.

در ماه ژوئیه اختلافات چین و آمریکا به اوج خود رسید. تعرفه جدیدی به مبلغ ۴۳ میلیارد دلار بر تولیدات و کالاهای صنعتی چین اعمال و علاوه بر آن واردات کالاهایی مانند تلویزیون و ابزارهای دارای کاربرد در پزشکی مشمول ۲۵ درصد مالیات اضافی شدند. اقدام متقابل چین شامل افزایش تعرفه بر بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار کالای وارداتی از آمریکا شد که اقلامی مانند گوشت، مواد لبنی، غذاهای دریایی، و دانه سویا در میان آن‌ها دیده می‌شد.

اما به موازات این کشمکش تجاری، درگیری در عرصه‌های دیگر نیز ادامه داشت. آمریکا از چین توقع داشت که در اجرای سیاست مهار توانایی هسته‌ای کره شمالی با آمریکا همکاری کند. گذشته از آن سیاست گسترش فشارهای سیاسی و اقتصادی و نظامی چین بر مناطق همسایه مانند تایوان از موضوعات مورد مناقشه و مخالفت شدید آمریکا بوده و هست.

غیر اتمی شدن کره شمالی و تصور برقراری روابط عادی بین آمریکا و کره شمالی از دیگر مواردی است که به‌شدت موجب تحریک چینی‌ها شده است. کره شمالی از هر نظر اقتصادی و سیاسی به چین وابسته است و برای کره شمالی تعامل با دنیا از نظر استراتژیکی و جغرافیای استراتژیکی از طریق خاک چین عبور می‌کند. آمریکا نمی‌تواند بدون در نظر گرفتن روابط این دو کشور مشکل اتمی کره شمالی را حل کند و از کره شمالی کشوری بسازد که به آمریکا متکی و وابسته باشد.

سرانجام در روز اول دسامبر، سران دو اقتصاد بزرگ دنیا در حالی که حدود دو ساعت و نیم بر سر میز شام رو در روی یکدیگر نشسته بودند و بحث می‌کردند توانستند رویارویی در مورد افزایش تعرفه‌ها و یا به تعبیر دیگر جنگ اقتصادی بین دو کشور را «موقتاً» متوقف کنند. استیون منوچین وزیر خزانه‌داری و مایک پومپئو وزیر امور خارجه در معیت رییس‌جمهور بودند. در پایان ترامپ با تاکید بر «روابط ویژه» خود با شی جین پینگ گفت نهایتاً تصمیمی گرفتیم که «هم برای چین و هم برای آمریکا خوب خواهد بود» و رییس‌جمهور چین نیز تایید کرد که این تصمیم «نشانه بارز رابطه فردی ما است.»

ترامپ، همچنین از احتمال بهبود روابط تجاری با چین و رسیدن به «یک پیشرفت بزرگ» در راه حل اختلافات خبر داد. او روز شنبه ۲۹ دسامبر، پس از گفتگوی تلفنی با همتای چینی خود، در یک پیام توئیتری نوشت: «تماس طولانی و بسیار خوبی با شی، رییس‌جمهوری چین داشتیم. توافقات به‌خوبی پیش می‌رود و اگر به سرانجام برسد، بسیار جامع بوده و تمام موضوعات، حوزه‌ها و نقاط اختلاف را دربر می‌گیرد. پیشرفت بزرگی بوجود آمده است.»

آمریکا و کره شمالی

برای چندین دهه جامعه بین‌المللی و آمریکا خواهان مذاکره برای خاتمه دادن به توان اتمی و موشکی و متوقف کردن صادرات تکنولوژی موشکی کره شمالی بوده‌اند. آمریکا بیش از سایر بازیگران منطقه‌ای و جهانی خواهان تحقق این هدف بوده و به مکانیسم‌های مختلفی از جمله مذاکره، همکاری، پیمان منع گسترش اتمی، تحریم‌های گسترده و مکانیسم‌هایی مانند کنترل صادرات متوسل شده است. در دو مورد اقدامات دیپلماتیک توانسته کره شمالی را به مذاکره بکشاند ولی نهایتاً بدون توفیق رها شده است.

در آخرین روزهای ۲۰۱۷ شورای امنیت سازمان ملل به اتفاق قطع‌نامه ۲۳۹۷ را به تصویب رساند که بر اساس آن تحریم‌های جدیدی متوجه تقریباً ۹۰ درصد از مواد نفتی تصفیه‌شده می‌شود. علاوه بر آن صادرات نفتی در حد ۴ میلیون بشکه محدود می‌شود. در بند دیگری از این قطع‌نامه از کشورهایی که نیروی کار از کره شمالی استخدام می‌کنند خواسته شده که ظرف مدت کمتر از دو سال نسبت به اخراج آنان اقدام کنند تا کره شمالی نتواند از طریق این کارگران ارز خارجی به دست آورد.

در واکنش به این تحریم، در روز اول ژانویه ۲۰۱۸، کیم جونگ اون در سخنرانی سال نو خود اعلام کرد که کره توانایی مقابله با هرگونه تهدید اتمی را از جانب آمریکا دارد و دست به‌تولید انبوه موشک‌های بالیستیک و کلاهک‌های هسته‌ای برای آن موشک‌ها خواهد زد. سه روز

بعد با توافق آمریکا و کره جنوبی برای به تأخیر انداختن تمرین‌های نظامی، نرمشی از جانب پرزیدنت ترامپ مشاهده شد و در عین حال کره شمالی نیز اعلام آمادگی کرد که هینتی را برای شرکت در المپیک ۲۰۱۸ به کره جنوبی اعزام خواهد کرد.

در ۱۶ ژانویه کانادا و آمریکا وزرای خارجی ۲۰ کشور جهان را دعوت می‌کنند تا راه‌های اجرای تحریم جدید شورای امنیت را بررسی کنند. در عین حال تیلرسون وزیر خارجه وقت آمریکا نیز از دو کشور چین و روسیه می‌خواهد که این قطعنامه را اجرا کنند در حالی که هیچیک از دو کشور به کنفرانس سران در کانادا دعوت نشده بودند.

در ماه‌های بعد، دیپلماسی المپیک با حضور خواهر کیم جونگ اون به سرعت پیش می‌رود و در عین حال کیم جونگ اون دونوع موشک هواسونگ ۱۴ و ۱۵ را که قبلاً در سال ۲۰۱۷ آزمایش شده بودند بار دیگر و این بار با استفاده از سوخت جامد به نمایش گذاشت. متعاقب آن کیم جونگ اون در یک سفر بی‌سابقه به پکن رفته با پرزیدنت شی جین پینگ ملاقات می‌کند. این اولین سفر به خارج از کشور و اولین ملاقات با رهبر یک کشور خارجی از زمان به قدرت رسیدن کیم جونگ اون است.

زمان کوتاهی پس از آن مایک پومپئو رییس وقت سازمان سیا و وزیر خارجه کنونی آمریکا، به‌عنوان فرستاده ویژه پرزیدنت ترامپ با کیم جونگ اون دیدار کرده و امکان ملاقات بین کیم و ترامپ مورد مذاکره و تأیید طرفین قرار می‌گیرد. سفر پومپئو پس از ملاقاتی که مادلین آلبرایت وزیر امور خارجه وقت آمریکا در سال ۲۰۰۰ با کیم جونگ ایل (پدر کیم جونگ اون) داشت بالاترین سطح ملاقات دولتی به حساب می‌آید.

بین ترامپ و کیم تنها پیام‌های توهین‌آمیزی مانند «مرد کوچک موشکی»، «پیرمرد خرفت»، و «توله سگ مریض» رد و بدل شده و ترامپ تهدید کرده بود که کره شمالی را با خاک یکسان خواهد کرد. اما ناگهان در فاصله کوتاهی موضوع دیدار ترامپ با رهبر کره شمالی مطرح و حتی تاریخ آن نیز برای ماه ژوئن اعلام شد.

این ملاقات تاریخی در اوج تنش‌ها و تهدیدها انجام شد و هر دو طرف از آن استفاده تبلیغاتی وسیعی کردند. اما در شش ماهی که از ملاقات رهبران دو کشور در سنگاپور گذشت طرفین بر سر یک برنامه زمان‌بندی شده برای خلع سلاح کره شمالی به توافق نرسیدند. به‌نحوی که می‌توان گفت این توافق قبل از ورود به مرحله اجرایی، به صورت غیررسمی و اعلام‌نشده، به حالت تعلیق درآمده است.

سال ۲۰۱۸، با تحریم‌ها علیه کره شمالی آغاز و پایان یافت. در واقع سه هفته قبل از پایان سال، آمریکا سه مقام کره شمالی را به لیل نقض حقوق بشر مورد تحریم قرار داد که اتفاقاً یکی از این سه نفر نزدیک‌ترین مشاور کیم جونگ اون رهبر کره شمالی است.

همین رویداد دست‌کم برای مدتی انتظار رسیدن به راه حل اجرایی خلع سلاح اتمی را متوقف کرده است. پیونگ یانگ معتقد است در شرایطی که آمریکا صحبت از توافق با کره شمالی می‌کند برای هشتمین بار تحریم‌هایی را علیه شرکت‌ها، اشخاص و کشتی‌های کره شمالی و همچنین روسیه و چین کرده است. این کشور، اقدام آمریکا را اشتباه و نتیجه آن را مسدود شدن مذاکرات خلع سلاح شبه‌جزیره کره برای همیشه تلقی می‌کند.

اگر تغییرات تاکتیکی و تماس‌های بین دو کره شمالی و جنوبی را در نظر نگیریم، ملاقات پرهیاهوی دونالد ترامپ و کیم جونگ اون، با وجود انتظاراتی که در مورد بهبود روابط دوجانبه و غیر اتمی شدن شبه‌جزیره کره ایجاد کرد- عملاً و دست کم تا پایان سال ۲۰۱۸ بی‌نتیجه باقی مانده است.

کره شمالی آمریکا را متهم می‌کند که می‌خواهد مناسبات به دوران پر تنش گذشته برگردد. وزارت خارجه کره شمالی در آخرین بیانیه‌اش اعلام کرد که آمریکا اشتباه می‌کند و افزایش فشار نمی‌تواند کره را مجبور به کنار گذاشتن تسلیحات هسته‌ای کند.

البته پیونگ یانگ ابراز تمایل کرده که بار دیگر با مقامات واشنگتن ملاقات کند.

تأثیرات مرگ جمال خاشقچی بر روابط دولت‌ها

*مرگ تکان‌دهنده جمال خاشقچی. جمال خاشقچی مخالف حکومت کشورش (عربستان) نبود؛ پس چرا ناپدید شد؟ این روزنامه‌نگار وارد کنسولگری عربستان در استانبول شد و از آن خارج نشد. طبق اطلاعاتی که خبرگزاری‌های خارجی درز داده‌اند خاشقچی در داخل ساختمانی عربستان به قتل رسید. در ترکیه‌ای که مطبوعات سخت‌گرفتن سانسور هستند و روزنامه‌نگاران و دانشگاهیان و فعالین سیاسی زندان شده‌اند بازی پیچیده‌ای میان دستگاه‌های اطلاعاتی مستبدان در جریان است تا سرنوشت روزنامه‌نگار عربستانی، کشف و یا پنهان شود.

در واقع نقش این روزنامه‌نگاری که به سلطان نصیحت می‌داد و اندکی اعتراض کرد و در روزنامه‌ای آمریکایی نوشت به پایان رسید؛ صاحب چنین نقشی را به‌سوی مرگ رهنمون کرد.

مولود چاوش‌اوغلو، وزیر امورخارجه ترکیه در اجلاس دوحه و هم‌زمان با درخواست رییس سازمان ملل برای ارائه مدرک «معتبر» گفته بسیاری از کشورهای اروپایی قتل خاشقچی را ناپدید می‌گیرند اما روشن است که تیم عربستان سعودی کشتن خاشقچی را از قبل برنامه‌ریزی کرده است. او گفته ترکیه شواهد و قراین را به سازمان سی‌ای‌ای آمریکا ارائه کرده و ادامه تحقیقات را به‌آن‌ها سپرده است.

چاوش‌اوغلو، شنبه ۱۵ دسامبر - ۲۴ آذر در هجدهمین اجلاس دوحه در مورد پرونده قتل جمال خاشقچی گفت که زمانی که اردوغان «مصمم» بوده تا تحقیقات را به نتیجه برساند، رهبران اروپایی این پرونده را ناپدید گرفته‌اند:

«رییس جمهوری ترکیه بسیار از ابتدا مصمم بود تا این پرونده را به سرانجام و تحقیقات پرونده را به‌نتیجه برساند. بسیاری از کشورهای اروپایی که آزادی رسانه و آزادی بیان را تبلیغ می‌کنند، بر این پرونده چشم‌پوشی کردند.»

مولود چاوش‌اوغلو که سه‌شنبه ۱۱ دسامبر - ۲۰ آذر اعلام کرده بود ترکیه در پرونده قتل جمال خاشقچی، روزنامه‌نگار منتقد سعودی که ۲ اکتبر سال جاری در کنسولگری عربستان در استانبول به‌قتل رسید با سازمان ملل متحد وارد گفت‌وگو شده است، در مورد آینده تحقیقات گفت که پس از دیدار جینا هاسپل، رییس سی‌ای‌ای از آنکارا آینده این پرونده اکنون در دست آمریکاست و اقدامات بعدی به تصمیم آمریکا بستگی دارد:

«آن‌ها همچنین به صداهای ضبط شده گوش دادند. اکنون دیگر به آن‌ها بستگی دارد. من اطمینان دارم که آن‌ها اطلاعات بیشتری دارند. آن‌ها همه اطلاعات و همه جزئیات را دارند.»

در آمریکا مجلس سنا اخیراً در قطع‌نامه‌ای نمادین اعلام کرد که محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی امر قتل جمال خاشقچی است. اما این قطعنامه تا تصویب در کنگره آمریکا لازم‌الاجرا نیست.

در جریان اجلاس دوحه آنتونیو گوترش، رییس سازمان ملل نیز درخواست کرد که مدرک «معتبر»ی درمورد قتل خاشقچی ارائه شود و گفت: «کاملاً ضروری است که تحقیقات معتبری داشته باشیم و کسانی که مجرم بودند مجازات شوند.»

گزارشگر شبکه الجزیره در استانبول گفته ترکیه از این‌که کشورهای اروپایی و آمریکا برای افزایش فشار بر عربستان سعودی اقدام نمی‌کنند سرخورده شده است. بر اساس این گزارش، در ترکیه به‌نظر می‌رسد که عربستان سعودی پا پس می‌کشد و از همکاری و حتی افشای محل جسد خاشقچی خودداری می‌کند. از طرفی، ترکیه نمی‌تواند به‌تنهایی اقدام کند و نیاز به همراهی جامعه بین‌المللی برای فشار بر عربستان دارد. اما نمی‌خواهد روابط با عربستان آسیب وارد شود.

ترکیه به صورت مکرر و با هدف امتیاز گرفتن از عربستان، گفته است که مسئله، مسئله جنایت است و نه روابط با عربستان سعودی. اما اگر بر ادامه رسیدگی به پرونده اصرار کند، ممکن است به این روابط خدشه وارد شود. بسیاری بیش از پیش خواهان تحقیقاتی به رهبری سازمان ملل هستند که بتواند بر عربستان سعودی فشار بگذارد. چاووش اوغلو، هم‌چنین در این اجلاس گفته که دونالد ترامپ، رییس جمهوری آمریکا به اردوغان گفته است که واشنگتن در حال انجام اقدامات برای استرداد فتح‌الله گولن است. گولن روحانی ترک ساکن آمریکا از سوی این دولت اردوغان به دخالت در کودتای سال ۲۰۱۶ متهم است.

***تغییرات گسترده در حکومت عربستان سعودی**

سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه عربستان سعودی با صدور حکم‌هایی تغییرات گسترده‌ای را در دولت عربستان انجام داد و از جمله وزیر خارجه را برکنار کرد. ریاض چند ماه گذشته تحت فشار شدید بین‌المللی قرار داشت. این تغییرات احتمالاً دامنه نفوذ محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی را کاهش خواهند داد.

ابراهیم العساف، وزیر خارجه جدید سعودی از زندانیان کارزار ضدفساد بن سلمان در هتل ریتز کارلتون بود به‌گزارش خبرگزاری «العربیه»، وابسته به حکومت سعودی، ملک سلمان دو حکم سلطنتی صادر کرده است؛ یکی برای تغییر اعضای کابینه دولت به ریاست خودش و یکی برای اصلاح ساختار «شورای امور سیاسی و امنیتی»، یکی از دو زیرمجموعه کابینه دولت که بن سلمان ریاست آن را برعهده دارد.

این شورا ۲۰۱۵ با فرمان ملک سلمان جایگزین شورای امنیت ملی شد و ریاستش را ولیعهد وقت، محمد بن نایف برعهده داشت. دیگر زیرمجموعه کابینه «شورای امور اقتصادی و توسعه» است که ریاست آن را نیز بن سلمان در دست دارد. ۹ وزیر در شورای امور سیاسی و امنیتی عضو هستند؛ از جمله وزیر دفاع، وزیر امور خارجه، وزیر گارد ملی، وزیر اطلاعات کل، ریاست اداره امنیت عمومی.

شورای امور سیاسی و امنیتی نقش اصلی را در هدایت مداخله نظامی در یمن و عملیات موسوم به «طوفان قاطعیت» علیه شبه‌نظامیان شیعه حوثی تحت حمایت ایران برعهده داشته است.

ملک سلمان وزیر امور خارجه را تغییر داد و ابراهیم العساف جایگزین عادل الجبیر شد. الجبیر اکنون وزیر مشاور در امور خارجه است. العساف وزیر دارایی پیشین عربستان بود و در ماجرای بازداشت شاهزاده‌ها و ثروتمندان سعودی به دستور بن سلمان در هتل ریتز کارلتون، او نیز در میان بازداشت‌شدگان بود. العساف عضو خانواده سلطنتی نیست.

وزیر گارد ملی نیز تغییر کرد. متعب الثانی بن عبدالله جای خود را به عبدالله بن بندر بن عبدالعزیز داد. ترکی الشبانه به وزارت اطلاعات رسید و حامد الشیخ نیز به عنوان وزیر آموزش منصوب شد.

ملک سلمان همچنین مساعد بن العیابان را به سمت مشاور امنیت ملی عربستان برگزید. ترکی بن طلال، برادر ناتنی ولید بن طلال که در جریان کارزار ضدفساد در هتل ریتز کارلتون زندانی بود، جایگزین فیصل بن خالد به عنوان امیر منطقه عسیر شد.

سلطان بن سلمان از ریاست کمیسیون گردشگری و میراث ملی عربستان برکنار شد و به ریاست سازمان فضایی رسید. او نخستین فضانورد عرب و مسلمان و دومین پسر ملک سلمان است.

بدر بن سلطان، امیر منطقه الجوف نیز جای خود را به فیصل بن نواف داد. محمد بن نواف سفیر ریاض در بریتانیا هم از سمتش برکنار شد. ریاست اداره امنیت عمومی عربستان نیز به خالد بن فرار الحربی، فرمانده نیروهای ویژه ضدتروریسم رسید.

عربستان در ماه‌های اخیر به چندین دلیل مورد انتقاد جامعه بین‌الملل قرار داشت: قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد در کنسولگری سعودی در استانبول که به گفته آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا به دستور بن سلمان صورت گرفته بود؛ مداخله در یمن و کشتار غیرنظامیان، از جمله زنان و کودکان در حملات هوایی و مشارکت در بروز بزرگترین بحران انسانی اکنون جهان؛ بازداشت‌های گسترده و سرکوب مخالفان و منتقدان در داخل.

حکومت سعودی در داخل نیز با مشکل اقتصادی و افزایش بیکاری مواجه است.

ملک سلمان سه‌شنبه ۱۸ دسامبر-۲۷ آذر در یک سخن‌رانی تلویزیونی گفته بود: «ما مصمم به انجام اصلاحات اقتصادی، دست‌یابی به نظم مالی، بهبود شفافیت و توانمندسازی بخش خصوصی هستیم.»

جنگ در یمن و مذاکرات صلح در سوند

*گفت‌وگوی جنگ‌طلبان یمن در استکهلم، تنها گام کوچکی بود در کاهش رنج بی‌پایان مردم یمن. ولی تا صلح و برپایی دولت مرکزی هنوز راهی بس دراز و پر خطر در پیش است. حتی همان توافق آتش‌بس محدود برای بندر حدیده هم چندان پایدار به نظر نمی‌رسد.

در یک‌شنبه گذشته خبرگزاری‌ها گزارش کردند که پس از توفیقی کوتاه جنگ میان حوثی‌ها و طرفداران عبد ربه هادی منصور در این بندر دوباره زیانه کشیده است. حوثی‌ها و نمایندگان هادی منصور، یا بهتر بگوییم حوثی‌ها و عربستان- توافق کرده بودند که همه جنگجویان از این بندر استراتژیک عقب‌نشینی کنند، امنیت آن را به نیروهای بومی واگذارند و ناظران سازمان ملل هم وارد این بندر شده و بر آتش‌بس نظارت کنند. ولی هنوز نمی‌دانیم نیروی بومی کیست و آیا اصولاً چنین نیروی بی‌طرفی در حدیده یافت می‌شود یا نه. هر یک از دو طرف می‌خواهد طرفداران خودش را به عنوان نیروی بومی به سازمان ملل بقبولاند.

سازمان ملل وظیفه دیگری هم به عهده گرفته و آن هم جمع‌آوری گمرکات و مالیات کالاهای وارداتی است، که برای شرایط امروزی یمن مبلغ هنگفتی است. حدیده مهم‌ترین بندر یمن است، بیش از ۸۰ درصد کمک‌های خارجی از راه همین بندر وارد یمن می‌شود.

قرار است سازمان ملل عوارض گمرکی را به شعبه بانک مرکزی در حدیده واریز کند. ولی یمن دو بانک مرکزی دارد، که یکی در صنعا و در کنترل حوثی‌ها، و دیگری در عدن پایتخت موقت منصور هادی است. حوثی‌ها تا به حال با این بانک عوارض گمرکی حقوق کارگران بندر، معلمان و دیگر کارمندان را می‌پرداختند که چندان هم کافی نبود.

سازمان‌های امدادی جهانی، بسیاری از دولت‌های غربی و خود سازمان ملل توافقات استکهلم را پیروزی مهمی می‌دانند، چرا که بعد از پنج سال جنگ ویران‌گر سرانجام رهبران گروه‌های پیکارجو برای اولین بار حاضر به گفت‌وگو شدند. سازمان ملل همچنین امیدوار است که آرام آرام آتش‌بس حدیده را به دیگر یمن مناطق گسترش دهد. روزها و هفته‌های آینده نشان خواهند داد که آیا این آرزو محقق خواهد شد و مردم عادی یمن بالاخره نفسی راحت خواهند کشید یا نه!

هر دو طرف قول داده‌اند که در پایان ماه ژانویه یک بار دیگر به سوند بیایند و دوباره به گفت‌وگو بنشینند. ولی خالد یمنی وزیر امور خارجه دولت منصور می‌گوید او و هیئتش به شرطی به سوند باز نمی‌گردند که حوثی‌ها آتش‌بس را به طور کامل رعایت نکنند.

مارتین گریفیت، نماینده ویژه سازمان ملل برای یمن معمار اصلی این گفت‌وگوها بود. بدون فعالیت‌های شبانه‌روزی او گفت‌وگوی این جنگ‌سالاران در نمی‌گرفت. حالا گریفیت می‌گوید که سازمان ملل هرچه زودتر باید با یک قطع‌نامه محکم، نه تنها پشتیبانی جامعه جهانی از توافقات یمن را اعلام کند بلکه با فرستادن نیروهای مسلح ناظر در پی تحقق دستاوردهای گفت‌وگوهای استکهلم باشد.

ولی عربستان می‌گوید که اول باید قطع‌نامه ۲۲۱۶ عملی شود. همان قطع‌نامه‌ای که شورای امنیت در ۵ آوریل ۲۰۱۵، یعنی در روزهای اول بمباران یمن توسط هواپیماهای سعودی صادر کرد. این قطع‌نامه از حوثی‌ها می‌خواهد که اسلحه‌های سنگین‌شان را به دولت دهند و نیروهایشان را از صنعا بیرون ببرند. درخواستی نشدنی که به همین علت، این قطع‌نامه هیچگاه عملی نشد.

بسیاری از روزنامه‌های عربی پیش و پس از گفت‌وگوهای استکهلم گزارش دادند که اگر فشارهای عربستان نبود، هینت منصور هادی هرگز به استکهلم نمی‌آمد. چند گزارشگر حتی مدعی شدند که در ساعات آخر محمد بن‌سلمان در دو گفت‌وگوی تلفنی از عبدربه منصور هادی و نخست‌وزیرش خواسته است که بی‌درنگ به استکهلم بروند.

مارتین گریفیت نماینده سازمان ملل می‌خواهد جنگ‌سالاران یمنی را در پایان ژانویه ۲۰۱۹، یک‌بار دیگر در استکهلم گرد هم آورد. ولی برای این نشست هنوز دستور کاری ندارد. طرفداران منصور هادی همچنان بر خلع سلاح حوثی‌ها یا می‌فشارند و معلوم نیست جنوبی‌ها این دفعه به استکهلم خواهند آمد یا نه.

جدای از این مشاجرات سیاسی اما اگر سازمان ملل واقعا بتواند بندر حیدره را از دست جنگجویان بیرون آورد آنگاه می‌توان امید داشت که رنج بی‌پایان مردم یمن کمی تخفیف یابد. یک گزارش سازمان بهداشت جهانی می‌گوید روزانه هزار نفر در یمن به وبا مبتلا می‌شوند و اگر دارو، غذا و اقلام بشردوستانه جهانی به یمن نرسد، این روند ابعاد وحشتناکی به خود می‌گیرد.

در هر صورت توافق پنج‌شنبه ۱۳ دسامبر-۲۲ آذر بزرگ‌ترین تحول از زمان آغاز جنگ در سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۴ است. پس از سه سال، سرانجام شورشیان حوثی بندر استراتژیک حیدره را ترک خواهند کرد. این بندر دروازه‌ای است که حدود ۸۰ درصد مواد غذایی یمن از آن وارد می‌شود. و از این نظر، آتش‌بس در آن، خبری خوش برای مردم کشوری است که ۷۵ درصد جمعیت آن نیازمند کمک‌های بشردوستانه است.

*تراژدی یمن؛ کودک سربازان ۱۰ ساله‌ای که می‌جنگند، می‌کشند و کشته می‌شوند! محمد کودک ۱۳ ساله یمنی از دو سال پیش جنگیدن را آغاز کرده است. او در کنار نیروهای حوثی با شبه‌نظامیان وابسته به ائتلاف اعراب به رهبری عربستان سعودی می‌جنگد. به گفته خودش، تا کنون هم دیگران را شکنجه داده و هم کشته است و زنده ماندن یا مرگ خودش نیز چندان برایش مهم نیست. به گزارش یورنیوز، محمد یکی از صدها کودک یمنی است که از سوی حوثی‌ها یا نیروهای تحت حمایت ائتلاف اعراب به رهبری عربستان سعودی به کار گرفته شده‌اند تا بجنگند. سن برخی از این کودکان به ۱۰ سال می‌رسد.

نزدیک به چهار سال از جنگ یمن می‌گذرد و تاکنون هر دو طرف جنگ شمار قابل توجهی از کودکان را به میدان نبرد فرستاده‌اند؛ اقدامی که نقض آشکار قوانین بین‌المللی حقوق بشر محسوب می‌شود.

از شمار کودک سربازانی که از سوی ائتلاف اعراب به رهبری عربستان سعودی به کار گرفته شده‌اند آماری در اختیار نیست؛ اما در جبهه مقابل بنا بر اعلام یکی از مقامات نظامی حوثی‌ها که خواسته است نامش فاش شود، نزدیک به ۱۸ هزار کودک سرباز از زمان آغاز جنگ در سال ۲۰۱۴ میلادی تا کنون به خدمت گرفته شده‌اند.

گزارش سازمان ملل در این باره رقم کمتری را نشان می‌دهد. این سازمان حضور دستکم ۲۷۲۱ کودک برای جنگ در هر دو سوی جبهه را تایید کرده؛ با این وجود این سازمان تاکید کرده است که شمار کودک سربازان بسیار بیش‌تر از این رقم است بویژه آن‌که خانواده‌های یمنی به دلیل ترس، حاضر به صحبت در این باره و ارائه اطلاعات نیستند.

برخی از کودک سربازان به خبرنگاران رسانه‌های بین‌المللی گفته‌اند که داوطلبانه و به میل خودشان به نظامیان پیوسته‌اند زیرا به آن‌ها قول پرداخت پول داده شده یا این فرصت داده شده تا اسلحه به‌دست بگیرند.

اما گروهی از کودکان نیز گفته‌اند که مجبور به این کار شده‌اند. آن‌ها از خانه یا مدرسه ربوده شده یا در ازای آزاد شدن عضوی از خانواده که در بازداشت بوده، مجبور به جنگیدن شده‌اند.

برخی از این کودکان را می‌توان در ایستگاه‌های بازرسی بین شهری دید که اسلحه‌ها را روی شانه‌های کوچکشان حمل می‌کنند. گروهی نیز به عنوان پیاده نظام به خط مقدم جبهه فرستاده شده‌اند.

ریاض، یکی دیگر از این کودک سربازان می‌گوید که نیمی از سربازانی که در کنار او در خط مقدم می‌جنگیدند، کودک بودند. به گفته او فرماندهان نظامی معمولاً کودکان را مجبور می‌کنند که در زمان اجرای عملیات حتی در حالی که هواپیماهای ائتلاف در حال بمباران هستند، به پیشروی ادامه دهند.

بسیاری از این کودک سربازان کشته شده و اجسادشان پوشیده در کفن برای خانواده‌هایشان فرستاده شده است. بنا بر گزارش یونیسف، از زمان آغاز جنگ یمن تا کنون بیش از ۶ هزار کودک کشته یا معلول شده‌اند. حملات ائتلاف اعراب به رهبری عربستان سعودی عامل اصلی مرگ بخش قابل توجهی از کودکان یمن بوده است؛ با این وجود مشخص نیست که در کنار این حملات، چه تعداد از کشته شدگان این جنگ، کودک سربازان به کار گرفته شده در هر دو سوی جبهه بوده‌اند.

سوریه در سال ۲۰۱۸

سوریه از ابتدای سال ۲۰۱۸ وارد مرحله‌ی جدیدی شده است که جنگ و توافق از ویژگی‌های آن به‌شمار می‌رود. طی توافق‌های به‌عمل آمده نیروهای حکومت سوریه مناطق فراوانی را از کنترل گروه‌های دیگر خارج و به قلمرو خود افزودند. یکی از این توافق‌نامه‌ها توافق عفرین در مقابل غوطه شرقی بود. دولت اشغالگر ترکیه به اشغال عفرین پرداخته و در مقابل تبه‌کاران مسلح وابسته به خود را از غوطه خارج کرد.

بعد از گذشت هفت سال از شروع جنگ، در سال ۲۰۱۸ نیروهای منطقه‌ای و بین‌المللی با منافع متفاوت به توافقی مبنی بر حمایت از حکومت سوریه پرداختند. این حمایت در راستای کنترل مجدد نواحی جنوب این کشور توسط سوریه انجام شد. این شهرها و مناطق طی توافق بین روسیه و اسرائیل از یک سوی و آمریکا و اردن از سوی دیگر انجام شد.

تاکنون تمامی راهکارهای ارائه شده در سوچی، آستانه و تهران برای حل موضوع سوریه با شکست روبه‌رو شده‌اند. در ۲۷ نوامبر سال ۲۰۱۸، نشست دیگری در استانبول با مشارکت اردوغان، پوتین، ماکرون و مرکل برگزار شد. در این نشست طرفین درخواست نمودند کمیته نگارش قانون اساسی آغاز به‌کار نماید. اما نتایج این نشست اردوغان را هارتر کرد تا به مناطق شمالی سوریه حمله نماید. متعاقب این نشست، حملات ترکیه علیه مناطق مرزی شمال سوریه و خصوصاً کوبانی، گری سپی، منیج و سرکانی شروع شد.

صدها هزار نفر از مردم سوریه کشته شده‌اند، صدها هزار نفر زخمی شده‌اند، شش میلیون سوری در خارج از کشور پناهنده شده‌اند و بیش از پنج میلیون نفر سوری در داخل آواره‌اند.

بر اساس این گزارشات، روسیه و متحد آن دولت سوریه در سال ۲۰۱۸ توانستند مناطق مهمی را در سوریه از کنترل شورشیان در آورند و اکنون ادبیات روند صلح در این کشور از «اسد باید برود» به «پیشنویس قانون اساسی جدید برای سوریه» تغییر یافته است. داعش با توجه به این که مناطق گسترده سوریه را از دست داده و فقط در چند نقطه محدود شده، از بازندگان جنگ سوریه است. ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه برنده بزرگ جنگ سوریه در سال ۲۰۱۸ است زیرا به اهدافی که در سال ۲۰۱۵ در سوریه تعیین کرده بود دست یافته است. از جمله این اهداف، ایمن ساختن متحدان خود در سوریه، بی‌خاصیت کردن نشست ژنو برای حل بحران سوریه و کنارگیری قریب‌الوقوع استفان دی مستورا سازمان‌دهنده مذاکرات صلح ژنو است. همچنین شکست داعش دیگر تأثیرات مثبتی نیز برجای گذاشته است. این اتفاق می‌تواند نشانه‌ای برای پایان یافتن جنگ‌های سلسله‌ای در عراق باشد که از سال ۲۰۰۳، زمانی که آمریکا و انگلیس صدام حسین را سرنگون کردند، درگیر آن بوده است. سوریه نیز از سال ۲۰۱۱ با شروع تظاهرات علیه بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه درگیر سلسله جنگ‌های داخلی شده است. بیش‌تر جنگ‌هایی که در عراق و سوریه اتفاق افتاده است؛ جنگ‌هایی میان گروه‌های شیعه و سنی، اعراب و کردها، ایران و عربستان، مردم مقابل دیکتاتوری، آمریکا در برابر طیف گسترده‌ای از مخالفان، جنگ‌هایی هستند که پایان آرامی برای آن‌ها قابل تصور نیست. اما کم‌کم برندگان و بازندگان این جنگ‌ها که برای دهه‌ها منطقه را شکل خواهند داد در حال پدیدار شدن هستند. هشدارها درباره ظهور و برخاستن دوباره داعش و القاعده یا تبدیل دوباره آن‌ها به فرم‌های مرگ‌بار جدید، عمق تغییراتی را که در چند سال گذشته روی داد، تحت‌الشعاع قرار نخواهد داد. امروز دیگر جنگ‌طلبان حمایت منطقه‌ای خود، هم‌فکری سنی‌ها، عوامل غیرقابل پیش‌بینی و پیروزی‌ها چشمگیر را از دست داده‌اند و دشمنان آن‌ها از آن‌چه قبلاً بوده‌اند، قوی‌تر شده‌اند. برخاستن دوباره داعش دیگر نه غیر ممکن، بلکه شاید فعلاً منتفی است. اما شکست داعش آن خوشحالی را که انتظار می‌رفت، برنیا نگیخت. علت آن هم شاید این باشد که مردم هنوز کاملاً متقاعد نشده‌اند که این گروه خطرناک به معنی واقعی مرده است. برخی از مردم هنوز نگرانند که داعش می‌تواند هنوز تعداد زیادی را بکشد. روند شبه نظامی‌گری بومی و داخلی از سوی دولت‌های خارجی هم منتفی نیست. برای مثال دولت ترکیه، هم چنان از برخی گروه‌های تروریستی که درگیر جنگ در سوریه هستند حمایت می‌کند. یا حکومت اسلامی ایران از حوثی‌های یمن و حزب‌الله لبنان و حکومت بشار اسد حمایت می‌کند. فراتر از مرزها هم روابط ایران و حوزه مدیترانه از طریق عراق، سوریه و لبنان به سمت ثبات نمی‌رود. در حال حاضر جنگ ناتمام در یمن، خون‌بارترین و ظالمانه‌ترین جنگ در منطقه است. هشت میلیون تن از مردم یمن به دلیل محاصره عربستان سعودی، با قحطی مواجه هستند. همچنین بیش از یک میلیون نفر در معرض ابتلا به وبا هستند که بزرگ‌ترین شیوع یک بیماری در تاریخ معاصر است. زمانی که ترامپ در ماه مه به عربستان سعودی سفر کرد، محمد بن سلمان به‌طور حتم فکر می‌کرد که تغییر و تحولات به نفع اوست. مرگ جمال خاشقچی معادلات را به ضرر بن سلمان به هم زد. اما با این وجود، به‌طور کلی آمریکا و اروپای غربی، با عربستان سعودی به‌عنوان یک هژمون منطقه‌ای رفتار می‌کنند. انگیزه آن‌ها منافع‌شان است. زیرا آن‌ها می‌خواهند که تسلیحات خود را به عربستان و متحدان خلیج فارس این کشور بفروشند.

اشغال عفرین

نیروهای ارتش ترکیه و گروه‌های تروریستی همراهش پس از این که کانتون عفرین را اشغال کردند دست به کشتار و تحقیر مردم و غارت اموال عمومی این شهر زدند. یگان‌های مدافع خلق اعلام کرده‌اند به دلیل این که ارتش ترکیه حتی مدارس و بیمارستان‌ها و مناطق مسکونی را نیز بمباران می‌کردند اجبارا مردمی که از شهر می‌گریختند نخست آنان را به مناطق امن انتقال دادند و سپس از مواضع خود عقب‌نشینی کردند. آن‌ها، همچین اعلام کرده‌اند که جنگ چریکی شهری را علیه نیروهای اشغال‌گر و تروریسم دولتی ترکیه و تروریسم گروه‌های تبه‌کاری که حکومت ترکیه از آن‌ها حمایت می‌کند آغاز کرده‌اند. نیروهای ارتش ترکیه پس از ۵۸ روز و عقب‌نشینی یگان‌های مدافع خلق، شهر عفرین را به اشغال خود در آوردند. بامداد روز یکشنبه ۱۸ نیروهای ارتش ترکیه و گروه‌های جهادی تحت حمایت دولت ترکیه، پس از دو روز بمباران مداوم مرکز کانتون عفرین و جان‌باختن بیش از ۷۰ غیرنظامی این شهر را به اشغال خود در آوردند. در بدو ورود نیروهای جهادی و ارتش ترکیه به مرکز شهر عفرین، مجسمه «کاوه آهنگر» که نماد مقاومت و نورو است را به پایین کشیدند و پرچم ترکیه نیز بر فراز ساختمان‌های دولتی آویزان کردند و دست به غارت مغازه‌ها و اموال عمومی مردم این شهر زدند. تصاویر و فیلم‌های منتشر شده از پایین کشیدن مجسمه کاوه نشان می‌دهند که نیروهای نظامی با انداختن طناب بر گردن این مجسمه و به کمک بولدورز چندین بار تلاش می‌کنند تا این مجسمه را پایین بکشند. پایین کشیدن مجسمه کاوه که برای مردم روزآوا اهمیت نمادین دارد و با فرهنگ نورو و مقاومت در این منطقه عجین است در بیاتیه نیروهای دموکراتیک سوریه نخستین خشونت‌های آرزایی شده که نیروهای ترکیه و متحدانش علیه مردم انجام داده‌اند. پیش از ورود نیروهای ترکیه و گروه‌های جهادی، یگان‌های مدافع خلق، به همراه ده‌ها هزار غیرنظامی از مواضع خود به سوی جنوب شهر عفرین و شهرک شیرآوا عقب‌نشینی کردند. برپایه آمارهای منتشر شده در جریان درگیری‌های دو ماه گذشته ۴۹۶ تن از نیروهای مهاجم از جمله ۷۶ نیروی نظامی ترکیه کشته شده و بیش از ۵۰۰ تن از اعضای یگان‌های مدافع خلق آن و دیگر نیروهای هم‌پیمان روزآوا نیز جان خود را از دست داده‌اند. همچنین منابع بیمارستانی در عفرین اعلام کرده‌اند که از آغاز شروع عملیات نظامی ارتش ترکیه و گروه‌های جهادی تحت حمایت این کشور در عفرین دست‌کم ۲۵۰ غیرنظامی جان باخته و بیش از یک هزار تن نیز مجروح شده‌اند. کمیسیون عالی حقوق بشر سازمان ملل نیز پس از مدت‌ها سکوت بی‌شرمانه، با انتشار گزارشی نسبت به وضعیت صدها هزار غیرنظامی ساکن شهر عفرین ابراز نگرانی کرد. در این گزارش تصریح شده است که نیروهای ترکیه خطوط انتقال آب به عفرین را قطع کرده و این شهر را با کمبود شدید آب و مواد غذایی مواجه کرده است. همچنین گزارش شده است که گروه‌های جهادی تحت حمایت ترکیه بسیاری از روستاها را غارت کرده‌اند. در طی ۷۲ ساعت قبل از اشغال عفرین، دست‌کم ۶۰۰ گلوله و موشک به مناطق مسکونی این کانتون اصابت کرده و علاوه بر خسارات جانی خسارات مادی زیادی را به این شهر وارد کرده است. عملیات ارتش ترکیه با مشارکت ۴۰ هزار سرباز و صدها تانک و نیروهای هوایی این کشور و با همراهی ۲۰ هزار تن از اعضای گروه‌های جهادی علیه کانتون عفرین به بهانه حفظ امنیت مرزهای ترکیه از ۲۰ ژانویه آغاز و همچنان ادامه دارد. یالچین توپچو، مشاور ارشد رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، ادعا کرده است: «از عفرین شروع کردیم تا قنبدیل نیز به پاکسازی این‌ها ادامه خواهیم داد.»

بیانیه مدیریت عفرین

مدیریت کانتون عفرین و فرماندهی آن، با برگزاری کنفرانسی خبری اعلام کردند که برای جلوگیری از بروز یک فاجعه انسانی آن‌ها غیرنظامیان ساکن در عفرین را از این شهر خارج کرده‌اند.

در بخشی از بیانیه مدیریت کانتون عفرین آمده است: «در ۵۸ روز گذشته مبارزان ما مقاومتی سترگ در مقابل دومین ارتش ناتو از خود نشان دادند. به اطلاع افکار عموم می‌رسانیم که با وجود تمام جنایتهایی که این نیروها انجام دادند (خلق و مبارزین) با اراده‌ای پولادین علیه وحشی‌گری آن‌ها مقاومت کردیم. اما به این دلیل که ترکیه اشغال‌گر غیرنظامیان را آماج حملات خود قرار می‌داد و تنها در دو روز گذشته ۵۶ غیرنظامی جان خود را از دست دادند و به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده شهر را تخریب می‌کرد، ما برای جلوگیری از فاجعه ای انسانی تصمیم گرفتیم که غیرنظامیان را از شهر خارج کنیم.»

فرماندهی یگان‌های مدافع خلق و یگان‌های مدافع زن با تاکید بر تداوم مقابله با نیروهای ارتش ترکیه و گروه‌های جهادی تصریح کرده‌اند که استراتژی خود را از جنگ جبهه‌ای به جنگ‌های نامنظم تغییر داده و نیروهای اشغال‌گر را در تمام نقاط اشغالی را هدف قرار خواهند داد. صالح مسلم عضو کمیته روابط خارجی جنبش جامعه دموکراتیک، با انتشار پیامی در تویتر خود اعلام کرده که عقب‌نشینی از یک جبهه جنگ به معنی شکست نیست.

مسلم در ادامه پیام خود افزوده است: «عقب‌نشینی از یکی از جبهه‌های جنگ به معنی شکست و عقب‌نشستن از جنگ نیست، بلکه جنگ و درگیری ادامه خواهد داشت و مردم کرد نیز به دفاع از خود در مقابل نسل‌کشی‌ای که برای آن‌ها طراحی کرده‌اند ادامه خواهد داد.»

جنگ در سوریه و مذاکرات صلح سوریه بین ایران، ترکیه و روسیه

*روسیه، ترکیه و ایران در یک نشست سه‌جانبه که با حضور نماینده سازمان ملل در ژنو برگزار می‌شود زمینه تشکیل کمیته بازنویسی قانون اساسی سوریه را فراهم می‌آورند. وزیران خارجه سه کشور برای این منظور وارد ژنو شدند.

کمیته بازنویسی قانون اساسی سوریه متشکل از ۱۵۰ نفر است: ۵۰ نفر از شورشیان مخالف اسد، ۵۰ نفر از دولت سوریه و ۵۰ تن دیگر نیز شامل افرادی است که سازمان ملل آن‌ها را معرفی می‌کند. بر سر این فهرست سوم اختلاف وجود دارد. به گزارش خبرگزاری رویترز، محمد جواد ظریف، سرگئی لاوروف و مولود چاوش اوغلو، وزیران خارجه ایران، روسیه و ترکیه برای شرکت در یک نشست سه‌جانبه پیرامون کمیته قانون اساسی سوریه و گفت‌وگو درباره فهرست سوم وارد ژنو شده‌اند. انتظار می‌رود که سازمان ملل از توافقی که در این نشست حاصل می‌شود حمایت کند.

استفان دی‌میستورا، فرستاده ویژه سازمان ملل در امور سوریه که از یکم ژانویه ۲۰۱۹ از این سمت کناره‌گیری می‌کند تلاش کرده بود درباره اسامی ۱۵۰ عضو کمیته قانون اساسی سوریه با همه طرف‌های جنگ سوریه به توافق برسد. توافق صلح در سوریه به تشکیل این کمیته، بازنویسی قانون اساسی و سرانجام برگزاری انتخابات در سوریه بستگی دارد.

وزیر خارجه ترکیه پیش از آغاز نشست سه‌جانبه در ژنو اعلام کرده بود که اگر بشار اسد در یک انتخابات «دموکراتیک و عادلانه و قابل اعتماد» پیروز شود، ترکیه آماده است با او همکاری کند. اما مولود چاوش اوغلو شامگاه دوشنبه، در دوحه، پیش از عزیمت به مقصد ژنو این سخنان را تعدیل کرد. وزیر خارجه ترکیه گفت:

«ما هیچ‌وقت نگفتیم و نخواهیم گفت که اقدامات بشار اسد را تصویب می‌کنیم. من در پاسخ به سنوالی مبنی بر این‌که اگر در سوریه انتخابات «عادلانه» برگزار و اسد پیروز شود، آیا با او همکاری می‌کنید، گفتم که اگر انتخابات دموکراتیک و قابل اعتماد برگزار شود، همه این موضوع را مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهند.»

سال گذشته رجب طیب اردوغان، رئیس جمهوری ترکیه از اسد به‌عنوان یک «تروریست» نام برده بود. ترکیه از مخالفان بشار اسد در شمال سوریه حمایت می‌کند.

جیمز جفری، نماینده آمریکا در امور سوریه نیز قبل از برگزاری نشست سه‌جانبه ژنو اعلام کرد که ایالات متحده خواهان تغییر نحوه کشورداری در سوریه است. جفری در جلسه پرسش و پاسخ «اندیشکده آتلانتیک» گفت:

«حکومت سوریه نباید از تروریسم حمایت کند، نباید از سلاح شیمیایی علیه مردم خودش یا دیگران استفاده کند. نباید تبدیل به پایگاهی برای کشورهای دیگر با نیت‌های راهبردی شود، به طور مشخص در این مورد منظور ایران است. نباید دست به شکنجه بزند. باید به پناهجویان کمک کند تا داوطلبانه به محل زندگی خود بازگردند. اگر حکومت سوریه این نیازهای اولیه را در جریان یک روند سیاسی رعایت کند، چه ما آن حکومت را دوست داشته باشیم چه نه، یا آن کنار می‌آییم.»

دی‌میستورا یکشنبه گذشته اعلام کرده بود که تشکیل کمیته قانون اساسی سوریه ممکن است به پیشرفت در روند صلح کمک کند: «این کمیته برای مثال قدرت رئیس جمهوری سوریه را تعدیل می‌کند و ممکن است برگزاری انتخابات آزاد را میسر سازد. تفکیک قوا در سوریه یکی از معضلات است.»

برخی دیپلمات‌ها به خبرگزاری رویترز گفته‌اند دی‌میستورا که در نشست سه‌جانبه وزیران خارجه ایران، ترکیه و روسیه حضور دارد به احتمال زیاد از توافقی که در این نشست حاصل می‌شود حمایت خواهد کرد. مهم‌ترین هدف دی‌میستورا اکنون این است که تا پیش از پایان ماموریتش در سوریه در هفته جاری در ملاقات با آنتونیو گوترش تشکیل کمیته قانون اساسی سوریه را اعلام کند. دی‌میستورا گفته است: «تصمیم نهایی را سازمان ملل می‌گیرد و نه یک کشور مشخص، هرچند هم که مقتدر باشد.»

مذاکرات آمریکایی‌ها با طالبان افغانستان

*نمایندگان طالبان به‌مدت دو روز از هفدهم تا هجدهم دسامبر با زلمی خلیلزاد، نماینده ویژه آمریکا برای صلح افغانستان در امارات متحده عربی دیدار کردند.

طالبان در اعلامیه‌ای که به همین مناسبت منتشر کردند اظهار داشتند که محور این گفتگوها، خروج نیروهای بین‌المللی از افغانستان، آزادی زندانیان طالب و توقف حملات هوایی نیروهای ائتلاف به فرماندهی آمریکا بوده است.

دبیح‌الله مجاهد، سخنگوی گروه طالبان، با نشر این اعلامیه تاکید کرده که مساله حضور نیروهای بین‌المللی در افغانستان که از دید آنان، اشغال‌پنداشته می‌شود از پیش‌شرط‌های مهم طالبان است.

او در این اعلامیه که امروز چهارشنبه ۲۸ قوس-۱۹ دسامبر صادر شده، نگاشته که دو طرف در گفتگوهای دو روزه‌شان روی انتخابات، آتش‌بس موقت، حکومت موقت و گفتگو با حکومت افغانستان اصلاً بحثی نکردند.

به باور طالبان، «اشغال» افغانستان عامل اصلی مشکلات و چالش‌های دیگر است و از همین‌رو نخست باید به این مسئله رسیدگی شود. پیش از این، گزارش‌های نشر یافته حاکی از آن بود که آمریکا در گفتگو با طالبان، روی آتش‌بس شش ماهه گفتگو خواهد کرد.

بر بنیاد اعلامیه طالبان، در این نشست، نمایندگان سه کشور اسلامی شامل عربستان سعودی نیز حضور داشتند. طالبان در حالی خروج نیروهای بین‌المللی از افغانستان را شرطی برای گفتگو با حکومت کابل گفته‌اند که نمایندگان حکومت افغانستان نیز برای دیدار و گفتگوی رو در رو با طالبان، در امارات به‌سر می‌برند. ریاست جمهوری افغانستان، پیش‌تر گفته بود که هیئت مذاکره‌کننده حکومت افغانستان، برای آغاز گفتگوی قریب‌الوقوع با هیئت طالبان و آمادگی برای نشست رودرو (به روز دوشنبه ۲۶ قوس) وارد ابوظبی شد. شاه حسین مرتضوی، معاون سخنگوی ریاست جمهوری افغانستان همچنین گفت که هیئت افغانستان با زلمی خلیل‌زاد دیدار کرده و قرار است در هفته جاری با نمایندگان امارات متحده عربی و عربستان نیز دیدار کند. پیش از این گفتگوها، برخی رسانه‌ها به نقل از برخی منابع گروه طالبان گزارش داده بودند که این گروه در این گفتگوها، خواهان ایجاد حکومت موقت شده و تاکید کرده که رهبری این حکومت باید به پیشنهاد این گروه انتخاب شود. افزون بر این، سفارت آمریکا در کابل در اعلامیه‌ای مطبوعاتی نگاشته که زلمی خلیل‌زاد پس از سه روز گفتگو، امروز چهارشنبه ۲۸ قوس وارد کابل شد تا جزییات گفتگوهایش را با رییس‌جمهور محمد اشرف غنی و عبدالله عبدالله، رییس‌اجرائی حکومت افغانستان در میان بگذارد. مسئله گفتگوهای صلح درحالی یکبار دیگر داغ شده است که خیلی‌ها در افغانستان نگرانند که مبادا در این گفتگوهای پشت درهای بسته، دستاوردهای ۱۷ ساله پیشین قربانی صلح شتابزده شود.

مذاکره حکومت اسلامی ایران با طالبان افغانستان

*علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی حکومت اسلامی ایران که به کابل سفر کرده است، روز چهارشنبه ۵ دی در دیدار با همتای افغان خود خبر داد که ایران با طالبان مذاکراتی ادامه‌دار داشته و این مذاکرات با اطلاع دولت افغانستان انجام شده است. به گزارش خبرگزاری تسنیم، دریابان علی شمخانی، نماینده رهبر حکومت اسلامی، این مطلب را روز چهارشنبه پنجم دی، در صدر هیئتی سیاسی، نظامی و امنیتی در دیدار با حمدالله محب، مشاور امنیت ملی افغانستان، بیان کرد. او با اشاره به گفتگوهای جاری میان حکومت اسلامی ایران با گروه طالبان گفت که «مجموعه ارتباطات و گفتگوهای انجام شده با گروه طالبان با اطلاع دولت افغانستان بوده و این روند همچنان ادامه خواهد یافت.» شمخانی هدف از گفتگو با طالبان از طرف تهران را «کمک به رفع مشکلات امنیتی موجود در افغانستان» عنوان کرد و جزییات دیگری ارائه نداد.

گروه طالبان در حال حاضر بخش مهمی از خاک افغانستان را در کنترل خود دارد و در حالی که آمریکا در حال مذاکره با این گروه برای دستیابی به راه حلی مسالمت‌آمیز است برخی گزارش‌ها حاکی است که دونالد ترامپ، رییس‌جمهور آمریکا درصدد است تا هزاران نیروی آمریکایی را از افغانستان خارج کند.

حکومت اسلامی ایران، زمانی گروه طالبان را یکی از بزرگ‌ترین خطرهای امنیتی برای خود تلقی می‌کرد، اما رابطه حکومت اسلامی ایران با این گروه چند سالی است که ابعاد دیگری به‌خود گرفته است.

طالبان در سال‌های حکومتش بر افغانستان، با برداشت تندروانه خود از اسلام سنی، اقلیت‌های شیعه افغانستان را سرکوب می‌کرد و در نزاع داخلی و منطقه‌ای بر سر افغانستان مستقیماً در برابر حکومت مذهبی و شیعه ایران قرار داشت.

با این همه، پس از چندی که از سرنگونی دولت طالبان و آغاز دوباره عملیات ایزدایی آن‌ها گذشت، برخی از مقام‌های دولت افغانستان و رهبران گروه طالبان گفتند که ایران و طالبان اکنون با همکاری در عملیات پنهانی سعی می‌کنند از گسترش نفوذ «حکومت اسلامی» (داعش) در افغانستان جلوگیری کنند.

همواره گزارش‌های پراکنده‌ای در این خصوص منتشر می‌شد تا این که در ۳۱ اردیبهشت امسال سرانجام محمدرضا بهرامی، سفیر ایران در افغانستان «تماس» حکومت اسلامی با گروه طالبان را تایید کرد.

او این‌گونه توضیح داد: «به صراحت گفته‌ایم که با طالبان تماس داریم و حتی این تماس را تبدیل به ارتباط نکردیم زیرا نخواستیم برای طالبان مشروعیت‌زایی شود.»

حکومت اسلامی ایران، ارتباط خود با طالبان افغانستان را در حد «تماس» عنوان کرده و حمایت از این گروه را تکذیب می‌کند و این در حالی است که آمریکا چنین اتهامی را متوجه حکومت اسلامی کرده است.

از جمله وزارت خزانهداری آمریکا روز اول آبان با وضع تحریم‌هایی علیه طالبان افغانستان، این گروه و هشت فرد حامی آن را هدف قرار داد که عنوان شده است دو نفر از آن‌ها ایرانی و مرتبط با نیروی قدس سپاه پاسداران هستند.

این وزارتخانه از «محمد ابراهیم اوحدی» و «اسماعیل رضوی» نام برده و آن‌ها را متهم ساخته است که از طرف نیروی قدس سپاه پاسداران با فراهم آوردن امکانات مالی و فنی از طالبان افغانستان حمایت کرده‌اند.

یک هفته پس از آن نیز برابان هوک، نماینده ویژه آمریکا در امور ایران، در نشستی خبری ایران را متهم کرد که همچنان از گروه طالبان در افغانستان حمایت نظامی می‌کند.

برابان هوک، نماینده ویژه آمریکا در امور ایران، روز پنجشنبه ۸ آذر در نشستی خبر حکومت اسلامی ایران را متهم کرد که همچنان شبه‌نظامیان حوثی را با سلاح‌های خود تجهیز می‌کند و گروه طالبان در افغانستان را نیز مورد حمایت نظامی قرار داده است.

کمی پس از آن نیز، مقام‌های امنیتی ولایت غزنی افغانستان از کشف و ضبط مقادیری اسلحه و مهمات ساخت ایران در غزنی خبر دادند، اما سفارت حکومت اسلامی در کابل در بیانیه‌ای انتساب این سلاح‌ها به ایران را تکذیب کرد.

چند روز پس از سفر دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران به افغانستان، سخنگوی وزارت خارجه ایران خبر داد که هیئتی از گروه طالبان به تهران سفر و با هیئتی به ریاست عباس عراقچی، معاون وزیر خارجه، مذاکره کرده است.

به گزارش خبرگزاری ایرنا، بهرام قاسمی روز دوشنبه ۹ دی، اعلام کرد که این هیئت «مذاکرات مفصلی» با هیئت ایرانی داشته است. به گفته قاسمی، این گفتگوها با اطلاع دولت افغانستان و با هدف «پیشبرد گفتگوهای صلح» بین دولت و گروه‌های افغان انجام شده است.

او همچنین گفت که گروه طالبان «تمایل» به مذاکره با ایران داشته است.

سپاه پاسداران حکومت اسلامی ایران، ترورهای سازمان‌یافته در هرات افغانستان انجام می‌دهد

فضل الرحمان خادم، مدیر «مبارزه علیه تروریسم» فرماندهی پولیس هرات افغانستان روز شنبه ۲۹ دسامبر گفت که تمامی ترورهای سازمان یافته در ولایت هرات، از سوی سپاه پاسداران ایران انجام می‌شود.

براساس گزارش خبرگزاری کهندژ افغانستان، محمود افخمی رشیدی، سرکنسول ایران در هرات را به مدیریت این ترورها متهم کرده و گفت، اسنادی در دست دارد که نمایانگر اعمال گروه‌های «تروریستی» در این ولایت از سوی سپاه پاسداران است. مدیر فرماندهی پولیس هرات در ادامه گفت که از سرکنسول ایران در هرات و سپاه پاسداران، به دولت افغانستان و نهادهای بین‌المللی به شمول دادگاه لاهه شکایت خواهد کرد.

به گفته او، هم اکنون ۲۴ گروه «تروریستی» در ولسوالی «پشتون زرغون» هرات فعالیت دارند که از سوی ایران تمویل و تجهیز می‌شوند. فضل‌الرحمن خادم همچنان مدعی شد که سپاه پاسداران ایران، برادرش را کشته است. فضل‌الرحمن خادم در شرایطی این اطلاعات را رسانه‌ای ساخته که برادرش معاون آمریت مبارزه با تروریسم پاسگاه هشتم امنیتی شهر هرات بود و روز پنج‌شنبه گذشته توسط افراد مسلح ناشناس کشته شد. خادم تایید کرد، اسنادی در دست دارد، که از شروع تا افتتاح بند سلما چندین نفر که در ترورها و سرقت‌های مسلحانه دست داشتند، گرفتار شدند، که همه به جرم خود اعتراف کردند که از سوی سپاه پاسداران ایران تمویل می‌شدند. او در ادامه گفت، به تعقیب آن پس از پروژه تاپی چندین نفر که در ترورها و سرقت‌های مسلحانه دست داشتند، گرفتار شدند، که همه به جرم خود اعتراف کردند که از سوی سپاه پاسداران ایران تمویل می‌شدند. مدیر عمومی مبارزه با تروریسم فرماندهی پولیس ولایت هرات در ادامه صحبت‌هایش گفت، اکنون بعد از افتتاح راه لاجورد پدیده ترورها و سرقت‌های مسلحانه در شهر و ولسوالی‌های ولایت هرات در حال اوج گرفتن است و همزمان با ترور برادرش که معاون آمریت ضد تروریسم حوزه هشتم امنیتی هرات بود، یک سرباز به نام ناصر در ناحیه چهاردهم این شهر نیز هدف حمله «تروریستی» قرار گرفته و شدیداً زخمی شده است.

مدیر عمومی مبارزه با تروریسم فرماندهی پولیس ولایت هرات افزود، این ادعا را مستند و مستدل بر اسناد و شواهد، دست داشته مطرح کرده است و تاکید دارد، «تروریستانی» را که در گذشته گرفتار و به محاکم عدلی و قضایی سپرده است، همه در تحقیقات‌شان به جرم این‌که برای سپاه پاسداران کار می‌کنند، اقرار کرده‌اند، که برای تعدادی از آن‌ها نیز از سوی ارگان‌های عدلی و قضایی حکم اعدام صادر شده است. فضل‌الرحمن خادم گفت، طی چند سال گذشته ۱۳۴ تن را به اتهام حملات «تروریستی» بازداشت کرده‌اند، که چهار تن شان اتباع کشور ایران هستند و دوسیه‌های نسبتی‌شان همه محول ارگان‌های عدلی و قضایی شده است. قابل ذکر است که ایران بارها از سوی مقام‌های افغانستان و بین‌الملل به حمایت مالی و تسلیحاتی از گروه طالبان متهم شده است. اما مقام‌های ایرانی همواره چنین اتهامی را رد کرده‌اند. در آخرین مورد، ایالات متحده آمریکا قطعاتی از اسلحه را به نمایش گذاشت که مربوط به سلاح‌های ایرانی که نزد طالبان در افغانستان و حوثی‌ها در یمن پیدا شده بود.

پنتاگون این کار را هدف افزایش فشارها بر ایران عنوان کرد و گفت ایران باید از فعالیت‌های خرابکارانه منطقه‌ای خود بکاهد. از سوی دیگر، محمد عارف شاه جهان والی پیشین ولایت فراه در غرب افغانستان اخیراً گفته بود، دولت ایران در نقطه صفری این ولایت یک مرکز آموزش نظامی برای طالبان دارد که جنگ‌جویان این گروه را آموزش نظامی می‌دهد.

تکرار جنایات سال ۱۳۶۷ ایران این‌بار در سوریه

یک روزنامه آمریکایی نوشت که حکومت بشار اسد در سوریه به کشتار همگانی زندانیان سیاسی دست زده است. روزنامه واشنگتن پست، از قول زندانیان پیشین سوریه، که توانسته‌اند از آن کشور بگریزند، از جمله می‌گویند که همه زندانیان سیاسی یکی از زندان‌های مخوف به‌نام «سیدنا» به قتل رسیده‌اند و این زندان، اکنون کاملاً خالی شده است. در این گزارش آمده است که به‌دستور بشار اسد، زندانیان سیاسی از سراسر سوریه به زندان سیدنا، انتقال می‌یابند و در آن‌جا پس از گذراندن شکنجه‌های بسیار، به قتل می‌رسند. آشنایان امور سیاسی در سوریه، آن زندان را «کشتارگاه» می‌نامند. در ادامه گزارش آمده است که هربار گروهی از زندانیانی که به «سیدنا» فرستاده شده‌اند، پیش از رسیدن به زندان جان می‌بازند که علت آن ممکن است گرسنگی و یا بیماری و یا شکنجه‌های پیشین باشد.

آماده‌سازی گروه‌های مسلح مخالف حکومت سوریه توسط ترکیه

خطر حمله ترکیه به کردهای شمال سوریه افزایش یافته است. گروه‌های مسلح سوریه تحت حمایت ترکیه مواضع‌شان در نزدیکی شهر منبج در شمال سوریه را تقویت کرده‌اند. سخنگوی ائتلاف این شورشیان می‌گوید «در مراحل پایانی آماده‌سازی» برای حمله به مواضع کردها هستند.

رامی عبدالرحمن، رییس دیده‌بان حقوق بشر سوریه در گفت‌وگو با خبرگزاری فرانسه از اعزام نیروهای کمکی به مواضع شورشیان تحت حمایت ترکیه در حوالی منبج و تقویت مواضع این گروه‌ها خبر داد اما گفت «عملیات نظامی آغاز نشده و درگیری یا رویارویی بین دو طرف رخ نداده است.»

پیش‌تر نیز گزارش‌هایی از اعزام نیروهای ترکیه به مرز با سوریه و نیز خط مقدم در منبج خبر داده بودند. اعزام این نیروها پس از آن صورت می‌گیرد که دونالد ترامپ، رییس‌جمهوری آمریکا خواهان خروج نیروهای این کشور از سوریه شد.

دو هزار سرباز آمریکایی در سوریه در شهر منبج مستقرند. ترامپ چند روز پیش در گفت‌وگوی تلفنی با رجب طیب اردوغان، رییس‌جمهوری ترکیه درباره هماهنگ‌کردن بر سر خروج «آرام» نیروهای آمریکایی از سوریه رایزنی کرد.

اردوغان در دو سال اخیر بارها واشنگتن را به دلیل حمایت از «بیگان‌های مدافع خلق» (ی پ گ)، شاخه نظامی حزب اتحاد دموکراتیک کردهای سوریه، به حمایت از تروریسم متهم کرده بود. ی پ گ هدایت «نیروهای دموکراتیک سوریه»، مهم‌ترین متحد ائتلاف بین‌المللی در جنگ علیه گروه «دولت اسلامی» (داعش) را برعهده دارد.

ترکیه ابتدای سال جاری با کمک شورشیان سوریه تحت حمایتش به عفرین، منطقه تحت کنترل ی پ گ حمله و آن را اشغال کرد. اردوغان چندی پیش گفته بود در حمله به کردها در شرق رود فرات «تعطل نخواهیم کرد»، اما پس از تصمیم ترامپ به خروج نیروهای آمریکایی از سوریه از تعویق این حمله احتمالی خبر داد. اکنون احتمال حمله‌های مشابه به منبج و شرق رود فرات بالا گرفته است.

یک گزارشگر خبرگزاری فرانسه ده‌ها شبه‌نظامی مسلح تحت حمایت ترکیه را در نزدیکی شهر جرابلس در وانت‌ها و کامیون‌های نظامی دیده است که به سمت منبج در حال حرکت بوده‌اند. او وضعیت را «آرام» توصیف کرده است.

اما شبه‌نظامیان تحت حمایت ترکیه هشدار داده‌اند که این آرامش چندان به طول نخواهد انجامید. یوسف حمود، سخنگوی ائتلاف شورشی الجیش الوطنی چهارشنبه ۲۶ دسامبر / پنجم دی به خبرگزاری فرانسه گفت:

«ما در مراحل پایانی آماده‌سازی برای نبرد منبج و سپس جنگیدن در شرق رود فرات هستیم.»

او مدعی شده است که حمله به منبج با خروج نیروهای ایالات متحده از منطقه هماهنگ خواهد بود: «منتظر توافق‌های سیاسی بین آمریکا و ترکیه درباره خروج نیروهای آمریکایی هستیم.»

مولود چاوش‌اوغلو، وزیر خارجه ترکیه نیز درباره توافق ترکیه و آمریکا درباره سرنوشت شهر منبج سوریه گفته است «آنکارا و واشنگتن موافقت کرده‌اند تا نقشه راه منبج را تا پایان خروج نیروهای ارتش آمریکا از سوریه تکمیل کنند.» دو طرف ژوئن امسال توافق کردند که ی پ گ از منبج خارج شود و سربازان آمریکایی و ترکیه‌ای گشت‌زنی مشترک در منطقه را تا زمان انتخاب اداره‌کنندگان جدید این شهر برعهده بگیرند.

ی پ گ می‌گوید از منبج خارج شده است و در آن‌جا حضور ندارد. آنکارا اما اصرار دارد که عقب‌نشینی نیروهای کرد از منبج رخ نداده است. شرفان درویش، سخنگوی شورای نظامی منبج - از هم‌پیمانان نیروهای دموکراتیک سوریه - در گفت‌وگو با خبرگزاری فرانسه اعزام نیروهای تقویتی به مرز سوریه و ترکیه را تایید کرده و گفته است که «این تحرکات را زیر نظر داریم.» به گفته درویش، «گشت‌زنی انتلاف بین‌الملل هنوز جریان دارد و هیچ چیز تغییر نکرده. ما برای دفع هر گونه حمله‌ای آمادگی داریم.»

*در واکنش به رویدادهای بامداد امروز جمعه ۲۸ دسامبر در «منبج»، رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهوری ترکیه گفت که کردهای منطقه حق قانونی برای درخواست کمک از نیروهای حکومت اسد را نداشتند. اردوغان فاشیست مدعی شد سازمان‌های «تروریستی» حزب کارگران کرد ترکیه کنترل منطقه کردنشین را در اختیار دارند و کسی حق ندارد به نام مردم سخن گفته و از ارتش حکومت اسد بخواهد وارد منطقه شود. رئیس‌جمهوری ترکیه افزود، به تمامی طرف‌ها نسبت به دوری از اظهارات و اعمال تحریک‌آمیزی که ممکن است منطقه را بی‌ثبات‌تر سازند، هشدار می‌دهیم. او گفت که احتمالاً گفت‌وگوی تلفنی یا حضوری با پوتین، در مسکو یا سوچی خواهد داشت. ما باید به‌طور جدی مسئله سوریه را بررسی کنیم.

*دیدبان حقوق بشر سوریه: هزاران تن از داعشی‌ها از شرق سوریه گریختند. هزاران تن از شبه‌نظامیان گروه دولت اسلامی، داعش، طی ماه‌های اخیر، پس از عملیات نیروهای نیروهای مدافع خلق روژآوا، مناطق شرقی سوریه را ترک کردند. نیروهای داعش از سال ۲۰۱۴، بخش‌های وسیعی از سوریه را به اشغال درآورده بودند.

خبرگزاری فرانسه، به نقل از نهاد دیدبان حقوق بشر سوریه که مقر آن در لندن است، با ارائه تازه‌ترین آمار از شمار شبه‌نظامیان داعش که از مناطق شرقی سوریه خارج شدند تاکید کرده‌است که همراه با این شبه‌نظامیان، خانواده‌های آنان نیز از حملات انتلاف کردی-عربی علیه مواضع داعش گریختند.

حملات نیروهای دموکراتیک سوریه علیه مواضع داعش در منطقه دیرالزور، در نزدیکی مرز سوریه با عراق از اواخر تابستان آغاز شد. بنا بر گزارش دیدبان حقوق بشر سوریه، از ماه سپتامبر تاکنون، در مجموع بیش از ۱۵ هزار تن از نیروهای داعش و خانواده‌های آنان از مناطق شرقی در سوریه گریخته‌اند، که به‌گفته رامی عبدالرحمن، تنها طی دو هفته اخیر شمار افرادی که این مناطق را ترک کردند بالغ بر ۱۱ هزار تن برآورد می‌شود.

این نهاد حقوق بشری تاکید می‌کند که این افراد به‌طور عمده توسط نیروهای دموکراتیک سوریه، عمده‌ترین شاخه مخالفان بشار اسد، جابه‌جا شدند و هویت این افراد به دقت مورد بررسی قرار گرفته است.

*هدف‌های حزب‌الله و ایران در حومه دمشق باردیگر مورد حمله قرار گرفتند. هواپیماهای اسرائیلی سه‌شنبه گذشته، بار دیگر با انجام عملیات هوایی در خاک سوریه، برخی از پایگاه‌های نظامی مستقر در اطراف دمشق، پایتخت سوریه، را بمباران کردند. به‌گزارش خبرگزاری رسمی سوریه «سانا» سه سرباز در حملات علیه پایگاه‌های نظامی واقع در اطراف دمشق زخمی شده‌اند.

منابع خبری گزارش دادند که دفاع ضد هوایی ارتش سوریه در ساعات عصر روز گذشته به‌سوی موشک‌های شلیک شده از هواپیماهای اسرائیلی آتش گشوده‌اند. تلویزیون دولتی سوریه در خبری گفته است که پدافند دفاع ضد موشکی این کشور توانسته است شماری از موشک‌های شلیک شده را ردیابی و ساقط نماید.

مقامات ارتش اسرائیل می‌گویند که سیستم دفاعی آن‌ها علیه شلیک موشک‌های ضد هوایی سوریه وارد عمل شده است و تاکید کرده‌اند که هیچ خسارتی از جانب این موشک‌ها به اسرائیل وارد نشده است. سخنگویان ارتش اسرائیل از ارائه توضیح بیشتر در مورد چگونگی رویدادهای شب گذشته به خبرگزاری فرانسه خودداری کرده‌اند.

اگر مسنولیت حمله شب سه‌شنبه از سوی اسرائیل مورد تایید قرار گیرد، این اولین حمله ارتش اسرائیل به مواضع حزب‌الله و ایران پس از اعلام تصمیم دونالد ترامپ مبنی بر خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه خواهد بود.

توافقات ترکیه و روسیه بر سر سوریه

بنا به گزارش خبرگزاری اینترفاکس، لاوروف وزیر خارجه روسیه، گفته است «روشن است که موضوع خروج نیروهای ایالات متحده از سوریه در دیدار ما(با مولود چاوش‌اوغلو) مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفت.»

وزیر خارجه روسیه می‌گوید: «روسیه و ترکیه در مورد نحوه ادامه تعاملات بین نمایندگان نظامی دو کشور، برای آن‌که گام‌های بعدی برداشته شود تا تهدیدهای تروریستی در سوریه به‌طور کامل از میان برود، به تفاهم رسیده‌اند.»

خبرگزاری دولتی آنتولی ترکیه نیز به نقل از چاوش‌اوغلو می‌گوید ترکیه و آنکارا «هدف مشترکی برای پاک‌سازی سوریه از گروه‌های تروریستی دارند.»

مولود چاوش‌اوغلو که برای دیدار با مقام‌های روسیه به مسکو سفر کرده، گفته بود کشورش به همکاری نزدیک با ایران و روسیه بر سر سوریه دیگر مسائل منطقه‌ای ادامه خواهد داد.

هم‌زمان با این سفر، خبرگزاری روسی «ریا» نیز گفته بود وزیران دفاع دو کشور قرار است در مورد موضوع خروج نیروهای آمریکایی گفت‌وگو کنند.

ایران و روسیه، مهم‌ترین حامیان بشار اسد هستند و ترکیه از گروهی از مخالفان حکومت اسد هم‌چون گروه ارتش آزاد سوریه، جبهه انصره و... حمایت می‌کند.

در راستای تازه‌ترین رخدادها، جان بولتون، مشاور امنیت ملی کاخ سفید، روز جمعه ۲۸ دسامبر، گفت که در ماه ژانویه سال پیش‌روی میلادی، به ترکیه و اسرائیل سفر خواهد کرد تا در خصوص مسائل منطقه با مقام‌های این کشورها مذاکره کند.

آمریکا و عراق

رییس‌جمهوری آمریکا در سفری غافلگیرکننده به عراق از سربازان آمریکایی در آنجا بازدید کرد. دونالد ترامپ در جمع سربازان از تصمیم‌اش برای خروج نیروهای آمریکایی از سوریه دفاع کرد اما گفت ایالات متحده در عراق خواهد ماند. رئیس‌جمهوری آمریکا اما به دلیل اختلاف‌هایی امکان دیدار با نخست‌وزیر عراق را نیافت. شماری از سیاستمداران و رهبران شبه‌نظامی نیز سفر او را نقض حاکمیت ملی عراق شمرده‌اند.

ترامپ همراه با همسرش ملانیا چهارشنبه ۲۶ دسامبر - پنجم دی بدون اطلاع‌رسانی قبلی از پایگاه نظامی عین الاسد در استان الانبار دیداری سه‌ساعته انجام داد.

او برای اولین بار از سربازان آمریکایی در منطقه جنگی بازدید می‌کرد؛ کمی پس از آن‌که تصمیمش برای خروج دو هزار نیروی آمریکایی از سوریه و نصف‌کردن شمار آنها در افغانستان (از ۱۴ هزار به ۷ هزار سرباز) با انتقادهای گسترده در داخل آمریکا مواجه شد و استعفای جیمز متیس، وزیر دفاع را به همراه داشت.

ترامپ در جمع سربازان آمریکایی در عراق از تصمیم‌اش دفاع کرد و گفت شکست گروه «دولت اسلامی» امکان اجرای آن را فراهم کرده است: «هرگز قرار نبود حضور ما در سوریه دائمی باشد.» او در راه بازگشت نیز در جمع خبرنگاران تاکید کرد آمریکا نباید پلیس جهان باشد.

رییس‌جمهوری آمریکا و همسرش در راه بازگشت در پایگاه نظامی رامشتاین در آلمان توفقی ۹۰ دقیقه‌ای داشتند. ترامپ آنجا با صدها سرباز به‌صفت‌شده عکس گرفت و دست داد و سپس به واشنگتن بازگشت.

اما سفر ترامپ با انتقادهای تند شماری از سیاستمداران و رهبران شبه‌نظامی عراق روبه‌رو شده است. رئیس‌جمهوری آمریکا قرار بود با عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق دیدار کند اما این دیدار انجام نشد. دفتر نخست‌وزیری عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد که ترامپ و عبدالمهدی بر سر «نحوه اجرای دیدار» اختلاف داشتند و نهایتاً به صورت تلفنی گفت‌وگو کردند. نمایندگان عراقی به خبرگزاری «رویترز» گفته‌اند که این دیدار به دلیل اختلاف بر سر محل آن برگزار نشده است. ترامپ از عبدالمهدی خواسته با یکدیگر در پایگاه نظامی عین الاسد دیدار کنند اما نخست‌وزیر عراق این پیشنهاد را رد کرده است.

هر دو انتلاف بزرگ پارلمان عراق نیز از منتقدان سفر غافلگیرکننده ترامپ بودند. صباح السعدی، رهبر انتلاف «اصلاح» خواستار نشست اضطراری پارلمان عراق درباره «این نقض آشکار حاکمیت عراق» شد و گفت:

«چنین اقدام‌های تجاوزکارانه‌ای از سوی ترامپ باید متوقف شود و او باید حد خودش را بداند. اشغال عراق به دست آمریکا تمام شده است.» «انتلاف بنا» به رهبری هادی العامری، فرمانده شبه‌نظامی تحت حمایت ایران نیز در بیانیه‌ای اعلام کرد: «بازدید ترامپ نقض آشکار و وقیحانه هنجارهای دیپلماتیک است و نشان‌گر برخورد تحقیرآمیز و خصمانه او با حکومت عراق... این بازدید سنوالات بسیاری درباره ماهیت حضور نظامی آمریکا و اهداف واقعی‌اش و تأثیر این هدف‌ها بر امنیت عراق ایجاد می‌کند.»

دفتر نخست‌وزیری در بیانیه‌اش اعلام کرده بود که سفر ترامپ پیشاپیش با بغداد هماهنگ شده بود.

انتلاف اصلاح را جریان‌های نزدیک به مقتدی صدر (السانرون)، حیدر العبادی (النصر)، ایاد علاوی (انتلاف وطنی) و عمار الحکیم (حکمت وطنی) تشکیل می‌دهند. انتلاف بنا، انتلاف رقیب اصلاح در پارلمان از جریان‌های نزدیک به ایران به رهبری هادی العامری (الفتح) و نوری المالکی (دولت قانون) است.

قیس خزعلی، فرمانده گروه شبه‌نظامی «عصائب اهل حق» نزدیک به ایران نیز پس از سفر ترامپ در یک پیام تونینتری نیروهای آمریکایی حاضر در عراق را تهدید کرد:

«عراقی‌ها با یک تصمیم پارلمانی برای بیرون‌کردن نیروهای نظامی شما واکنش نشان خواهند داد. و اگر این نیروها عراق را ترک نکنند، ما تجربه و توان لازم برای بیرون‌کردن‌شان با ابزارهای دیگر را داریم و نیروهای شما هم با آنها آشنا هستند...»

کاخ سفید اعلام کرده که ترامپ در عراق با فرماندهان نظامی و سفیر ایالات متحده در آن کشور دیدار کرده است. به گفته سارا سندرز، سخنگوی کاخ سفید، آن‌ها «به یک طرح قوی دست یافتند که به ما اجازه خواهد داد مسیر پیروزی علیه داعش را ادامه دهیم.»

ترامپ گفته است قصد خارج‌کردن نیروها از عراق - که شمارشان به ۵ هزار و ۲۰۰ تن می‌رسد- را ندارد و شاید از پایگاه آمریکا در عراق برای حمله به داعش در سوریه استفاده کند.

مصر

وزارت کشور مصر روز شنبه با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که نیروهای امنیتی این کشور ۴۰ «تروریست» را کشته‌اند. بر اساس این بیانیه در طول ۲۴ ساعت گذشته چندین عملیات علیه مظنونان به تروریسم انجام شده است. به‌گفته وزارت کشور مصر ۳۰ تن از این افراد در چیژه و ده تن دیگر در سینا کشته شده‌اند.

در این بیانیه همچنین ادعا شده که این افراد قصد داشتند «یک سری عملیات تروریستی گسترده» علیه اهداف مذهبی مسیحی، اماکن توریستی و نیروهای امنیتی انجام دهند.

آژانس خبری منا نیز اعلام کرد که جهادگرایان در جریان تبادل آتش با نیروهای امنیتی کشته شدند. مقامات مصر هنوز هیچ اطلاعاتی درباره هویت مقتولان و تعداد مجروحان یا کشته‌شدگان احتمالی نیروهای امنیتی منتشر نکرده است.

این عملیات واکنشی به انفجار روز جمعه قاهره بود که در جریان آن ۳ گردشگر ویتنامی به‌همراه راهنمای مصری‌شان جان خود را از دست دادند.

* برای نخستین بار دو رییس‌جمهور سابق مصر به‌طور هم‌زمان در دادگاهی در قاهره در برابر قاضی قرار گرفتند. روزنامه مصری الاهرام در گزارشی در این زمینه نوشت، دادگاه قاهره محمد مرسی رییس‌جمهور سابق، و ۲۸ عضو دیگر اخوان المسلمین را به حمله مسلحانه اخوان به چهار زندان در شرق مصر در جریان انقلاب ۲۰۱۱ متهم کرد. بر پایه این گزارش، طی این حمله که با همکاری سازمان فلسطینی حماس صورت گرفته، علاوه بر اعضای زندانی اخوان المسلمین، اعضای زندانی حزب‌الله لبنان و حماس نیز از این زندان‌ها آزاد شدند.

حسنی مبارک، دیگر رییس‌جمهور سابق مصر به‌عنوان شاهد به این دادگاه فرا خوانده شده بود. به گفته حسنی مبارک، عمر سلیمان رییس وقت سازمان ضد اطلاعات مصر، تعداد افراد حماس را که به‌طور غیرقانونی وارد مصر شده بودند، ۸۰۰ نفر گزارش کرده و خبر داده بود که آن‌ها، علاوه بر حمله به زندان‌ها، با حمله به چند کلانتری و مقر نظامی افرادی از پلیس و نظامیان دیگر را نیز به قتل رسانده‌اند.

پارلمان اسرائیل منحل شد

پارلمان اسرائیل در شامگاه چهارشنبه ۵ دی-۲۶ دسامبر، خود را منحل کرد و بدین‌گونه راه را برای برگزاری انتخابات زودهنگام هموار ساخت. از ۱۲۰ کرسی نمایندگان، ۱۲۰ تن از نمایندگان کنست در اورشلیم به انحلال پارلمان رای دادند. با خروج یک حزب راست به رهبری آویدگور لیبرمن و کناره‌گیری او از مقام وزارت دفاع در ماه نوامبر گذشته، بنیامین نتانیاهو با اکثریتی شکننده دولت انتقالی را سر پا نگه داشته بود. این انتخابات قرار است در ۹ آوریل ۲۰۱۹ برگزار شود.

رادیو پیام اسرائیل

تلویزیون ملی اسرائیل با پخش دومین برنامه خود درباره برنامه‌های اتمی ایران، از بخشی از شیوه دست‌یابی به اسناد اتمی ایران و انتقال آن‌ها به اورشلیم پرده برداشت.

بهموجب این گزارش تلویزیونی، اسرائیل از دیرباز جریان انتقال اسناد را به انباری در شورآباد تهران دنبال می‌کرده و از جزئیات نقل و انتقالات به خوبی آگاهی داشته و دقیقاً می‌داند که در چه زمان و چه ساعتی می‌توان وارد انبار شده و عملیات را آغاز کرد.

در این برنامه یک ساعته تلویزیونی، دو تن از نخست‌وزیران پیشین اسرائیل به نام اهود اولمرت و اهود باراک و همچنین چند کارشناس اطلاعاتی اسرائیلی، آلمانی و آمریکایی سخن گفتند و مطالب انتشار نیافته‌ای را در این رابطه بیان کردند.

در این فیلم مستند گفته شده که بیش از بیست تن از ماموران اطلاعاتی اسرائیل در خارج کردن اسناد از انباری در شورآباد تهران شرکت داشتند که شماری از آنان متخصصین بازکردن گاو صندوق و برخی مسوول بیرون آوردن اسناد بودند و شماری دیگر، در خارج از انبار کشیک می‌دادند که مبادا غافل گیر شوند.

در بخش پایانی برنامه، دو نخست‌وزیر پیشین و یک کارشناس امور اطلاعاتی، افشاگری اسرائیل در مورد انتقال اسناد به اورشلیم را مورد انتقاد قرار دادند و گفتند که شایسته بود اسرائیل در این باره سکوت می‌کرد تا منابع اطلاعاتی و شیوه کار خود را به خطر نیاندازد. ولی شماری از کارشناسان اطلاعاتی خارجی و به ویژه دو کارشناس آمریکایی، این افشاگری را ضروری دانستند و آن را در تصمیم‌گیری پرزیدنت ترامپ برای خروج از برجام، مثبت تلقی کردند.

در این برنامه تلویزیونی گفته شده که ماموران اسرائیلی دقیقاً می‌دانستند که کدام گاو صندوق‌ها را باز کنند و به دنبال چه نوع اسنادی باشند. ولی آنچه موجب شگفتی آنان شد، وجود چند هزار سی دی بود که در آن‌ها هزاران سند عکس‌برداری و آرشیو شده است.

شرکت‌کنندگان در این برنامه تاکید کردند که در مورد شیوه انتقال اسناد از شورآباد تهران به اورشلیم هیچ‌گونه اطلاعی ندارند. ولی کارشناس آلمانی گفت که حدود یکصد هزار سند، به وزن کلی نیم تن، در چند کامیون از محل دور شده است.

همه شرکت‌کنندگان در این برنامه مستند تائید کردند که در همه اسناد هیچ مدرکی که نشان تخلف حکومت اسلامی ایران از تعهدات برجام بوده، وجود ندارد و همچنین هیچ مطلبی درباره برنامه‌های اتمی حکومت اسلامی ایران در آن‌ها نیست که سازمان‌های اطلاعاتی غربی در گذشته از آن بی اطلاع بوده‌اند. ولی مجموعه این اسناد دو موضوع اساسی را به اثبات می‌رساند و آن این که حکومت اسلامی ایران از اول، در این ادعا که قصد تولید بمب هسته‌ای ندارد، دروغ گفته است و در برخی از اسناد شیوه طراحی کلاهک اتمی در موشک‌ها و همچنین شیوه قرار دادن آن، به تصویر کشیده شده است.

نکته دوم آن است حفظ این اسناد و انبار کردن آن‌ها ثابت می‌کند که حکومت اسلامی ایران از برنامه نهایی خود برای تولید بمب هسته‌ای منصرف نشده و پیشینه فعالیت‌های اتمی خود و نقشه‌ها و اطلاعات را به‌صورت کامل و دقیق نگاه‌داری و به این امید حفظ کرده بود که در پایان دوران برجام، بتواند به برنامه‌های هسته‌ای باز گردد. لازم به یادآوری است که حکومت اسلامی ایران، هیچ‌یک از تاسیسات اتمی خود را بر نچیده و می‌تواند هر لحظه که اراده کند، عملیات غنی‌سازی و تولید مواد لازم برای ساخت بمب را در تاسیسات خود در نطنز، اصفهان، فردو و تاسیسات دیگر از سر بگیرد.

شرکت‌کنندگان گفتند که حکومت اسلامی ایران، برای آن که سوعظن کشورها را در مورد برنامه‌های آینده خود برای ازسرگیری تلاش اتمی جلب نکند، اسناد را عمدتاً در یک انبار عادی در میان شهر نگاه‌داری می‌کرد تا سوعظن کسی جلب نشود - در حدی که هر کس از بیرون نگاه می‌کرد، هیچ قرینه‌ای وجود نداشت که این انبار محل نگاه‌داری مهم‌ترین اسناد اتمی حکومت اسلامی ایران می‌باشد.

تلاش برای عادی نشان دادن این انبار در محله صنعتی و انبارهای مشابه در تهران، تا حدی بود که هیچ نگهبان یا محافظی در خارج از انبار به چشم نمی‌خورد تا توجه کسی جلب نشود.

کارشناسان اطلاعاتی در برنامه تلویزیونی گفتند که ماموران اسرائیلی، پیش از آن که وارد انبار شوند، اطراف را به‌خوبی بازرسی کرده بودند تا مطمئن گردند که دامی در کار نیست و افرادی از دیده‌بان‌های مخفی، آن انبار را زیر نظر ندارند.

از گفته‌های شرکت‌کنندگان در این برنامه تلویزیونی چنین برمی‌آید که اسرائیل در داخل دستگاه اتمی و اطلاعاتی ایران، دارای هم‌دستان بسیار خوبی دارد.

اسرائیل و ایران

دولت اسرائیل بارها اعلام کرده حاضر نیست تحت هیچ شرایطی گسترش و تقویت نفوذ ایران در مرزهای خود در سوریه را بپذیرد و با آن مقابله خواهد کرد.

بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، طی چند روز گذشته و پس از اعلام خروج نیروهای آمریکایی، چند بار تاکید کرده عملیات نظامی علیه اهداف ایرانی ادامه پیدا خواهد کرد، اگر لازم باشد تشدید خواهد شد، و خروج نیروهای آمریکایی از سوریه نیز سیاست‌های او را تغییر نخواهد داد.

حکومت اسلامی، مدعیست که به‌درخواست دولت مرکزی سوریه برای «نبرد با تروریسم» وارد جنگ آن کشور شده و این تنها دولت سوریه است که می‌تواند خواستار خروج نیروهایش شود. این در حالیست که اسرائیل می‌گوید هدف نهایی حکومت اسلامی ایران، ایجاد مسیری زمینیست که آن کشور را به راحتی به ساحل مدیترانه، در نتیجه به یک قدمی اسرائیل، برساند.

روسیه موشک غیرقابل رهگیری آزمایش کرد

مسکو اعلام کرد که موشکی با سرعت چندین برابر سرعت صوت را با موفقیت آزمایش کرده است. ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهوری روسیه، از «موفقیتی بزرگ» سخن رانده که «امنیت» این کشور را در دهه‌های آینده تامین خواهد کرد.

موشک جدید آوانگارد نامیده شده و قرار است در سال آینده در اختیار ارتش قرار بگیرد. بنا بر اعلام دولت روسیه، این موشک از پایگاهی در جنوب رشته کوه‌های اورال شلیک شد و با موفقیت به هدفی که شش هزار کیلومتر دورتر در محوطه‌ای آزمایشی در شبه جزیره کامچاتکا تعیین شده بود، اصابت کرد.

ارتش روسیه می‌گوید که موشک جدید با چند برابر سرعت صوت پرواز می‌کند و به همین خاطر قابل رهگیری و انهدام نیست. آوانگارد قابلیت حمل کلاهک‌های هسته‌ای را هم دارد.

پوتین در ماه مارس از ساخت سامانه‌های موشکی تازه‌ای خبر داده بود. آمریکا و روسیه یکدیگر را به توسعه تسلیحاتی متهم می‌کنند. واشینگتن به روسیه تا فوریه فرصت داده و تهدید کرده که از پیمان موشکی ۱۹۸۷ برای منع تولید و آزمایش موشک‌های میان‌برد خارج می‌شود. روسیه هم ناتو را متهم می‌کند که با نصب سامانه دفاع ضد موشک در رومانی معاهده یادشده را نقض کرده است.

اتحادیه اروپای بدون بریتانیا

خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا یا برگزیت این روزها دولت و مردم بریتانیا را حسابی به خودش مشغول کرده است اما آنچه در ساختمان شماره ۱۰ خیابان داونینگ اتفاق می‌افتد، نیمی از ماجرای برگزیت است. نیم دیگر ماجرا آن سوی کانال مناش است؛ جایی که خود اتحادیه اروپا قرار دارد و مردمش و سرانش باید خود را برای اتحادیه اروپای بدون بریتانیا آماده کنند.

اگر همه چیز بر اساس قوانین اتحادیه اروپا برای خروج یکی از اعضا پیش برود، روز ۲۹ مارس سال آینده میلادی - فروردین ۱۳۹۸، آخرین روزی خواهد بود که اتحادیه اروپا ۲۸ عضو دارد. فردای این روز اتحادیه ۲۷ عضو آغاز می‌شود.

بریتانیا، پنجمین قدرت اقتصادی جهان و از اعضای دائمی شورای امنیت با حق وتو و مجهز به تسلیحات اتمی است. خروج چنین کشوری از اتحادیه اروپا عملاً یکی از نقاط عطف مهم برای سرنوشت و آینده این اتحادیه است.

بعد از خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا این اتحادیه ۱۶ درصد از تولید ناخالص داخلی (GDP) و ۱۳ درصد جمعیتش را از دست می‌دهد. ضمن این‌که بعد از برگزیت، اتحادیه اروپا دیگر بزرگترین اقتصاد جهان نخواهد بود و آمریکا بار دیگر در صدر جدول قرار خواهد گرفت. به‌طور کلی بر اساس شاخص‌های رفاه نیز، اتحادیه اروپا بدون بریتانیا فقیرتر خواهد بود. به همین دلیل است که هم‌زمان با مجادله کلیدی بر سر چگونگی خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا، همان‌قدر که افکار عمومی این کشور مسئله را از نزدیک دنبال می‌کند، افکار عمومی ۲۷ کشور دیگر نیز به موضوع حساس است.

اتحادیه اروپا یک نهاد استثنایی در جهان است که مدل مشابهی ندارد. دیگر سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای مانند اتحادیه آفریقا یا اتحادیه عرب، یا حتی ائتلاف‌های منطقه‌ای، توافق‌های اقتصادی و مناطق گمرکی ویژه و بین‌المللی هم شباهتی به این اتحادیه ندارند.

این نهاد در سال ۱۹۵۷، متولد شد و از آن روز تا حالا همیشه در مسیر گسترش بوده و فعالیت‌ها و اختیاراتش عمیق‌تر شده تا جایی که در حال حاضر به یک ساختار پیچیده با قدرتی قابل‌توجه برای تصمیم‌گیری درباره امور کشورهای عضو تبدیل شده است.

اتحادیه اروپا در واقع یک نهاد فراملی است که در برخی حوزه‌ها از جمله تجارت بین‌المللی، گمرک یا سیاست‌های پولی یورو، اختیار تام دارد تا همانند یک حکومت فرامرزی برای کشورهای عضو تصمیم بگیرد. در برخی از حوزه‌ها مانند سیاست‌های اجتماعی، محیط زیست، حمل و نقل و انرژی نیز با دولت‌های ملی، اختیارات مشترک دارد.

وضعیت تصمیم‌گیری و اداره این نهاد ویژه نیز یک ساختار پیچیده است که در آن سه گروه نقش دارند: مقام‌های دولت‌های ملی (مثلاً وزرای کشورهای عضو)، مقام‌های اتحادیه اروپا (کسانی که نه در کشور خودشان بلکه فقط در اتحادیه اروپا مسئولیت دارند) و مقام‌هایی که با رای مردم انتخاب شده‌اند. (نمایندگان پارلمان اروپا)

انگلستان

*پهپادها باعث تعطیل فرودگاه گتویک لندن شدند. مقامات فرودگاه گتویک در حومه لندن پس از مشاهده چند پهپاد بر فراز این دومین فرودگاه بزرگ بریتانیا، فعالیت‌های پروازی در این فرودگاه را تعطیل کردند. حدود ۲۰ هزار مسافر ساعت‌هاست که سرگردان هستند.

مقامات فرودگاه گتویک در حومه لندن روز پنج‌شنبه ۲۹ آذر - ۲۰ دسامبر، اعلام کردند که در پی مشاهده چندین پهپاد بر فراز این فرودگاه، فرود و پرواز هواپیماها را به حالت تعلیق درآورده‌اند.

حدود ۲۰ هزار مسافر ساعت‌هاست که سرگردان هستند. به نظر می‌رسد که شمار مسافرانی که منتظر پرواز هستند همچنان افزایش یابد. قرار بود روز پنج‌شنبه در فرودگاه گتویک بازرسی‌های لازم برای پرواز ۱۱۵ هزار مسافر انجام شود و آن‌ها به سوی مقصد مورد نظر خود پرواز کنند.

کریس وودروف، رییس این فرودگاه اعلام کرد هنوز مشخص نیست چه هنگامی فعالیت‌های این فرودگاه به‌صورت عادی آغاز شود. فرودگاه گتویک فرودگاهی پرتدد است و در ۴۵ کیلومتری جنوب لندن قرار دارد.

روز چهارشنبه ۲۸ آذر - ۱۹ دسامبر حدود ساعت ۹ شب به‌وقت محلی، ابتدا دو پهپاد بر فراز فرودگاه دیده شدند. در پی این حادثه به‌دستور مسئولان فرودگاه نشست هواپیماها و پرواز آن‌ها از این فرودگاه به‌دلیل احتمال خطر برخورد آن‌ها با پهپادها متوقف شدند.

ساعت سه صبح روز پنج‌شنبه ۲۹ آذر - ۲۰ دسامبر، فرمان پرواز هواپیماها در این فرودگاه صادر شد، اما ۴۵ دقیقه بعد به‌دلیل مشاهده مجدد پهپادها بر فراز این فرودگاه بار دیگر هر پروازی در این فرودگاه متوقف شد.

مقامات فرودگاه اعلام کرده‌اند که تنها پس از اجازه مقامات پلیس شهر لندن فعالیت‌های عادی این فرودگاه آغاز خواهد کرد. گفته می‌شود پس از اعلام شروع فعالیت‌ها از طرف مقامات پلیس، حدود ۲۴ ساعت طول می‌کشد تا فعالیت‌ها در این فرودگاه به حالت عادی درآید.

پلیس لندن پرواز پهپادها بر فراز فرودگاه گتویک لندن را حمله‌ای آگاهانه و هدفمند به‌خطوط هوایی ارزیابی کرده است. ۲۰ واحد پلیس جست‌وجو برای یافتن عاملان پرواز این پهپادها را به‌عهده گرفته‌اند.

سخن‌گوی ترزا می، نخست‌وزیر بریتانیا، این اقدام را نامسنولانه و غیرقابل قبول خوانده است. بر مبنای قوانین بریتانیا پرواز دادن پهپادها در محدوده یک کیلومتری فرودگاه‌های این کشور ممنوع است و متخلفان ممکن است در دادگاه به پنج سال حبس محکوم شوند.

سوئد

*بحران تشکیل دولت در سوئد به دلیل نقش کلیدی یک حزب نژادپرست و راسیست در پارلمان این کشور. انتخاب نخست‌وزیر پیش از تعطیلات کریسمس و سال نو انجام نمی‌گیرد. با گذشت حدود چهار ماه از انتخابات هنوز احزاب پارلمانی سوئد موفق به تشکیل دولت ائتلافی نشده‌اند.

آندریاس نورلن، رییس پارلمان سوئد، در یک کنفرانس مطبوعاتی که روز چهارشنبه ۱۹ دسامبر ساعت ۱۱ آغاز شد، اعلام داشت که با توجه به شرایط موجود، وی اکنون امکان معرفی نامزدی برای نخست‌وزیری را ندارد و این کار را تا پایان تعطیلات کریسمس و سال نو به عقب می‌اندازد.

آندریاس نورلن برنامه تعیین نخست وزیر را چنین توضیح داد که او نامزد نخست وزیری برای بار سوم را در تاریخ ۱۴ ژانویه معرفی خواهد کرد و رای گیری در باره این نامزد در پارلمان در ۱۶ ژانویه انجام خواهد گرفت. در صورتی که در این رای گیری نیز نامزد وی رای کافی نیاورد برای بار چهارم وی نامزدی را در ۲۱ ژانویه معرفی خواهد کرد که رای گیری در باره او در پارلمان ۲۳ ژانویه خواهد بود.

آندریاس نورلن ادامه داد که در صورت عدم موفقیت در تعیین نخست وزیر در دو نوبت باقی مانده، بنا بر قانون اساسی سوئد، باید انتخابات فوق العاده انجام گیرد و او در این زمینه با اداره برگزاری انتخابات در باره نزدیکترین فرصت برای برگزاری انتخابات فوق العاده گفتگو کرده و بر پایه امکانات موجود در این زمینه تصمیم خواهد گرفت. او در عین حال اعلام داشت که انتخابات فوق العاده احتمالی ممکن است روز یکشنبه ۲۱ ماه آوریل سال ۲۰۱۹ انجام گیرد.

آندریاس نورلن، اظهار داشت که او امیدوار است دو نوبت باقی مانده برای انتخاب نخست وزیر به نتیجه ای مثبت بیانجامد و به انتخابات فوق العاده که به نظر او گزینه ای با پی آمدهای منفی برای اعتماد به احزاب و نظام سیاسی است، نیازی نباشد.

آندریاس نورلن در این رابطه خطاب به استفان لوون، رهبر حزب سوسیال دموکرات، و اولف کریسترشون، رهبر حزب مودرات، گفت که باید در این زمینه احساس مسئولیت کنند و اقدامات لازم را برای ایجاد موافقت با خود در نزد احزاب دیگر به عمل آورند.

*کمون ها اطلاع چندانی از افراد داعشی در منطقه خود ندارند. بنا به گزارشی از تلویزیون ملی سوئد، سه شنبه ۱۸ دسامبر ۲۰۱۸، مسئولان کمون های سوئد نمی دانند چه کسانی از داعشیان که برای شرکت در کارزارهای این سازمان به خارج رفته بودند و به سوئد بازگشته اند، ساکن کمون آن ها هستند.

بنا بر گزارش پلیس امنیتی سوئد، از سال ۲۰۱۲ به این سو حدود ۳۰۰ تن برای پیوستن به داعش یا سازمان های افراطی خشونت گرای دیگر در سوریه و عراق از سوئد به این کشورها رفته اند و حدود ۱۵۰ تن از آنان به سوئد بازگشته اند. بنا بر نظر بسیاری از کارشناسان امور تروریسم، برخی از این افراد بازگشته، خطرناک هستند اما کمون ها اطلاع چندانی از آن ها در دست ندارند.

بنا بر گزارش تلویزیون سوئد، بیشترین تعداد این افراد در یوتیوبی، استکهلم، اوره برو، مالمو و بوروس هستند. گزارش تلویزیون از میزان اطلاع کمون ها در این زمینه، بر پایه پرسش نامه ای تهیه شده که به مسئولان این کمون ها فرستاده شده است. پاسخ های این مسئولان، چنانکه اشاره شد، نشانگر آگاهی اندک آن ها در مورد بازگشتگان از کارزارهای داعش و دیگر سازمان های افراطی خشونت گرا است.

رفتار کمون ها در این زمینه تفاوت های زیادی نشان می دهد. برای نمونه در یوتیوبی اقداماتی برای تماس با بازگشتگان انجام می گیرد. مددکار اجتماعی بتان بیوالد در یوتیوبی می گوید که تلاش بر این است که با این افراد تماس گرفته شود و به آن ها کمک شود تا بتوانند از افکاری که داشته اند دست بردارند چرا که در غیر این صورت ممکن است خطراتی پیش آید.

در استکهلم اما، سیاست به صورتی دیگر است. کریستینا کیهرنان از مسئولان این کمون می گوید که اقدامی برای تماس با بازگشتگان انجام نمی گیرد، بلکه آن ها خودشان در صورتی که خواستار کمک باشند باید با کمون تماس بگیرند.

*دانش آموزان خارجی تبار به دبیرستان های سولوسیبوری فرستاده نمی شوند. به دلیل عضویت حزب دموکرات های سوئد (حزب نژادپرست و راسیست) در مدیریت کمون سولوسیبوری، دو کمون در استان بولکینگه در جنوب سوئد، از همکاری با آن در حوزه آموزشی خودداری می کنند و به دبیرستان های سولوسیبوری دانش آموزان خارجی تبار نمی فرستند.

به علت کوچک بودن کمون ها در بولکینگه داشتن دوره های آموزشی دبیرستانی در برخی از رشته ها در همه آن ها مقدور نیست و بنابراین ممکن است دانش آموزانی از کمون های مختلف برای تحصیل به کمونی که دارای رشته مورد نظر دبیرستانی است، فرستاده شوند.

در پی پیروزی حزب دموکرات های سوئد در سولوسیبوری، ائتلافی متشکل از حزب مودرات، حزب دموکرات های سوئد و حزب دموکرات مسیحی مدیریت سیاسی را در این کمون در دست گرفتند. به این دلیل، یعنی به علت حضور حزب دموکرات های سوئد در مدیریت سولوسیبوری، سیاستمداران کمون های کارلس هامن و اولوف ستروم، جلو فرستادن دانش آموزان خارجی تبار به سولوسیبوری را گرفته اند.

پر اولا ماتسون، عضو سوسیال دموکرات هیئت مدیره کمون کارلس هامن می گوید ما نمی توانیم دانش آموزان خارجی تبار را به کمونی بفرستیم که رهبران سیاسی آن معتقدند که چنین افرادی اصلا نباید در سوئد زندگی کنند.

آرنه بوگرن از حزب مودرات در رهبری کمون سولوسیبوری این گفته های ماتسون را رد می کند و می گوید اصلا نمی فهمد این فکری که ماتسون مطرح کرده از کجا آمده است برای این که چنین چیزی صحت ندارد.

*رویداد مهم دیگری که بهای بسیار سنگینی نیز برای جامعه سوئد داشت، آتش سوزی شدید و درازمدت در چند منطقه جنگلی کشور در ماه ژوئیه بود. ۳۰۰ مورد آتش سوزی در استان های دالارنا، یوله بوری، پمتلند و وسترنورلند روی داد که باعث نابودی حدود ۲۵۰۰۰ هکتار جنگل شد.

برای خاموش کردن این آتش، اتحادیه اروپا با ارسال چند هواپیمای مخصوص و نیروی امداد، بزرگترین میزان کمک را در اختیار سوئد گذاشت. این آتش سوزی از روز چهاردهم ژوئیه آغاز شد و تا اوایل اوت ادامه داشت.

*در سال ۲۰۱۸، مسبب حادثه تروریستی در خیابان دروتینگ استکهلم، رحمت اکیلوف به زندان ابد و اخراج به کشورش ازبکستان محکوم شد. در این حادثه تروریستی که در هفتم آوریل ۲۰۱۷ روی داد، ۵ نفر از جمله یک کودک یازده ساله، کشته و ۱۱۹ نفر مجروح شدند.

*«دختر سوئدی که مانع پرواز هواپیمای حامل پناهجوی اخراجی افغان شد!» الین ارسون ۲۱ ساله، دانشجوی رشته مددکاری دانشگاه گوتنبرگ، به تهابی مانع اخراج یک پناهجوی افغان از سوئد شد. او که یک فعال دانشجویی است زمانی که متوجه شد دولت سوئد قصد اخراج یک پناهجوی افغان را دارد بلیت پرواز به ترکیه را خریداری کرد تا مانع این اقدام شود. وی از نشستن بر روی صندلی خود ممانعت کرد و با صدای بلند به مسافران گفت که به دلیل جنگ و ناامنی در افغانستان اگر این فرد به کشورش برگردد کشته خواهد شد. در نهایت سه مامور امنیت پرواز پناهجوی افغان را از هواپیما بیرون بردند و مسافران نیز این دانشجوی جوان و شجاع سوئدی را تشویق کردند.

خشونت علیه زنان در خانه و محل کار

میلیون ها زن در سراسر جهان به طور مداوم در خانه و محل کار خود با آزار و اذیت مردان روبه رو هستند. اکثر زنان از ترس از دادن شغل یا از ترس انتقام، آزار و اذیتی که در محل کار خود می بینند را گزارش نمی کنند. بر اساس آمارهای رسمی، ۳۵ درصد زنان بالای ۱۵ سال - حدود ۸۱۸ میلیون زن در سراسر جهان - حداقل یک نوع از انواع خشونت فیزیکی یا جنسی را در خانه، در جامعه و یا در محل کار خود

تجربه کرده‌اند. اگرچه مردان هم می‌توانند در محل کار مورد آزار و اذیت قرار بگیرند، اما نظام مردسالاری و کلیشه‌های نابرابری جنسیتی در روابط مبتنی بر قدرت، زنان را بیش‌تر در معرض این‌گونه خشونت‌ها قرار می‌دهد.

آزار و اذیت جنسی یکی از رایج‌ترین خشونت‌ها علیه زنان در محل کار است. نکته قابل‌توجه این است که بر اساس تحقیقات انجام‌شده در سال ۲۰۱۴ توسط سازمان حقوق بنیادی در اروپا، ۷۴ تا ۷۷ درصد زنانی که دارای مدارج بالای تحصیلی و در پست‌های بالای مدیریتی هستند آزار و اذیت جنسی را در طول زندگی حرفه‌ای خود تجربه کرده‌اند.

این آزار و اذیت می‌تواند به دو طریق انجام شود؛ ۱- انتظار ارانه سرویس‌های جنسی به کارفرما؛ تقاضایی که در صورت رد شدن از سوی کارمند می‌تواند به موقعیت شغلی او آسیب برساند و ۲- رفتار خصومت‌آمیز در محیط کار از طریق ایجاد رعب و وحشت.

با وجود تمامی اطلاع‌رسانی‌ها، همچنان بسیاری از زنان از ترس از دست دادن شغلشان از گزارش دادن آزار و اذیت در محیط کار سرباز می‌زنند. بر اساس گزارش اعلام‌شده از سوی سازمان حقوق بنیادی اروپا ۳۲ درصد از گزارش‌های اعلام‌شده، در خصوص خشونت‌های جنسی از سوی همکاران یا مشتریان بوده است. شکایت‌های اعلام‌شده در خصوص آزار و اذیت کارفرمایان تنها ۴ درصد بوده است. این بدان معناست بیش‌تر زنان از ترس از دست دادن شغلشان نسبت به آزار و اذیت کارفرمایان خود سکوت می‌کنند.

خشونت فیزیکی، آزار و اذیت روانی و آزار و اذیت جنسی از انواع خشونت علیه زنان در محیط‌های کاری است. در سال‌های اخیر خشونت‌های سیستماتیک مانند لطمه زدن به اعتبار و آبروی فرد قربانی، طرد کردن او، محول کردن وظایف غیر مرتبط و ناکارآمد و تحمیل این شرایط به او، شکاف دستمزدها، ترس زنان از بارداری، به دنیا آوردن کودک و مشکلات سلامتی و بهداشتی که با آن مواجه هستند از جمله دیگر انواع این خشونت‌ها است.

این آزار و اذیت می‌تواند در رتبه‌بندی افقی و عمودی قدرت یا از منبع خارجی به‌سوی زنان شاغل اعمال شود. گزارش‌ها نشان می‌دهند بسیاری از آزار و اذیت‌ها توسط همکاران و حتی توسط زیردستان یک زن انجام‌شده است.

تهدید، اذیت کردن، لجاجت کردن و فریاد زدن، ادای طرف مقابل را در آوردن، لطمه زدن به اعتبار و آبروی طرف مقابل، کارهای طرف مقابل را بی‌مقدار شمردن از جمله دیگر انواع خشونت‌هاست.

برخی از خشونت‌های متداول در محیط کار علیه زنان به‌ظاهر بسیار پیش پا افتاده و ساده هستند؛ مثلاً این‌که به یک زن گفته شود چه نگاه زیبایی داری یا به شوخی به او گفته شود: «جای زنان در خانه است.»

از سوی دیگر زنان در محیط‌های کاری خود با نوعی از تبعیض روبه‌رو هستند که همکاران مرد، پیشنهادات و توانایی‌های زنان را نادیده می‌گیرند. زنان اغلب امکان ترفیع گرفتن و رسیدن به مدارج بالاتر را به دلیل تبعیض جنسیتی از دست می‌دهند.

علاوه بر این عوامل خارجی مانند بحران‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی هم بر شرایط محیط‌های کاری تاثیرگذار هستند.

*ایران رتبه ۱۴۲ شکاف جنسیتی در میان ۱۴۹ کشور جهان

گزارش مجمع جهانی اقتصاد درباره شکاف جنسیتی در سال ۲۰۱۸ منتشر شد. این گزارش، پیشرفت ۱۴۹ کشور را در زمینه برابری جنسیتی بر اساس چهار شاخص اساسی بررسی کرده است. ایران رتبه ۱۴۲ در این فهرست است.

یافته‌های گزارش سال ۲۰۱۸ مجمع جهانی اقتصاد نشان می‌دهد که در سطح جهانی میانگین شکاف جنسیتی برابر با ۶۸،۰۰ درصد است برابرترین کشور تا به امروز، ایسلند است که بیش از ۸۵ درصد از شکاف جنسیتی را پر کرده است. پس از آن نروژ با پر کردن ۸۳/۵ درصد شکاف جنسیتی و سپس سوئد و فنلاند با پر کردن ۸۲/۲ درصد شکاف جنسیتی قرار دارند. در میان ده کشور برتر دنیا یک کشور آمریکای لاتین یعنی نیکاراگوئه با رتبه پنجم قرار دارد و دو کشور آفریقایی رواندا، رتبه ششم و نامیبیا رتبه دهم را دارند. یک کشور از شرق آسیا رتبه هشتم را دارد: فیلیپین. نیوزیلند در رتبه هفتم و ایرلند در رتبه نهم قرار دارند.

امسال در میان ۱۴۹ کشور تحت پوشش این گزارش پنج کشور تازه وارد هم حضور دارند: کنگو، عراق، عمان، سیرالئون و توگو. در میان آن‌ها سیرالئون در رتبه ۱۱۴ قرار دارد سایر کشورهای تازه وارد رتبه پایین‌تری دارند.

شاخص‌های مورد بررسی مجمع جهانی اقتصاد برای تهیه این گزارش، شامل مشارکت اقتصادی و فرصت‌ها، دستاوردهای آموزشی، سلامت و بقا، و توانمندسازی سیاسی است. رتبه کشورها بر اساس این شاخص‌ها این امکان را ایجاد می‌کند که در سطح جهان و منطقه و بر مبنای گروه‌های متفاوت اقتصادی مقایسه‌ای میان کشورهای مختلف صورت گیرد. این شاخص‌ها همچنین برای ایجاد آگاهی جهانی درباره چالش‌هایی که شکاف جنسیتی تعیین شده و همچنین امکاناتی که به دنبال کاهش شکاف جنسیتی پدید می‌آید مشخص شده‌اند. روش تحقیقی و تحلیل آماری این گزارش با این هدف طراحی شده تا ابزارهایی موثر برای کاهش شکاف جنسیتی به دست آید. این روش‌ها از زمان آغاز تدوین این گزارش در سال ۲۰۰۶ تاکنون ثابت مانده است.

یافته‌های گزارش سال ۲۰۱۸ مجمع جهانی اقتصاد درباره شکاف جنسیتی نشان می‌دهد که در سطح جهانی میانگین شکاف جنسیتی برابر با ۶۸/۰ درصد است، که در سال گذشته بهبودی ناچیزی یافته است. به عبارت دیگر، تا به امروز هنوز شکاف جنسیتی ۳۲/۰ درصدی وجود دارد. در ۸۹ کشور از ۱۴۴ کشور، میانگین روند مثبت امسال و سال گذشته بهبود یافته است.

اگر چه پیشرفت متوسطی در زمینه برابری جنسیتی در آموزش و پرورش دیده می‌شود، هنوز در ۴۴ کشور بیش از ۲۰ درصد زنان بی‌سواد هستند. به همین ترتیب، در تحصیلات عالی، مشارکت زنان و مردان هر دو کم است. به‌طور متوسط در سطح جهان، ۶۵ درصد از دختران و ۶۶ درصد پسران برای سطح متوسطه ثبت نام می‌کنند و فقط ۳۹ درصد از زنان و ۳۴ درصد مردان در حال حاضر در کالج یا دانشگاه حضور دارند.

گزارش مجمع جهانی اقتصاد درباره شکاف جنسیتی نخستین بار در سال ۲۰۰۶ برای ارائه تصویری از شکاف‌های مبتنی بر جنسیت و روند تغییرات آن در طول زمان ارائه شد.

یک سال از راه‌اندازی کمپین Metoo گذشت

کمپینی که از خشم فروخورده زنان به دلیل آزار جنسی گسترده و خاموش آن‌ها در سراسر جهان توسط مردان پرده برداشت. در ۵ اکتبر سال ۲۰۱۷، نشریه نیویورک تایمز این فرصت را برای برخی از زنان هنرپیشه که از سوی هاروی واینستین، تهیه‌کننده پرنفوذ هالیوود مورد آزار و اذیت قرار گرفته بودند فراهم کرد تا از رنج‌شان در این باره سخن بگویند. این کار اولین جرقه موج جدیدی بود که به سرعت جهان را فراگرفت و در جریان آن زنان لب به سخن گشوده و تجربه‌های تلخ خود از آزار جنسی مردان را بیان کردند.

در ۱۳ اکتبر ساندرامولر، خبرنگار فرانسوی با راه‌اندازی هشتگ #Balancetonporc در توئیتر، آزار جنسی در محیط کار را محکوم کرد و دو روز پس از آن آلیسا میلانو بازیگر آمریکایی، کمپین «من هم همین‌طور» یا #Metoo را راه‌اندازی کرد. با تولد این جنبش، شوکی سراسر جهان را در خود فرو برد. هزاران خاطره تلخ از آزارهای جنسی در شبکه‌های اجتماعی منتشر و در پی آن، راهپیمایی‌هایی در کشورهای مختلف برگزار شد.

در صنعت فیلم‌سازی، ابتدا انگشت‌ها به سمت هاروی و اینستین نشانه رفت اما به تدریج نام‌های دیگری از جمله کوین اسپیسی و بیل کازبی نیز بر سر زبان‌ها افتاد.

کوین اسپیسی در اواخر اکتبر ۲۰۱۷، متهم به آزار جنسی چندین نفر از جمله افراد زیر سن قانونی شد و این افشاکاری‌ها باعث شد شبکه نت‌فلیکس به همکاری خود با او پایان دهد و ریدلی اسکات، سازنده فیلم «همه پول‌های جهان» نیز کریستوفر پلامر را جایگزین او کند. بیل کازبی، کم‌دین معروف آمریکایی نیز در سپتامبر ۲۰۱۸ به جرم حمله و آزار جنسی به ۳ تا ۱۰ سال زندان محکوم و روانه زندان شد. در دنیای سیاست، مایکل فالون وزیر دفاع بریتانیا به آزار جنسی متهم و در اول نوامبر ۲۰۱۷ میلادی مجبور به استعفا شد. در زمانی کمتر از دو ماه پس از آن یعنی در ۲۰ دسامبر نیز دامین گرین، معاون نخست‌وزیر این کشور استعفا داد.

در دنیای مذهب، پلیس فرانسه در فوریه ۲۰۱۸ میلادی طارق رمضان، اسلام‌شناس سونیسی را تحت بازجویی و پیگرد قانونی قرار داد. او متهم به آزار جنسی دو زن شده و هم‌زمان با فرانسه، پلیس سوئیس نیز تحقیقات درباره او را آغاز کرده است.

رسوایی‌های آزار جنسی زنان به آکادمی نوبل نیز رسید. دادگاه سوئد در ماه مه سال جاری میلادی در پی شکایت ۱۸ زن که از کمپین MeToo الهام گرفته بودند، ژان کلود آرنو همسر یکی از اعضای کمیته ادبیات نوبل را به دلیل آزار جنسی به دو سال زندان محکوم کرد. این رسوایی استعفای دست‌کم چهارتن از اعضای این آکادمی را در پی داشت و در نهایت باعث شد که آکادمی از اعطای جایزه نوبل ادبیات در سال جاری میلادی خودداری کند؛ کاری که در پنجاه سال گذشته سابقه نداشته است.

هیچ حوزه‌ای از موج گسترده معترضانه که در چهارچوب MeToo به آگاه‌سازی و افشاکاری می‌پرداختند و از خشونت‌های حاصل از سلطه مردان بر جهان پرده برمی‌داشتند، در امان نماند. حتی در دنیای ورزش انگشت اتهام بسوی افرادی همچون کریستیانو رونالدو نشانه رفت. در چهارچوب این جنبش، از بزرگترین رسوایی جنسی در تاریخ ورزش آمریکا نیز پرده برداشته شد؛ یعنی زمانی که لری ناصر، پزشک پیشین تیم ملی ژیمناستیک مجبور به اعتراف به آزار جنسی ۲۶۵ زن و دختران جوان طی دو دهه فعالیتش در ورزش آمریکا شد.

این موج حتی زمانی که دست به آزار جنسی زده بودند را نیز هدف قرار داد. آسیا ارجنتو، هنرپیشه زن ایتالیایی در ماه اوت متهم به آزار جنسی جیمی بنت، بازیگر و خواننده آمریکایی در دوران هفده سالگی او شد و در نهایت مبلغ ۳۸۰ هزار یورو را به عنوان وجه المصلحه به او پرداخت.

حتی سرنوشت قاضی برت کاوانا، نامزد دونالد ترامپ برای دیوان عالی آمریکا نیز تحت تاثیر این موج قرار گرفت. سه زن به نام‌های کریستین بلیزی فورد، دپورا رامیرز و جولی سویتنیک او را متهم به آزار جنسی کردند و به این ترتیب در روند انتخاب او در این مقام چالش‌های جدی بوجود آوردند.

بنا بر گزارش منتشر شده از سوی مرکز فرانسوی «بنیاد زنان» (la Fondation des femmes) پس از راه اندازی کمپین MeToo در شبکه‌های اجتماعی، از هر ۱۰ زن حدود ۷ زن اعلام کرده‌اند که قربانی خشونت‌های جنسی یا سکسیسم (جنسیت باوری) بوده‌اند. این بنیاد برای دستیابی به این نتیجه، پرسشنامه‌ای را به‌صورت آنلاین در شبکه‌های اجتماعی منتشر کرد و ارزیابی پاسخ‌ها نشان داد که ۷۱ درصد از پاسخ‌دهندگان اعلام کرده‌اند که از مسیر این کمپین، تجربه‌های تلخ‌شان درباره خشونت‌های جنسی را بیان کرده‌اند.

بحران آکادمی سوئد

رسوایی در آکادمی زبان و ادب سوئد بود که در ادامه جریان می‌تواند، افشای آزارهای جنسی علیه زنان و شکایت از ژان کلود آرنو، همسر یکی از اعضای آکادمی آغاز شد. از پی‌آمدهای این رسوایی، کناره‌گیری اعتراضی چهار عضو آکادمی، به اکثریت نرسیدن تعداد اعضا برای انتخاب برنده جایزه نوبل ادبیات سال ۲۰۱۸ و محکومیت دو سال زندان برای ژان کلود آرنو به جرم تجاوز بود. جنجال و رسوایی در آکادمی سوئد، به اعتبار این کشور و جایزه نوبل در جهان لطمه زد.

دادگاهی در سوئد ژان کلود آرنو، همسر یکی از اعضای سابق آکادمی نوبل را به‌خاطر رسوایی اخلاقی متهم شناخت و او را به دو سال زندان محکوم کرد.

پرونده رسوایی جنسی عکاس فرانسوی ۷۲ ساله بحرانی را در آکادمی سوئدی نوبل ایجاد کرده که در نهایت منجر به لغو اهدای جایزه نوبل ادبیات در سال ۲۰۱۸ شده است. او به‌خاطر آزار جنسی ۱۸ زن در سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۷ میلادی به دو سال حبس محکوم شده است. در اواخر سال ۲۰۱۷ میلادی ۱۸ زن با الهام یا کمپین MeToo از ژان کلود آرنو به‌خاطر آزار و اذیت جنسی در روزنامه‌های سوئد شکایت کرده بودند.

به‌دنبال افشای رسوایی اخلاقی عکاس فرانسوی که چهره‌ای شناخته شده در سوئد است، آکادمی نوبل تصمیم گرفته بود برای اولین بار طی ۷۵ سال اخیر، جایزه نوبل ادبیات را در سال جاری اعلام نکند و به جای آن در سال آینده میلادی دو برنده نوبل ادبیات معرفی کند.

ژان کلود آرنو نفوذ زیاد در آکادمی نوبل داشته و پرونده رسوایی اخلاقی او بحرانی را در این نهاد ایجاد کرده بود. این بحران در نهایت منجر به کناره‌گیری تعداد زیادی از اعضای آکادمی نوبل از سمت‌هایشان شد.

کاتارینا فروستسون، یکی از اعضای سابق آکادمی نوبل و همسر ژان کلود آرنو، یکی از کسانی بود که به دنبال ماجرای رسوایی اخلاقی همسرش استعفا کرده بود.

از سوی دیگر آکادمی، اعضای جدیدی انتخاب کرد که یکی از آن‌ها ژیل مساعد، شاعر ایرانی ساکن بوتوری بود. انتخاب ژیل مساعد برای عضویت دائمی در آکادمی سوئد، برای فارسی‌زبانان در سوئد و خارج از آن حادثه مهمی معرفی شد، چرا که برای نخستین بار در تاریخ ۲۰۰ ساله آکادمی زبان و ادب سوئد یک فرد غیرسوئدی به عضویت آن پذیرفته می‌شد. خود ژیل مساعد پس از اعلام عضویتش، در گفتگویی با بخش فارسی، دری و رادیو سوئد چنین گفت.

دستکاری و ویرایش ژن‌ها

دانشمندان چینی مدعی شدند که با استفاده از دستکاری و ویرایش ژن‌ها نخستین نوزادان مهندسی شده را خلق کرده‌اند. حاصل این ابتکار مهندسان چینی، تولد دو نوزاد دختر به نام‌های لولو و نانا است.

به‌گفته دانشمندان چینی این دو دختر نخستین انسان‌های «اصلاح ژنتیکی شده» جهان هستند. برای اینکار دانشمندان از یک قیچی مولکولی بسیار قوی و پیشرفته به‌نام CRISPR/Cas9 استفاده کردند. آن‌ها با استفاده از ژن CCR5 که بخشی از ماده ژنتیکی ویروس اچ‌آی‌وی است توانستند نوزادانی را خلق کنند که نسبت به ویروس اچ‌آی‌وی و بیماری ایدز مقاوم هستند.

جینکوی هی، مدیر این گروه تحقیقاتی از دانشگاه علم و صنعت جنوبی چین اعلام کرده است که این کار را به‌صورت بسیار ایمن انجام داده و نوزادان حاصل از این مهندسی کاملاً سالم هستند.

برای انجام این پروژه دانشمندان ابتدا تخمک و اسپرم را از والدین دریافت کرده و پس از ایجاد لقاح مصنوعی، عملیات مهندسی ژنتیک را بر روی سلول‌های جنینی انجام دادند. سپس این دو جنین به رحم مادر انتقال داده شدند و مراحل رشد خود را به طور طبیعی در درون بدن مادر گذراندند.

اگر نتایج این پروژه با موفقیت همواره شود یک موفقیت بزرگ در علم ژنتیک و پزشکی محسوب خواهد شد چرا که با این روش می‌توان در آینده تا حد ممکن از بروز بسیاری از بیماری‌های ژنتیکی جلوگیری و همین‌طور انسان‌ها را در برابر بسیاری از بیماری‌های غیرژنتیکی مصون کرد.

با این حال این پروژه هنوز باید راهی طولانی برای فراگیر شدن ببینیم. به‌جز مطالعه مسائل ژنتیکی و بررسی امکان تغییرات در ژنوم انسان، مسائل اخلاقی مربوط به آن نیز باید مورد بررسی قرار گیرند.

آیا تلفن‌های هوشمند بر مغز کودکان تاثیر می‌گذارند؟

تلفن‌های هوشمند بر مغز کودکان چه تاثیری دارند؟ منتقدان تلفن‌های هوشمند با استناد به تحقیقی در آمریکا بر این نظرند که این تلفن‌ها تاثیری مخرب بر هوش کودکان دارند. آیا منتقدان نظر محققان را به خوبی منعکس می‌کنند؟

تنها یک مصاحبه با یک خانم محقق مغز و اعصاب کافی بود تا نگرانی بسیاری از والدین در سراسر جهان به اوج خود برسد. در این مصاحبه گفته می‌شود کودکانی که مدت زمانی طولانی را با تلفن‌های هوشمند، تبلت یا بازی‌های ویدیویی سر می‌کنند، کورتکس مغزشان نازک‌تر می‌شود.

خانم گایا داوولینگ، یکی از محققان انستیتوی ملی بهداشت (NIH) چند روز پیش در گفت‌وگو با خبرنگار شبکه تلویزیونی «سی بی اس» آمریکا با بیان این موضوع سبب شد که رسانه‌ها از این جمله‌ها او استفاده کرده و نگرانی بسیاری از والدین را در سراسر جهان سبب شود. روزنامه آلمانی «بیلد» این مطلب را در تیتیر خود نوشته و اعلام کرده: «تلفن‌های همراه این‌گونه مغز کودکان ما را تغییر می‌دهند.» اما آیا واقعا این حرف صحت دارد؟

یک نکته در این باره روشن است: نتایج تحقیقی در سال ۲۰۱۵ میلادی نشان می‌دهد که کودکان دو ساله می‌توانند به خوبی با تلفن‌های هوشمند و تبلت ارتباط برقرار کنند و از هر دو کودک ۹ ساله یکی دارای تلفن همراه است. بر مبنای این تحقیق ۹۲ درصد نوجوانان ۱۳ ساله دارای تلفن همراه هستند.

با این حال، چگونگی تاثیر استفاده از این رسانه‌ها در رشد مغز در بلندمدت هنوز ناشناخته است، زیرا در این زمینه تحقیقات قابل اعتماد بسیار کم هستند.

تحقیق گسترده‌ای در ایالات متحده آمریکا می‌خواهد این کمبود را جبران کند. در این تحقیق رشد مغز بیش از ۱۱ هزار و ۸۰۰ کودک با سنی بیش از ۱۰ سال مورد بررسی قرار گرفته است؛ و هزینه این تحقیق ۳۰۰ میلیون دلار است.

خانم داوولینگ که با مصاحبه‌اش نگرانی بسیاری از والدین را در سطح جهان بوجود آورده نیز در میان محققان این تحقیق است. داوولینگ در گفت‌وگو با خبرنگار شبکه تلویزیونی «سی بی اس» آمریکا گفته است: «محققان دریافته‌اند که تغییراتی در مغز کودکانی که روزانه بیش از هفت ساعت در ارتباط با گوشی‌های هوشمند، تبلت یا بازی‌های ویدیویی قرار دارند، به‌وجود می‌آید.» او در ادامه گفته است کورتکس مغزی این کودکان به طور نمونه نازک‌تر می‌شود.

بسیاری از رسانه‌ها اما سخنان بعدی این محقق را نادیده گرفته‌اند؛ سخنانی که در ادامه آمده و این‌گونه تهدیدآمیز نبوده‌اند. داوولینگ در ادامه سخنان‌اش گفته است که محققان هنوز نتوانسته‌اند بگویند آیا استفاده از این رسانه واقعا سبب تغییر مغز می‌شود یا دلایل دیگری نیز برای این اتفاق وجود دارد. همچنین مشخص نیست که وظیفه این لایه نازک کورتکس مغزی چیست. او گفته است که این تحقیق تازه آغاز شده و برای نتیجه‌گیری‌های دقیق باید تا پایان آن صبر کرد.

همچنین مشخص نشده که در این تحقیق کورتکس مغزی نازک‌تر در چه تعداد از کودکان مشخص شده است. پزشکان در این تحقیق تاکنون اسکن مغز ۴۵۰۰ کودک را بررسی کرده‌اند. چند نفر از این افراد بیش از هفت ساعت در روز با تلفن‌های همراه، تبلت یا بازی‌های ویدیویی مشغول هستند نیز مشخص نشده است.

به نظر می‌رسد که این تعداد نباید چندان زیاد باشد، زیرا تحقیقات در آلمان نشان می‌دهند که جوانان بین ۱۰ تا ۱۷ ساله در این کشور به طور متوسط روزانه دو ساعت و نیم با تلفن‌های همراه، تبلت یا بازی‌های ویدیویی سرگرم هستند.

نتیجه این که هنوز مشخص نیست آیا تلفن‌های هوشمند واقعا بر مغز کودکان تاثیر می‌گذارند و اگر چنین است تا چه حد. خانم داوولینگ خود می‌گوید که نتیجه این تحقیق بزرگ چندین سال دیگر به دست می‌آید.

اما نگرانی والدین همچنان باقی است. بسیاری از پزشکان و روانشناسان نیز بر این نکته توافق دارند که صرف وقت زیاد در مقابل صفحه بازی‌های کامپیوتری ممکن است به کودکان آسیب برساند، به خصوص اگر آنها با این اقدام تحرک خود را از دست بدهند.

گزارش سالانه سازمان ملل متحد

سازمان ملل متحد در گزارش سالانه خود که چهارشنبه گذشته منتشر شد، شادترین کشورهای جهان را معرفی کرد و جایگاه نخست را به «فنلاند» اختصاص داد.

فنلاند کشوری در حوزه اسکاندیناوی است که به واسطه زمستان‌های طولانی و تاریک و تابستان‌های کوتاه به «سرزمین خورشید نیمه شب» معروف است. این کشور سال گذشته، در جایگاه پنجم شادترین کشورهای جهان قرار داشت.

«اریک وینر»، پیش از این در بخشی از کتاب خود تحت عنوان «جغرافیای سعادت» نوشته بود: مردم فنلاند بالاترین میزان رضایت را در زندگی دارند.

کشورهای نروژ، دانمارک، ایسلند، سوئیس، هلند، کانادا، نیوزیلند، سوئد و استرالیا به ترتیب در رتبه‌های دوم تا دهم شادترین کشورهای جهان در سال ۲۰۱۸ قرار دارند. کشورهای مذکور طی دو سال گذشته همواره در ۱۰ رتبه نخست قرار داشتند. این کشورها به‌خوبی مسائلی همچون نابرابری ثروت، مالیات بالا، کمبود نیازهای بهداشتی و سلامت، فساد مالی، و پایین بودن سطح امید به زندگی را حل کرده‌اند.

در این گزارش سازمان ملل که در آستانه «روز جهانی شادی» در ۲۰ مارس منتشر شده است، ۱۵۶ کشور جهان از نظر درآمد، امید به زندگی، آزادی، حمایت اجتماعی، اعتماد و سخاوتمندی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. همچنین در نظرسنجی شادترین کشور جهان برای مهاجران، بار دیگر فنلاند از میان ۱۱۷ کشور جهان در جایگاه نخست قرار گرفت. در حال حاضر، فنلاند ۵ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر جمعیت دارد که حدود ۳۰۰ هزار نفر آن‌ها مهاجر هستند.

«میک وایکینگ»، مدیر اجرایی موسسه مطالعات شادی و خوشبختی در کپنهاک دانمارک معتقد است کشورهای حوزه اسکاندیناوی به خوبی از عهده ایجاد شرایط مناسب برای زندگی خوب، بر آمده اند. این کشورها در خصوص ارائه زندگی با کیفیت برای مهاجران نیز به درستی عمل کرده‌اند.

در این گزارش، آمریکا با ۴ پله سقوط نسبت به سال گذشته در رتبه هجدهم قرار گرفته است. عوامل اصلی کاهش شادی در آمریکا که به واسطه روی کار آمدن دونالد ترامپ تشدید شده، فساد تجاری و از بین رفتن اعتماد مردم به نهادهای دولتی عنوان شده است. همچنین مواردی از قبیل، جاقی، اپیدمی مواد مخدر، و افسردگی به‌طور مستقیم بر سلامت و شادی آمریکایی‌ها تأثیر گذاشته است. کشورهای بوروندی در مرکز آفریقا، جمهوری آفریقای مرکزی، سودان جنوبی، تانزانیا، یمن، رواندا، سوریه، لیبی، هائیتی، و مالاوی به ترتیب در رتبه‌های غمگین‌ترین کشورهای جهان در سال ۲۰۱۸ قرار دارند.

امن‌ترین و خطرناک‌ترین کشورهای جهان در سال ۲۰۱۸

کدام کشورها در سال ۲۰۱۸ میلادی توانسته‌اند جزو ۱۰ کشور امن یا خطرناک باشند؟ ایسلند، نیوزیلند، ژاپن، سنگاپور، سوئد، دانمارک، پرتغال و اتریش از کشورهای امن جهان هستند. سوریه، عراق، افغانستان، پاکستان، لیبی، اوکراین و... ناامن یا خطرناک برای مسافرت هستند.

جمعیت کشورهای جهان ۲۰۱۸

رتبه بندی پرجمعیت‌ترین کشورها ۲۰۱۸. به‌گزارش مرکز اطلاع‌رسانی رتبه ۳، کشور چین با جمعیتی بالغ بر یک میلیارد و ۴۱۵ میلیون نفر پرجمعیت‌ترین کشور جهان است و کشور هند با جمعیت ۱ میلیارد و ۳۵۴ میلیون نفر در رتبه دوم و کشور ایالات متحده آمریکا با جمعیت ۳۲۶ میلیونی در رتبه سوم قرار دارد.

رتبه جهانی جمعیت ایران در دنیا

ایران با جمعیت بیش از ۸۲ میلیون نفر در رتبه ۱۸ جهان قرار دارد و نزدیکترین کشور به ایران، ترکیه با فاصله ای بسیار اندک قرار دارد که با توجه به رشد جمعیت بیش‌تر این کشور در چند سال آینده جمعیت کشور ترکیه از ایران بیش‌تر خواهد بود. ایران با این جمعیت ششمین کشور پرجمعیت در بین کشورهای «اسلامی» است. کشور اندونزی با جمعیت ۲۶۶ میلیونی پرجمعیت‌ترین کشور اسلامی در جهان است و در رتبه چهارم دنیا قرار دارد.

ایران رتبه چهارم در فرار مغزها را دارد

ایران کشوری است که نرخ ماندگاری بالاتری در مقصد نسبت به کشورهای هند و چین دارد. ۹۰ درصد دانشجویان ایرانی پس از اتمام تحصیل در آمریکا می‌مانند.

عضو هیات علمی موسسه مطالعات مدیریت جامع و تخصصی جمعیت ایران می‌گوید: برخلاف باور عموم، ایران بالاترین رتبه فرار مغزها در جهان را ندارد، آمارهای موجود نشان می‌دهد کشور پس از هند، فیلیپین و آمریکا- کانادا، رتبه چهارم را در فرار مغزها دارد. به‌گزارش ایرنا، بهرام صلواتی در نشست مهاجرت، تمنای رفتن در دانشکده فنی دانشگاه تهران عنوان کرد: در سال ۲۰۱۸، تعداد دانشجویان مهاجر از ایران ۱۲ هزار و ۷۰۰ نفر اعلام شده که از این میان رتبه ۱۲ را میان دانشجویان خارجی آمریکا دارا هستیم. او در ادامه از نگرانی ماندگاری دانشجویان سخن گفت و افزود: ایران کشوری است که نرخ ماندگاری بالاتری در مقصد نسبت به کشورهای هند و چین دارد. ۹۰ درصد دانشجویان ایرانی پس از اتمام تحصیل در آمریکا می‌مانند.

صلواتی با تأکید بر اینکه، وضعیت مهاجرت دانشجویان و نخبگان ایرانی آن‌گونه که در اذهان عمومی منفی و با رتبه‌های بالا به‌نظر می‌رسد، نیست، تصریح کرد: در حال حاضر سهم مهاجرت دانشجویان در ایران نسبت به افزایش جمعیت آن‌ها، شیب نزولی یافته است و از ۲ درصد جمعیت دانشجویان مهاجر در دهه‌های ۹۰ میلادی به یک درصد در سال ۲۰۱۶ رسیده است.

گزارش صندوق بین‌المللی پول

صندوق بین‌المللی پول در گزارشی با اشاره به جنگ تجاری میان آمریکا و چین پیش‌بینی کرد که رشد اقتصاد جهانی در سال جاری میلادی (۲۰۱۸) و سال آینده (۲۰۱۹) کاهش یابد.

به‌گزارش خبرگزاری فرانسه، صندوق بین‌المللی پول افزوده است: تولید ناخالص داخلی جهان برای سال جاری و سال آینده ۳/۷ درصد است که حدود ۰/۲ درصد کم تر از پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول در ماه جولای است.

براساس این گزارش، رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۱۹ کند خواهد بود و به ۲/۵ درصد می‌رسد اما رشد اقتصادی چین در سال آینده میلادی (۲۰۱۹-۲۰۱۹) به ۶/۲ درصد خواهد رسید.

صندوق بین‌المللی پول همچنین به کاهش ارزش پول برخی از کشورهای جهان اشاره کرده و در خصوص تنش‌های تجاری در جهان ابراز نگرانی کرده است.

کارشناسان پیش‌تر پیش‌بینی کرده بودند اقتصاد هند در سال مالی جاری رشدی ۷/۴ درصدی را تجربه کند که بالاتر از نرخ رشد پیش‌بینی شده است.

پیش‌تر اسپکتکتاتور ایندکس در فهرستی از اقتصاد ۱۷ کشور جهان کندترین رشدهای اقتصادی در سال ۲۰۱۸ را اعلام کرد که در این فهرست، گینه استوایی با منفی ۸/۵ درصد در جایگاه دوم و سودان جنوبی با منفی ۳/۸ درصد در جایگاه سوم کم‌ترین‌ها قرار دارد.

قیمت جهانی نفت

قیمت جهانی نفت به پایین‌ترین حد طی ۱۳ ماه گذشته رسید. بهای هر بشکه نفت پایه وست تگزاس اینترمدیت در ادامه روند نزولی خود که از حدود یک ماه و نیم پیش آغاز شده در جریان داد و ستدهای با بیش از ۱ دلار و ۴۶ سنت کاهش دیگر به ۵۳ دلار و ۱۷ سنت تنزل کرد.

پیشتر و در اواخر ماه اکتبر سال ۲۰۱۷ میلادی قیمت هر بشکه نفت پایه وست تگزاس اینترمدیت از مرز ۵۴ دلار عبور کرده بود و در قالب یک روند صعودی، اوایل ماه اکتبر گذشته به نزدیکی ۷۷ دلار رسید.

تحلیل‌گران بازار جهانی نفت، افزایش عرضه نفت به ویژه توسط آمریکا، روسیه، عربستان و عراق و کاهش چشم‌انداز رشد اقتصاد جهان از جمله اتحادیه اروپا را از جمله عوامل ادامه سیر نزولی نفت عنوان می‌کنند.

تولید نفت آمریکا طی سال جاری میلادی با ۲۵ درصد افزایش به روزانه ۱۱ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه بالغ شده است. همچنین روسیه نیز رکورد تاریخی تولید روزانه ۱۱ میلیون و ۳۶۰ هزار بشکه نفت را شکسته است. تولید نفت عربستان هم به سطح روزانه ۱۰ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه رسیده است.

در همین حال، بهای هر بشکه نفت خام صادراتی ایران هم طی معاملات به ۵۶ دلار کاهش یافت. این در حالی بود که این نرخ اوایل ماه اکتبر گذشته از مرز ۸۰ دلار عبور کرده بود. بدین ترتیب قیمت هر بشکه نفت سنگین صادراتی ایران طی کمتر از دو ماه گذشته حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است.

دولت اسلامی ایران در قالب قانون بودجه سال جاری خود، بهای فروش هر بشکه نفت صادراتی خود را که عمدتاً شامل نفت سنگین است، ۵۵ دلار پیش‌بینی کرده بود.

بدین ترتیب نزدیک شدن قیمت جهانی نفت ایران به نرخ پیش‌بینی شده در قانون بودجه در شرایطی رخ می‌دهد که تحت تاثیر اعمال تحریم‌های نفتی، تجاری و مالی آمریکا علیه اقتصاد ایران، صادرات نفت این کشور از دو ماه پیش تاکنون سیر نزولی به‌خود گرفته و در عین حال فروش نفت ایران با اعمال تخفیف‌های قیمتی و ارائه خدمات حمل و نقل و بیمه ارزان‌تر از معمول صورت می‌گیرد.

صادرات نفت ایران تا پیش از بازگشت موج دوم تحریم‌های آمریکا، از متوسط ۲/۱ میلیون بشکه در روز به ۱/۶ میلیون بشکه در روز کاهش یافته بود.

رخدادی که می‌تواند کسری بودجه دولت ایران را که طی نیمه اول سال جاری خورشیدی به رقم بی‌سابقه ۳۷ هزار میلیارد تومان رسیده، افزایش دهد.

پناهجویان خداناباور

پناهجویان خداناباور که می‌خواهند بدون تعلقات مذهبی زندگی کنند، تنها در کشور خودشان با تهدید به قتل روبه‌رو نمی‌شوند. آن‌ها در خارج هم از خشونت مومنان افراطی در امان نیستند. سازمانی در آلمان از پناهجویان سکولار حمایت می‌کند.

نام محمودالحق منشی، بلاگر بنگلادشی در فهرست مرگ قرار داشت. وقتی پنج نفر از دوستان و یاران عقیدتی‌اش را کشتند، به او گفتند که دولت از عهده امنیت او بر نمی‌آید و جان‌ش در خطر است.

منشی در سال ۲۰۱۵، کشورش را ترک کرد. اول به نیپال گریخت، بعد به سری‌لانکا رفت و سپس به آلمان رسید. وقتی در آلمان به مرکز پناهندگی «دتمولد» وارد شد، خشک‌اش زد: چند هم‌وطن دوآتشه دور و برش را گرفتند و سخنان درشتی به او گفتند.

محمود می‌گوید، به‌تازگی و ظرف دو الی سه روز، ۴۵۰۰ پیام تهدید به مرگ در فیس‌بوک دریافت کرده است. تهدیدکنندگان به این هم بسنده نکرده‌اند، بلکه نام او در فهرستی سراسری نیز آمده که شامل اسامی بنگلادشی‌های متواری و «مهدورالدم» می‌شود.

محمودالحق منشی جزء ۳۷ پناهنده بی‌دین است که تقاضای پناهجویی‌شان در آلمان پذیرفته شده است. آن‌ها با ترس زندگی می‌کنند و اکثرشان تحت پوشش نهادی قرار دارند که در نوامبر ۲۰۱۷ تشکیل شده و کارش حمایت و حفاظت از پناهجویان سکولار است. تهدید و تعقیب زنان پناهنده آتنیست بیش‌تر از مردان است.

دینمار اشتاینر، همکار «سازمان کمک به پناهندگان سکولار» می‌گوید: «مسلمان‌های تندرو بیش از همه زنانی را اذیت می‌کنند که حجاب ندارند. ما با حمله، تهدید، خشونت و اعمال فشار علیه این زنان روبه‌رو هستیم.»

ونرود ظهیر، زن عراقی، از کسانی است که مزه این فشارها را چشیده است. او که زیست‌شناس و متولد کربلاست، به مرگ تهدید شده و به همین خاطر تحت حفاظت پلیس قرار دارد. ظهیر را که در شبکه‌های اجتماعی فعال است، تلفنی به مرگ تهدید کرده‌اند. مردی در آن سوی خط به او گفته که پست‌های ضد‌مذهبی و تحریک‌آمیز را کنار بگذارد، وگرنه سر به نیست کردنش نیم‌ساعت بیش‌تر وقت نمی‌خواهد.

ظهیر ۳۱ سال دارد و از کم‌درد و پادرد می‌نالند. برادرش سال‌ها او را طوری کتک می‌زد تا به آستانه بیهوشی برسد؛ تنها به این خاطر که بدون اجازه از خانه بیرون می‌رفت و آدم با ایمانی نبود.

فشارهای روحی و بدرفتاری‌های فیزیکی با ظهیر، ردی عمیق بر روان او گذاشته‌اند. او به دویچه‌وله می‌گوید: «در دناک‌تر از این هست که پدر یا برادران شما را بارها به آستانه مرگ برده یا آرزوی مردن‌تان را کرده باشند؟»

تقاضای پناهندگی ظهیر در آلمان پذیرفته شده و او اکنون با صحبت درباره خشونت‌هایی که دیده، به کمک زن‌هایی می‌شتابد که سرگذشتی مشابه او دارند. ظهیر در تشکیلاتی به نام «سازمان آزادی زنان عراقی» فعالیت می‌کند.

ونرود ظهیر از عراق و محمودالحق منشی از بنگلادش، به گروهی از پناهجویان تعلق دارند که از دین برگشته‌اند و به همین خاطر آزار دیده و می‌بینند. برای هر دو نفر، شک کردن در وجود خدا، به مسئله مرگ و زندگی تبدیل شده است.

خشم و خروش اسلام‌گراها علیه محمودالحق منشی در سال ۲۰۱۳ آغاز شد؛ وقتی که این بلاگر «جنبش شهپاگ» در بنگلادش را به راه انداخت. این جنبش خواستار مجازات عاملان جنایات جنگی در سال ۱۹۷۱ بود. در این سال در جریان مبارزه برای استقلال بنگلادش از پاکستان، سه میلیون نفر کشته شدند.

محمودالحق منشی در بنگلادش یک قهرمان بود و وبلاگش ۵۰۰ هزار خواننده داشت. او خواستار سکولاریسم، پلورالیسم و دموکراسی بود و وقتی از مردم خواست برای این مطالبات به خیابان‌ها بیایند، یک میلیون نفر دعوتش را اجابت کردند. او می‌گوید: «این مثل یک معجزه و یک رویا بود.»

اما رویا به‌سرعت به کابوس تبدیل شد. پس از تظاهرات میلیونی، مسلمانان افراطی پیگردی سیستماتیک را برای شکار محمود شروع کردند. صرفاً به این خاطر که او رهبر جنبشی غیراسلامی و خداناباور بود.

رعنا احمد، نویسنده و فعال حقوق زنان از عربستان سعودی، یکی از بنیان «سازمان کمک به پناهجویان سکولار» در آلمان است و از زنان هموطن خودش نیز در برابر آزارهای مذهبی حمایت می‌کند.

او می‌گوید مبارزه پناهجویان خداناباور، مبارزه علیه اسلام نیست، بلکه مبارزه برای آزادی در دین است: «این پیکاری است برای غلبه بر آموزه‌ها و سنت‌ها، برای حقوق زنان و اقلیت‌ها و حق زندگی بدون قوانین مذهبی.»

آتنیست‌ها همچنان در ردیف اقلیت‌ها قرار دارند. طبق نظرسنجی موسسه گالوپ در سال ۲۰۱۲، در سراسر دنیا ۱۳ درصد مردم خداناباور هستند. در عربستان سعودی و آمریکا این نرخ ۵ درصد است. ۱۵ درصد مردم آلمان خداناباورند و در چین این رقم به ۴۷ درصد می‌رسد.

در سیاست پناهجویی آلمان، کمتر به گروه‌های خداناباور توجه می‌شود. تعلق پناهجو به کشوری خاص یا دلیل معینی برای پناهندگی، مثل اعتقاد یا عدم اعتقاد به مذهب، خودبه‌خود موجب حمایت از متقاضی نیست.

این در حالی است که بحث‌های حقوقی و سیاسی برای پذیرش «آتنیسم» به‌عنوان دلیل پناهندگی در سازمان‌های حقوق بشری و مدنی جریان دارد. مراکزی چون بنیاد هاینریش بل در برلین، سازمان آمریکایی «آزادی از نهاد مذهب» و بنیاد «فریدام هاوز» از آن جمله‌اند.

«اتحادیه جهانی خداناپوران و غیرمذهبی‌ها» و «سازمان کمک به پناهجویان سکولار» در تلاش‌اند آنتیسم را به‌عنوان دلیلی محکم برای تقاضای پناهندگی مطرح کنند. دینمار اشتاینر از سازمان یاد شده معتقد است که زمان چنین تغییری دیر یا زود فرا می‌رسد؛ زیرا متقاضیان سکولار هم پیش‌تر از قبل شده‌اند. او می‌گوید یک سال قبل هفته‌ای ۲ تا ۳ تقاضا داشتیم اما اکنون روزانه به ۷ الی ۹ مورد درخواست پناهندگی به دلیل تهدیدات مربوط به خداناپوری روبرو هستیم.

یونیسف: خشونت شدید علیه کودکان

صندوق کودکان ملل متحد نسبت به وضعیت کودکان در مناطق جنگی جهان هشدار داد. به‌گفته یونیسف در سال ۲۰۱۸ در این مناطق کودکان خشونت بسیار شدیدی را متحمل شده‌اند. در سوریه و افغانستان شمار کودکان قربانی جنگ در ۹ ماهه نخست سال ۲۰۱۸ نسبت به سال قبل افزایش یافته است.

مانوئل فونتن، مدیر کمک‌های اضطراری صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) جمعه ۲۸ دسامبر / ۷ دی وضعیت سال ۲۰۱۸ برای کودکان جهان را «دردناک» خواند. او گفت در مناطق جنگی جهان کودکان «به‌شدت از خشونت رنج می‌برند» و جامعه جهانی نتوانسته است از آن‌ها محافظت کند.

این وضعیت به‌ویژه در مناطق جنگی همچون سوریه، یمن، کنگو، نیجریه، سودان جنوبی، میانمار و افغانستان مشهود است و هزاران کودکان به‌طور روزمره قربانی تجاوز، ازدواج اجباری و آدم‌ربایی می‌شوند.

بر اساس آمار سازمان ملل از ماه ژانویه تا ماه سپتامبر ۲۰۱۸ تنها در سوریه مرگ ۸۷۰ کودک ثبت شده است. این تعداد، بالاترین شمار کودکان قربانی در ۹ ماهه نخست یک سال، از آغاز جنگ تاکنون در سوریه است.

در افغانستان نیز در ۹ ماهه نخست سال ۲۰۱۸ حدود ۵ هزار کودک و نوجوان کشته یا زخمی شده‌اند و این تعداد به میزان شمار کودکان قربانی در تمام طول سال ۲۰۱۷ است.

براساس اطلاعات یونیسف، در ۹ ماهه نخست سال گذشته میلادی حدود ۷۰۰ کودک جان خود را در افغانستان از دست داده بودند.

در افغانستان ۸۹ درصد قربانیان غیرنظامی انفجار مین‌ها و بمب‌های عمل‌نکرده را کودکان تشکیل می‌دهند.

آمار یونیسف نشان می‌دهد که در حملات هوایی به یمن دست‌کم یک هزار و ۴۲۷ کودک کشته یا زخمی شده‌اند. این آمار است که سازمان ملل نتوانسته آن‌ها را ثبت کند و احتمال دارد شمار قربانیان بیشتر از این باشد.

در یمن شمار زیادی از مدارس و بیمارستان‌ها نیز با مورد حمله قرار گرفته‌اند و یا از آن‌ها برای اهداف نظامی استفاده کرده‌اند.

یونیسف از طرف‌های درگیری‌های نظامی خواست تا تمام فعالیت‌های خشونت‌آمیز علیه کودکان را متوقف کرده و از حمله به مدارس و بیمارستان‌ها جلوگیری کنند.

بیست و چهارمین نشست جهانی تغییرات اقلیمی

* بیست و چهارمین نشست جهانی تغییرات اقلیمی از روز چهارم دسامبر گذشته در کاتوویس لهستان آغاز شد تا نقشه راه اجرای توافق پاریس را تعیین کند. این اجلاس در سطح وزیران امور خارجه ادامه یافت و به دلیل ادامه اختلافات یک روز تمدید شد. به‌نظر می‌رسد که این کنفرانس دستاورد چندانی نداشته است.

نمایندگان حدود دویست کشور شرکت کننده در بیست و چهارمین نشست جهانی اقلیمی که در شهر کاتوویس لهستان برگزار شد، پس از حدود دو هفته مذاکرات فشرده نهایتاً در باره چگونگی اجرای توافق پاریس برای مبارزه با گرمایش زمین توافق کردند. هر چند توافق روز شنبه در لهستان تداوم عمر توافق اقلیمی پاریس که در سال ۲۰۱۵ میلادی به دست آمد، را تأیید می‌کند، ولی هیچ تضمینی در باره ضرورت اقدام سریع و عاجل برای مبارزه با گرمایش زمین و جلوگیری از یک فاجعه زیست محیطی نمی‌دهد.

ایزابلا لویین، وزیر آب و هوا در دولت موقت لهستان، در باره موافقت‌نامه ۱۵۰ صفحه‌ای که در اجلاس کاتوویج در لهستان - پولند به‌دست آمد و حاوی مجموعه‌ای از مقررات برای رسیدن به هدف‌های تعیین شده در نشست سال ۲۰۱۵ پاریس در باره آب و هوا بود اعلام خرسندی کرد.

یکی از مهم‌ترین هدف‌ها ی نشست پاریس محدود کردن افزایش دمای زمین به کمتر از ۲ درجه سانتیگراد است.

لووین در زمینه توافق اجلاس لهستان که پربروز به پایان رسید اظهار داشت ما توانسته‌ایم در باره مقررات گزارش‌دهی کشورها در مورد آب و هوا و شفافیت اقدامات انجام گرفته به توافق برسیم که امر اساسی و بسیار مهم است. چرا که اگر مقررات گزارش دهی شفاف مشترکی وجود نداشته باشد، ثقل و پیدا کردن راه های فرار از اقدامات زیست محیطی و آب و هوایی برای کشورها آسان خواهد بود.

او ادامه می‌دهد که مذاکرات در این زمینه سه سال طول کشیده و بسیار فنی و پیچیده بوده است اما سرانجام توافقی در این زمینه به‌دست آوردیم که باید آن را موفقیت بزرگی برای جامعه جهانی دانست.

ماتیاس فریدال، پژوهشگر آب و هوا در دانشگاه لیشوپینگ نیز بر این باور است که در اجلاس لهستان نتایج قابل توجهی به دست آمده است. او می‌گوید: اصولاً همین که در این نشست توانستند تصمیم مشترکی بگیرند، باید موفقیتی بزرگ در این روند شناخته شود چرا که پیش شرط‌های رسیدن به این تصمیم مشترک در کاتوویج ناچیز بود.

با وجود چنین موفقیتی، کترین لکسن، دبیر کل انجمن حفاظت از محیط طبیعی، تأکید می‌کند که هنوز راهی دراز برای بهبود آب و هوا در پیش است، در مورد مقررات گزارش دهی پیشرفت خوبی شده اما در سند تهیه و تصویب شده کمبودها بسیار و فرمول‌بندی‌ها بسیار ضعیف است.

مجمع بین‌المللی تغییرات اقلیمی که یک نهاد علمی بین‌دولتی است، در آستانه برگزاری نشست جهانی اقلیمی لهستان هشدار داده بود که روند گرمایش زمین شتاب بیشتری گرفته است و باید هرچه زودتر و در سطح بی‌سابقه‌ای اقدام کرد تا پیامدهای اقلیمی آن را که می‌تواند جنبه فاجعه انگیزی داشته باشد، تقلیل داد.

مجمع بین‌المللی تغییرات اقلیمی در گزارش اخیر خود زنگ خطر را به صدا درآورده بود. این گزارش با تکیه بر گزارش‌های تحقیقی اخیر بیش از ۶۰۰ دانشمند اقلیم‌شناس جهان هشدار داده بود که اوضاع اقلیمی جهان با قبول افزایش ۲ درجه سلسیوس (سانتی‌گراد) تا پایان قرن، آن‌طور که هدف توافق اقلیمی پاریس بود با افزایش ۱/۵ درجه سانتی‌گراد، آن‌طور که سناریوی بسیار مطلوب توافق پاریس بود، تفاوت‌های آشکاری خواهد داشت.

در این گزارش همچنین آمده بود که برای کنترل افزایش دمای کره‌زمین در قرن بیست و یکم تا ۱/۵ درجه سلسیوس، باید «اقدامات عظیم و بی‌سابقه‌ای در اسرع وقت» آغاز شود و میزان تولید گازهای گلخانه‌ای در جهان تا سال ۲۰۳۰ میلادی دست‌کم ۵۰ درصد نسبت به میزان گسیل آن در سال ۲۰۱۰ کاهش یابد.

گزارش مجمع بین‌المللی تغییرات اقلیمی سازمان ملل، همچنین هشدار داده بود که تضمین‌های کنونی کشورهای جهان نمی‌تواند افزایش دمای کره زمین را تا سقف ۱/۵ درجه‌ای تأمین کند. این مجمع بین‌المللی، برآورد کرده است که با ادامه روند کنونی، دمای کره زمین تا پایان قرن

حاضر ۳ درجه سلسیوس نسبت به دوران پیشا صنعتی افزایش خواهد یافت. این افزایش، زیستگاه ما را به سوی فاجعه سوق می‌برد. مجمع بین‌المللی تغییرات اقلیمی سازمان ملل همچنین اعلام کرده بود که نخستین نشانه‌های این فاجعه زیست محیطی با فرورفتن ساحل‌ها به زیر آب و وقوع خشک‌سالی‌های شدید و تعمیق فقر و مهاجرت دهها میلیون نفر تا سال ۲۰۴۰ میلادی بروز خواهند کرد. خروج آمریکا از پیمان اقلیمی پاریس به دستور دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری این کشور باعث شده که دولت‌های دیگر نیز نسبت به پیگیری تعهداتشان جدیت کمتری نشان دهند. رسانه‌ها این پدیده را «اثر ترامپ» نام‌گذاری کرده‌اند. کشورهای شرکت کننده در نشست لهستان معتقدند که تدابیر جدید می‌تواند هدف توافق پاریس را محقق کند. در قالب توافق پاریس، کشورها هم پیمان شده‌اند که تا سال ۲۰۳۰ میلادی میزان تولید گاز کربنیک خود را نسبت به آنچه در حال حاضر تولید می‌شود ۵۵ درصد کاهش بدهند تا میانگین گرم شدن دمای کره زمین «بسیار کمتر» از دو درجه سلسیوس باقی بماند. دانشمندان و بسیاری از نمایندگان کشورهای حاضر در کنفرانس لهستان از موضع آمریکا، عربستان سعودی و روسیه ابراز تاسف کرده بودند. این سه کشور موضع غالب در کنفرانس که در «استقبال و حمایت» از گزارش ماه اکتبر مجمع بین‌المللی تغییرات آب‌وهوایی (آی‌پی‌سی‌سی) بود را زیر سوال برده و خواستار کمتر اهمیت دادن به نتایج این گزارش در سند نهایی شده بودند.

*بحران آب در ایران جدی است. اسدی‌کرم، نماینده مردم شهر بابک در مجلس ایران با اشاره به بحران آب در ایران، گفت: جنوب ایران با کمبود آب روبه‌رو است؛ اگر این مشکل ادامه پیدا کند ۲۰ میلیون نفر از جمعیت باید جابه‌جا شوند و این مسئله مشکلات اجتماعی عدیده‌ای در پی دارد.

این نماینده مجلس افزود: بیش‌تر آب استان کرمان از چاه‌ها و سفره‌های آب زیرزمینی تامین می‌شود و از آب شرب برای مس سرچشمه و معادن استفاده می‌شود. بنابراین کیفیت آب افت کرده است.

نابودی حیات وحش کره زمین

به‌طور متوسط ۶۰ درصد از حیات وحش کره زمین از دهه ۷۰ میلادی به این سو از بین رفته است. این خبر هشداردهنده را «صندوق جهانی طبیعت» روز دوشنبه هفتم آبان در گزارش خود موسوم به «سیاره زنده» منتشر کرده است. گزارش سیاره زنده هر دو سال یک بار برای بررسی تنوع زیستی جهانی منتشر می‌شود. این گزارش از سال ۱۹۹۸ با همکاری انجمن زلاندنو لندن و بر اساس پایگاه‌های داده‌های بین‌المللی جمعیت‌های حیات وحش منتشر شده است. دو گزارش قبلی که در سال ۲۰۱۴ و ۲۰۱۶ منتشر شد نشان داد که جمعیت حیات وحش از سال ۱۹۷۰ تاکنون به ترتیب ۵۰ و ۵۸ درصد کاهش یافته است. جیمز سیند، معاون علمی، پژوهشی و نوآوری صندوق جهانی طبیعت در کانادا گفت: «ما تقریباً دو سوم حیات وحش زمین را از دست داده‌ایم.»

وی در ادامه افزود که قریب به ۸۳ درصد از اکوسیستم کانادا، آمریکای جنوبی و منطقه کارائیب از بین رفته است. از نظر سیند مهمترین دلایل این مسئله سوءمصرف از زیست‌بوم‌های طبیعی و برداشت نامناسب از خزانه‌های آبی است، اما تغییرات آب و هوا و گرمایش زمین نیز بر این مساله اثر داشته است.

گزارش اخیر تاکید می‌کند که زمین با یک «خطر جدی» در زمینه انقراض حیات وحش روبروست و باید «اقدامات فوری» برای مقابله با آن صورت پذیرد. حفاظت از جنگل‌ها، تالاب‌ها و مناطق ساحلی برای حفظ حیات وحش مزیت‌های دیگری نیز به همراه دارد چرا که این اکوسیستم‌ها با ذخیره کربن در خود مانع از ورود آن به جو زمین می‌شوند.

همچنین تیم تحقیقاتی دانشگاه تمپل ایالات متحده به سرپرستی استفان بلر هجر نشان داده است که تنها یک درصد از جنگل‌های اولیه هائیتی باقی مانده و به‌دنبال این تخریب گسترده بسیاری از گونه‌های خزندگان و دوزیستان از بین رفته‌اند.

تحقیقات دیگری که به سرپرستی بنجامین فریمن در مرکز تحقیقات تنوع زیستی دانشگاه بریتیش کلمبیا صورت گرفته، نشان می‌دهد که تغییرات اقلیمی به مثابه یک «پله برقی برای انقراض» بسیاری از حیوانات به خصوص پرندگان عمل می‌کند.

دانشمندان معتقدند در صورتی که اقدام موثری برای حفظ حیات وحش صورت نگیرد، زمینیان در آینده بسیار نزدیک با یک انقراض گسترده روبه‌رو خواهند شد.

هواپیمای جدید و عظیم الجثه

این خبر بیش از چهارصد هزار مخاطب فارسی زبان اینستاگرام یورونیوز را جذب خود کرد. هواپیمای جدید و عظیم الجثه «Beluga XL» متعلق به شرکت ایرباس روز پنج‌شنبه ۱۹ ژوئیه اولین پرواز خود را از فرودگاه شهر تولوز فرانسه انجام داد. این هواپیما که قرار است از آن برای حمل و نقل قطعات هواپیما از سایت‌های مختلف تولید به خطوط مونتاژ در اروپا استفاده شود، یکی از پنج هواپیما از این مدل است که تا سال ۲۰۱۹ میلادی بهره‌برداری از آن‌ها آغاز خواهد شد. این هواپیما با ظاهر نهنگ ماندنش ۳۰ درصد بیش از هواپیمای مدل پیشین خود گنجایش دارد و می‌تواند ۵۳ تن بار را برای مسافت ۴۰۷۴ کیلومتری بدون هیچ توقفی حمل کند.

تعیین روز مرگ

پژوهش‌گران دانشگاه بیل آمریکا فناوری تعیین روز مرگ هرکسی را ابداع کرده‌اند. به گزارش اسپوتنیک، مورگان لوین، یکی از پژوهش‌گران گفت برای تعیین سن بیولوژیک انسان کافیت آزمایش خون وی صورت بگیرد.

به‌گفته وی، به‌زودی هر پزشک خواهد توانست در صورت تمایل بیمار تاریخ تقریبی مرگ وی را پیش‌بینی کند. یادآور می‌شود چندی پیش در مرکز طبی آمریکا به نام «بت - ایزنیل» سوپر کامپیوتری معرفی شد که قادر به مطالعه حجم عظیمی از داده هاست و می‌تواند تاریخ مرگ بیمار را محاسبه کند. گزارش شد که دقت پیش بینی این کامپیوتر ۹۶ درصد است. فعلاً این امر به بیماران لاعلاج مربوط می‌شود که مرگ آن‌ها طی چند ماه انتظار می‌رود.

دکتر استیو هورنگ ریاست این پروژه را عهده‌دار است. وی در توضیح گفت که کامپیوتر البته نمی‌تواند جای پزشک را بگیرد، اما می‌تواند به او کمک کند. به‌نوشته مجله «دور دنیا» در این کامپیوتر اطلاعات درباره بیش از ۲۵۰ هزار مورد کلینیکی طی ۳۰ سال اخیر درج شده است. برنامه کامپیوتر این اطلاعات را با شاخص‌های فعالیت حیاتی ارگانیزم بیمار - فشار، سطح اکسیژن در خون، اطلاعات بیوشیمی خون و غیره مقایسه می‌کند. این امر به تشخیص و حتی تعیین این موضوع کمک کند که بیمار تا چه مدت دیگر زنده خواهد ماند، اگر بیماری او سنگین است. کامپیوتر با استفاده از داده‌ها درباره این‌که چه اتفاقی برای دیگر بیماران طی سال‌های گذشته هنگام همین نوع بیماری‌ها و آنالیزها افتاده است، کامپیوتر پیشرفت رویدادها برای هر بیمار مشخص را پیش‌بینی می‌کند.

به هر حال به گفته هورنگ، پزشکان سعی می‌کنند از کامپیوتر برای پیش‌بینی تاریخ مرگ استفاده نکنند زیرا وظیفه اصلی کامپیوتر کمک به پزشک در تشخیص صحیح بیماری است. کامپیوتر می‌تواند بیماری‌های کمیاب و پنهان را کشف کند که ممکن است از نظر پزشک دور بماند.

گزارش کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران (CPJ)

در سومین سال متوالی، کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران (CPJ) گزارشی از وضعیت روزنامه‌نگاران زندانی در جهان منتشر کرده و در آن آورده است که دستکم ۲۵۱ روزنامه‌نگار به‌خاطر فعالیت‌های شغلی خود تحت حکومت‌های اقتدارگرا زندانی شده‌اند. رژیم‌های اقتدارگرا برای خاموش کردن صداهای مخالف بیش از پیش از ابزار بازداشت روزنامه‌نگاران استفاده می‌کنند. ترکیه، چین و مصر مسنول بازداشت بیش از نیمی از روزنامه‌نگاران در جهان هستند.

براساس گزارش تازه کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران که آمار آن تا یکم دسامبر ۲۰۱۸ تنظیم شده است، چین، مصر و عربستان سعودی بیش از سال گذشته روزنامه‌نگاران را زندانی کرده‌اند.

ترکیه برای سومین سال متوالی به‌عنوان یکی از بدترین زندان‌های روزنامه‌نگاران شناخته شده است. دستکم ۶۸ روزنامه‌نگار در این کشور پشت میله‌های زندان هستند.

آمار کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران نشان می‌دهند که ۷۰ درصد از روزنامه‌نگاران به اتهام اقدام علیه دولت‌ها زندانی شده‌اند و ۲۸ نفر به‌دلیل آن‌چه «انتشار خبرهای دروغ» عنوان می‌شود، محکوم شده‌اند. این تعداد ۹ نفر بیش‌تر از آمار سال ۲۰۱۶ است.

عرصه سیاسی پس از حقوق بشر خطرناکترین عرصه برای روزنامه‌نگاران بوده است. ۹۸ درصد از روزنامه‌نگاران زندانی توسط دولت‌های خود بازداشت شده‌اند.

شمار روزنامه‌نگاران زن پشت میله‌های زندان به ۳۳ نفر (۱۳ درصد) افزایش یافته که چهار نفر از آن‌ها در عربستان سعودی بازداشت شده‌اند. سال گذشته میزان روزنامه‌نگاران بازداشت‌شده زن در جهان ۸ درصد بود.

شمار روزافزون روزنامه‌نگاران زندانی در چین در سال جاری بخشی از آزار و اذیت اقلیت قومی اویغور است. ۴۷ روزنامه‌نگار در چین در زندان به‌سر می‌برند.

در مصر، دستکم ۲۵ روزنامه‌نگار در زندان هستند و حکومت عبدالفتاح السیسی روزنامه‌نگاران را به‌طور فزاینده‌ای دستگیر کرده و آن‌ها را به دادگاه‌ها می‌کشاند.

ونزوئلا با سه زندانی بزرگ‌ترین زندان روزنامه‌نگاران در قاره آمریکاست.

جونل سیمون، مدیر اجرایی کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران گفت: «تجاوز وحشتناک جهانی به حقوق روزنامه‌نگاران که در سال‌های اخیر تشدید شده است هیچ نشانه‌ای از کاهش نشان نمی‌دهد. به زندان افتادن ۲۵۱ روزنامه‌نگار در سراسر جهان به‌دلیل آن‌که خبرها را پوشش می‌دهند، غیرقابل قبول است.»

سیمون افزود: «تمام این هزینه‌ها بر دوش همه کسانی که به‌گرددش خبرها و اطلاعات علاقه دارند سنگینی می‌کند. ما دیگر نمی‌توانیم بپذیریم که ستمگران برای تحمیل سانسور به زندان متوسل شوند.»

در ایالات متحده آمریکا، هیچ روزنامه‌نگاری به‌دلیل شغل خود تا روز یکم دسامبر در زندان نبود. با این حال، در ۱۸ ماه گذشته، کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران دستکم هفت مورد از روزنامه‌نگاران خارجی را که مدت‌ها تحت بازپرسی اداره مهاجرت و گمرک آمریکا (ICE) قرار گرفته‌اند، ثبت کرده است. این روزنامه‌نگاران به‌دلیل تهدیدات در کشورشان مجبور به ترک سرزمین‌های خود شده بودند.

فهرست کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران شامل افرادی که در طول سال بازداشت و سپس آزاد شده‌اند نمی‌شود.

کمیته حفاظت از روزنامه‌نگاران نهادی مستقل و غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۸۱ در نیویورک آمریکا بنیاد گذاشته شد. این کمیته با اعتقاد به اصل «لزوم مطبوعات آزاد برای رشد جوامع مدنی» از حقوق روزنامه‌نگاران سراسر جهان در راستای تهیه گزارش‌های مبتنی بر واقعیت، بدون هراس از تبعات انتشار آن، دفاع می‌کند.

گزارشگران بدون مرز

۸۰ خبرنگار در سال ۲۰۱۸ کشته شدند. گزارشگران بدون مرز در گزارش سالانه خود درباره وضعیت آزار و سرکوب خبرنگاران در جهان، سال ۲۰۱۸ را «یکی از مرگبارترین سال‌ها» برای اهالی رسانه خوانده است. به‌گفته این سازمان در ایران شهروند خبرنگاران هدف سرکوب بوده‌اند.

گزارش سالانه سازمان گزارشگران بدون مرز که در روزهای پایانی سال ۲۰۱۸ انتشار یافت در این سال دستکم ۸۰ خبرنگار و کارمند رسانه در ارتباط با فعالیت حرفه‌ای خود جان‌شان را از دست داده‌اند. بیش از نیمی از این افراد به‌گفته این سازمان، در پنج کشور افغانستان، سوریه، مکزیک، هند و یمن مشغول فعالیت بوده‌اند. از ۸۰ خبرنگاری که در این سال به‌قتل رسیده‌اند، سه نفر زن بوده‌اند.

در افغانستان ۱۵ گزارشگر، در سوریه ۱۱ تن، در مکزیک ۹ تن، در یمن ۸ نفر و در هند ۶ تن جان خود را از دست دادند. گزارشگران بدون مرز گفته ۴۹ تن از خبرنگارانی که در سال ۲۰۱۸ کشته شده‌اند به‌طور هدفمند به‌دلیل فعالیت حرفه‌ای‌شان قربانی قتل شده‌اند.

گزارشگران بدون مرز در گزارش سالانه خود از وضعیت آزادی مطبوعات عنوان کرده آمار خبرنگاران کشته‌شده در سال ۲۰۱۸ به نسبت سال گذشته، ۱۵ نفر افزایش داشته است.

میشانیل ردیسکه، مدیر بخش آلمان گزارشگران بدون مرز آمار منتشره را نشان‌دهنده این واقعیت دانسته که «همچنان مانند گذشته درگیری‌های مسلحانه بزرگترین تهدید علیه خبرنگاران در سراسر جهان به‌شمار می‌رود.»

او اضافه کرده: «با این حال این موضوع که بسیاری از گزارشگران خارج از مناطق جنگی به قتل رسیده‌اند، یک علامت ترسناک است.» امسال در ایالات متحده نیز شش خبرنگار کشته شدند. چهار تن از این کشته‌شدگان در جریان حمله مسلحانه به دفتر روزنامه محلی «کاپیتال گزت» در روز ۲۸ ژوئن به قتل رسیدند.

طبق آمار گزارشگران بدون مرز در سال ۲۰۱۸، همچنین ۳۴۸ خبرنگار بازداشت شده، ۶۰ تن به‌گروگان گرفته شده و سه تن نیز ناپدید شدند.

این سازمان در گزارش خود با اشاره به قتل یان کوچیک، خبرنگار افشاگر اهل اسلواکی و جمال خاشقجی خبرنگار منتقد سعودی یادآور شده، قتل خبرنگاران به دلیل تحقیقات افشاگرانه‌شان «نشان‌گر سخت‌سری کسانی است که به هر قیمتی می‌خواهند روزنامه‌نگارانی را که تحقیقات‌شان به منافع آنها گزند می‌رساند، وادار به سکوت کنند.»

گزارشگران بدون مرز افغانستان را مرگبارترین کشور برای خبرنگاران در سال ۲۰۱۸ خوانده است.

در مقابل برای نخستین بار در ۱۵ سال گذشته هیچ خبرنگاری در عراق امسال جان خود را از دست نداده است. به نوشته گزارشگران بدون مرز بازپس‌گیری موصل و دیگر مناطق استراتژیک از تصرف گروه تروریستی «دولت اسلامی» (داعش) به‌منزله «پایان جنگی خونین» بوده که شمار زیادی از خبرنگاران قربانی آن شدند.

در این گزارش همچنین از چین به‌عنوان «رکورددار بزرگ‌ترین زندان جهان» برای روزنامه‌نگاران حرفه‌ای و شهروند خبرنگاران یاد شده است. پس از آن مصر، ترکیه، عربستان و ایران به‌عنوان زندان‌های بزرگ جهان برای خبرنگاران لقب گرفته‌اند.

گزارشگران بدون مرز در بخش دیگری از گزارش خود به وضعیت خبرنگاران، به‌ویژه شهروند خبرنگارها در ایران اشاره و عنوان کرده در پی سرکوب رسانه‌ها، شهروند خبرنگاران در ایران نقش پررنگی را در شبکه‌های اجتماعی برای اطلاع‌رسانی آزاد و تغییر دموکراتیک ایفا می‌کنند.

به‌گفته این سازمان، شهروند خبرنگاران ایرانی به همین دلیل هدف اصلی نهادهای اطلاعاتی و سپاه پاسداران بوده‌اند. طبق آمار ارائه شده از سوی گزارشگران بدون مرز دو سوم از مجموع ۲۸ خبرنگاری که اینک در ایران در زندان به‌سر می‌برند، شهروند خبرنگار هستند.

بازداشت گردانندگان سایت مجذوبان نور که اخبار درآویش گنابادی را پوشش می‌دهد و دستگیری شماری از خبرنگاران نظیر هنگامه شهیدی، پویان خوشحال (خبرنگار روزنامه ابتکار)، مسعود کاظمی (خبرنگار سابق شرق) و شجاع حسین‌زاده (مدیر سایت بانه نیوز) به دلیل انتشار مطالب انتقادی در شبکه‌های اجتماعی از جمله مواردی بوده‌اند که در این گزارش سالانه به آن اشاره شده است.

به‌گفته گزارشگران بدون مرز، در حال حاضر دست‌کم ۶۰ خبرنگار در جهان به گروگان گرفته شده‌اند. بیش‌تر این موارد گروگان‌گیری در سوریه (با ۳۱ مورد) و پس از آن یمن (با ۱۷ مورد)، عراق (۱۱ مورد) و اوکراین (یک مورد) بوده است. داعش و پس از آن شورشیان حوثی اصلی‌ترین گروگان‌گیران خبرنگاران در منطقه خاورمیانه ذکر شده‌اند.

گزارشگران بدون مرز از سال ۱۹۹۵، به‌طور سالانه گزارشی را از وضعیت آزار و سرکوب خبرنگاران ارائه می‌کند. این سازمان گفته در ده سال گذشته مجموعاً ۷۰۲ خبرنگار در جهان به‌هنگام انجام وظیفه اطلاع‌رسانی کشته شده‌اند.

رسوایی و شرمساری برای فیس‌بوک

فیس‌بوک روزهای به شدت خیرساز را در سال ۲۰۱۸ از سر گذراند. محور عمده این جنجال‌ها نیز درز اطلاعات خصوصی میلیون‌ها کاربر بود. بزرگ‌ترین رسوایی را فروش اطلاعات کاربران به شرکت مشاوره سیاسی کمبریج آنالیتیکس رقم زد.

سال ۲۰۱۸ برای فیس‌بوک، از زمان آغاز به کار این شبکه اجتماعی پرطرفدار، سخت‌ترین سال کاری بوده است. چندین رسوایی بر سر انتشار اطلاعات خصوصی کاربران به‌ویژه افشای همکاری فیس‌بوک با شرکت کمبریج آنالیتیکس و فروش اطلاعات شخصی میلیون‌ها کاربر، مارک زاکربریگ پایه‌گذار فیس‌بوک را با انتقادهای شدیدی مواجه کرد.

در ماه مارس فاش شد شرکت کمبریج آنالیتیکس، یک شرکت مشاوره سیاسی و تحلیل داده‌ها، به اطلاعات شخصی ۸۷ میلیون کاربر فیس‌بوک دسترسی داشته است. در ابتدا مسئولان فیس‌بوک تلاش کردند این موضوع را کوچک جلوه دهند، اما رسانه‌ها به بررسی ابعاد همه‌جانبه آن پرداخته و گزارش دادند که اطلاعات کاربرها بدون این‌که آن‌ها اطلاعی از این موضوع داشته باشند، برای تبلیغات سیاسی و انتخاباتی در اختیار کمبریج آنالیتیکس قرار داده شده است.

پس از آن بود که زاکربریگ مجبور به عذرخواهی از کاربران شده و اقرار کرد، این اقدام فیس‌بوک سوءاستفاده از اعتماد کاربران بوده است. سیاستمداران آمریکایی از هر دو جبهه جمهوری خواه و دموکرات به‌شدت به این حرکت فیس‌بوک واکنش نشان دادند.

دموکرات‌ها بر این باور بودند که روس‌ها در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۱۶ آمریکا مداخله کرده و نتیجه آن را تغییر داده‌اند. در مقابل جمهوری خواهان اعتقاد داشتند که تصویر ارائه شده از دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در شبکه‌های اجتماعی با واقعیت همخوانی ندارد. شدت این انتقادات به حدی بالا گرفت که اواخر ماه آوریل زاکربریگ برای پاسخ به پرسش‌های نمایندگان در کنگره حاضر شد.

پس از آن نوبت رسوایی‌های جدید دیگر بود که گریبان فیس‌بوک را بگیرند. برای نمونه حدود دو ماه پیش فاش شد هرکس موفق شدند اطلاعات خصوصی ۵۰ میلیون کاربر را به سرقت ببرند. در ماه دسامبر فیس‌بوک مجبور شد اعلام کند به دلیل بروز یک حفره امنیتی عکس‌های منتشرنشده حدود هفت میلیون کاربر به‌مدت ۱۲ روز قابل دسترسی همگان بوده است.

این جنجال‌ها طبیعتاً بر سهام فیس‌بوک در بازارهای بورس نیز تأثیر گذاشت به‌طوری که پاییز امسال سهام این شرکت برای مدتی سقوط ۲۰ درصدی را تجربه کرد. هر چند در نهایت فیس‌بوک با وجود سقوط سهام همچنان درآمدزاست.

راجر مکنامی از مشاوران پیشین و سرمایه‌گذاران نخستین فیس‌بوک احتمال می‌دهد که زاکربریگ به زودی با بحرانی عمیق‌تر روبرو خواهد شد و آن هم از بین رفتن اعتماد کارمندان فیس‌بوک است.

این شرکت در حال حاضر ۳۰ هزار کارمند دارد و آنگونه که وب‌سایت تاگس‌شوا از مکنامی نقل کرده، کارمندان رفته‌رفته دیگر حاضر نخواهند بود تا چشم‌شان را به روی برخی موضوعات مثل نقش فیس‌بوک در بیرون رانده شدن مسلمانان روئینگیا از میامار، جدایی بریتانیا از اتحادیه اروپا (برگزیت) یا مداخله در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا ببندند و به این مسائل بی‌اعتنا باشند.

او اضافه کرده: «تا به حال کارمندان توجه چندانی به این موضوعات نداشتند، چون سهام این شرکت مثل موشک بالا می‌رفت» اما شرکت‌های فناوری در سلیکون‌ولی یک نگرانی بزرگتر از نگرانی در مورد سقوط سهام دارند و آن اینکه این رسوایی‌ها در نهایت کاسه صبر و اشینگتن را لبریز کند و کنگره قوانینی را در جهت محدود کردن فعالیت‌های این شرکت‌ها به‌تصویب برساند.

در این بین بسیاری از کارشناسان امنیت آنلاین و حفاظت از داده‌ها بر این باورند که این رسوایی‌ها موجب شده تا گوش‌های شنوا برای شنیدن انتقاداتی پیدا شوند که مدت‌هاست از فیس‌بوک صورت می‌گیرد. جنی گبهارت به تاگس‌شوا گفته: «یکی از مهم‌ترین درس‌هایی که از جنجال کمبریج آنالیتیکس گرفته شد، این است که کاربران به چشم خود دیدند به فیس‌بوک نمی‌توان اعتماد کرد. ما به شفافیت، مسئولیت و بررسی مستقل نیاز داریم.»

سینما

حضور «مارکس جوان» در برلیناله. شمار چشم‌گیری از فیلم‌ها در این دوره از برلیناله به شرح زندگی شخصیت‌های تاریخی پرداخته‌اند. «فیلم مارکس جوان» یکی از مهم‌ترین آن‌هاست. این فیلم روند شکل‌گیری نظریه مارکس را در پیوند با زندگی خصوصی‌اش به تصویر می‌کشد.

در شصت و هفتمین دوره جشنواره فیلم برلین زندگی شماری از شخصیت‌های تاریخی نمایش گذاشته می‌شوند. تنها در بخش رقابتی سه فیلم به چهره‌های هنری می‌پردازند. نخست فیلم افتتاحیه درباره «جانگو اینهارت»، بداهه‌نواز موسیقی و گیتاریست «جاز کولی‌ها» در اروپا، سپس زندگی آلبرتو جاکومتی، نقاش و مجسمه‌ساز سونیسی و سرانجام یوزف بویس، هنرمند نامدار آلمانی.

اما در بخش ویژه جشنواره فیلمی جدیدی نیز از زندگی کارل مارکس به نمایش گذاشته شد. این فیلم ساخته رانول پک است. پک در سال ۱۹۵۳ در هانیتی به دنیا آمده و در کشورهای مختلفی از جمله در زنیبر (جمهوری دموکراتیک کنگو امروز) و ایالات متحده آمریکا دوران کودکی و نوجوانی خود را گذرانده است. او سپس در پاریس و برلین به تحصیل فیلم پرداخت. پک در سال‌های ۱۹۹۶ تا ۱۹۹۷ سرپرستی وزارت فرهنگ هانیتی را نیز برعهده داشته است.

فیلم «لومومبا، مرگ یک پیامبر» یکی از کارهای درخشان پک به‌شمار می‌آید. او عضو هیئت داوران جشنواره‌های برلین (در سال ۲۰۰۲) و کن (در سال ۲۰۱۲) بوده است و هم اکنون ساکن فرانسه است.

فیلم مارکس جوان محصول مشترک فرانسه، آلمان و بلژیک است، که بنا به موقعیت‌های مختلف از سه زبان آلمانی، فرانسوی و انگلیسی استفاده شده است. در این فیلم آگوست دیل، نقش مارکس جوان را ایفا می‌کند. اشتفان کونارسکه نیز ایفاگر نقش فریدریش انگلس است. داستان فیلم زندگی مارکس از سال ۱۸۴۳ تا ۱۸۴۸ را در برمی‌گیرد. همکاری مارکس با نشریه «راینیشه تسایتونگ» آغاز فیلم محسوب می‌شود و با نگارش مانیفست کمونیست، این مرحله از فعالیت نظری و سیاسی مارکس جوان در این فیلم پایان می‌یابد. اغلب فیلم‌های پک مضمونی سیاسی و اجتماعی دارند. در این فیلم نیز کارگردان کوشیده است تلفیقی از زندگی خصوصی و سیاسی-علمی مارکس را به‌نمایش گذارد. فیلم‌نامه نیز اثر پک و پاسکال بونیتزر است.

نگاه پک به مارکس در این فیلم، تاریخی و تا حدودی زیادی همراه با ستایش است. فیلم زندگی سخت و مشقت‌بار مارکس در تبعید در پاریس و بروکسل را به خوبی به تصویر می‌کشد. شخصیت سرکش و انتقادی مارکس در این فیلم برجسته می‌شود.

یکی از موضوعات محوری در این فیلم رابطه مارکس با همسرش «جنی فون وستفالن» است که به‌خاطر عشق به مارکس رابطه با خانواده اش به سردی می‌گراید.

فیلم همچنین به آغاز دوستی مارکس و فریدریش انگلس می‌پردازد. با نمایش بحث و جدل‌ها، می‌گساری‌ها و بازی‌های شطرنج این دوستی به تصویر کشیده می‌شود. در صحنه‌ای بر هم‌فکری و هم‌نظری مارکس و انگلس بدین‌گونه تاکید می‌شود که این دو جملاتی را به دنبال هم ادا می‌کنند که تکمیل‌گر یکدیگرند. دوستی این دو نظریه‌پرداز جنبش کمونیستی تا پایان زندگی مارکس ادامه می‌یابد.

نمایش مناسبات خصوصی و سیاسی مارکس با شخصیت‌های تاریخی نظیر میخائیل باکونین، نظریه‌پرداز انقلابی آنارشیزم، پیر-ژوزف پرودون، فیلسوف و جامعه‌شناس فرانسوی، آرنولد روگه، نویسنده آلمانی در این فیلم به درک شکل‌گیری نظریه‌های فلسفی و سیاسی مارکس یاری می‌رساند.

در فیلم از تاثیرگذاری انگلس بر مارکس و به‌عکس نیز یاد می‌شود. بنا به برخی روایت‌ها و اسناد که در این فیلم نیز از آن‌ها استفاده شده، مارکس به توصیه انگلس مطالعه اقتصاددان‌های کلاسیک انگلیسی را آغاز می‌کند.

فیلم در کنار منازعات سیاسی و نظری مارکس با هم‌زمانش، به شرایط اجتماعی و معیشتی طبقه کارگر در این دوران نیز نگاهی کوتاه می‌اندازد. در این فیلم نمایش کارخانه نساجی پدر انگلس در منچستر، محله‌های کارگری در این شهر، موضوع کار کودکان و غیره باید به عنوان توضیحی برای زمینه‌های مادی تکوین نظریه‌های انقلابی مارکس و انگلس فهمیده شوند.

این فیلم که با نگارش «مانیفست کمونیست» به پایان می‌رساند، نشان می‌دهد که همسران مارکس و انگلس در تدوین این اثر تاریخی حضور و تا حدودی مشارکت داشته‌اند.

البته با توجه به داده‌های تاریخی باید گفت که شرح برخی از وقایع کاملاً منطبق با واقعیت نیست. به‌طور مثال در فیلم آشنایی مارکس و انگلس در خانه آرنولد روگه در پاریس صورت می‌گیرد، در حالی‌که آشنایی مستقیم این دو به سال ۱۸۴۲ در کلن و در هیئت تحریریه «راینیشه تسایتونگ» در کلن بر می‌گردد.

برای نسل جدیدی که جنبش‌های انقلابی و کمونیستی را تنها از طریق کتب تاریخی فرا گرفته، دیدن این فیلم بی‌شک آموزنده است. فیلم می‌کوشد نشان دهد که درک واقعیت‌های اجتماعی، زمینه اصلی شکل‌گیری نظریه‌های مارکس و انگلس بوده و پیوند میان مبارزه سیاسی و مباحث فلسفی- اجتماعی در آن دوران راهکاری ضروری به‌شمار می‌آمده است.

فرهنگ و هنر. در جشنواره سینمای اروپا که در شهر اسپانیایی سویل برگزار شد، فیلم لهستانی «جنگ سرد» به کارگردانی پاول پولیکوفسکی، پنج جایزه اصلی را درو کرد: بهترین فیلم، بهترین هنرپیشه زن، بهترین فیلم‌نامه، بهترین تدوین و بهترین کارگردانی. این دومین بار است که پاول پولیکوفسکی از این جشنواره جایزه می‌گیرد. بار اول در سال ۲۰۱۴ با فیلم «ایدا» جایزه بهترین کارگردانی را دریافت کرد.

یوانا کولیگ، که نقش یک زن خواننده را در «جنگ سرد» ایفا می‌کند، به عنوان بهترین بازیگر زن شناخته شد. او به علت بارداری نتوانست در جشنواره حضور یابد و جایزه خود را شخصاً دریافت کند.

این فیلم داستان عشق میان یک زن خواننده و رقصنده و یک نوازنده پیانو در دوران جنگ سرد است. عشق این دو در سایه حکومت پلیسی آن زمان اروپای شرقی پایانی تلخ می‌گیرد.

مارچلو فونته، هنرپیشه ایتالیایی، جایزه بهترین بازیگر مرد اروپا را از آن خود ساخت. او در فیلم «دوگمان» نقش یک آرایشگر سگ‌های خانگی را ایفا می‌کند که پای او به ماجراهای جنایی کشیده می‌شود. فونته پیش از این در جشنواره بین‌المللی کن هم بهترین بازیگر سال شناخته شده بود.

هیئت داوران آکادمی فیلم اروپایی، فیلم «مرگ استالین» به کارگردانی آرماندو یانوچی از بریتانیا را بهترین کمدی سال دانست.

فیلم آلمانی «سه روز در کبرون» که بازآفرینی رویدادها و خاطراتی از آخرین ماه‌های زندگی رومی اشنایدر است، تنها جایزه بهترین موزیک متن را دریافت کرد.

آکی کوریسماکي با فیلم «آن‌سوی امید» در برلیناله کمدی غم‌انگیزی خلق کرده که پیام روشنی دارد. کارگردان به امید روشنگری، وفاداری به انسانیت و حمایت از پناهجویان را در چارچوب روایتی نیمه واقعی- نیمه اتوبیوگرافی بازگو می‌کند.

در ششمین روز برلیناله فیلم آکی کوریسماکي (Aki Kaurismäki) کارگردان به‌نام فنلاندی اکران شد. این فیلم با عنوان «آن‌سوی امید» نظر مثبت بسیاری از منتقدان سینما را در پی داشت. حتی برخی این فیلم را نامزدی جدی برای دریافت خرس طلایی ارزیابی می‌کنند.

فیلم جدید کوریسماکي درباره سفر و زندگی پرمخاطره پناهجویان به اروپاست. در سال گذشته نیز مستند «آتش در دریا» ساخته جان‌فرانکو ززی توانست با نگاهی به زندگی پناهجویان در ایتالیا خرس طلایی برلیناله را از آن خود کند.

فیلم «آن‌سوی امید» به زندگی خالد (با نقش‌آفرینی شروان حاجی)، پناهجوی سوری می‌پردازد که با پشت‌سر نهادن ده‌ها کشور سرانجام ناخواسته از هلسینکی، پایتخت فنلاند سر در می‌آورد.

فیلم با صحنه‌ای گیرا و معنادار برای نخستین بار خالد را در یک کشتی باری نشان می‌دهد که زیر پشته‌ای از ذغال سنگ‌خود را پنهان کرده و حال با صورت و لباسی سیاه خود را بیرون می‌کشد. خالد از جهنم حلب فرار کرده و در جریان سفر در مرز یکی از کشورهای اروپای شرقی از خواهرش به اجبار جدا شده و ارتباط آن‌ها برای مدت طولانی قطع می‌شود.

قطع ارتباط خالد و خواهرش که تنها بازماندگان خانواده‌شان هستند، بر وجدان خالد سنگینی می‌کند و خود را مسئول نسبت به سرنوشت خواهرش می‌داند. او پس از معرفی خود به پلیس فنلاند می‌کوشد هرچه زودتر از سرنوشت خواهرش اطلاعی کسب کند. هم‌زمان با ورود خالد به هلستینکی رسانه‌ها و سازمان ملل متحد از بمباران شدید حلب و افزایش کشته‌شدگان در این شهر خبر می‌دهند، اما پس از بررسی‌های اولیه مسئولان اداره پناهجویان و مهاجرت فنلاند درخواست پناهندگی خالد را رد می‌کنند و دستور بازگرداندن او به مرزهای سوریه را صادر می‌کنند...

فیلم به‌خوبی برخوردهای دوگانه برخی افراد عادی و نهادهای دولتی با پناهجویان را به نمایش می‌گذارد. خالد در بررسی‌های اولیه می‌گوید که چگونه در مجارستان مورد ضرب و شتم ماموران پلیس قرار گرفته است. در فنلاند گروه‌های دست‌راستی و نژادپرست نیز در پی «شکار» خارجی‌ها و پناهجویان هستند تا با تنگ کردن عرصه بر آنان، پناهجویان را به ترک کشورشان وادار کنند. از نام فیلم نیز بر می‌آید که کارگردان امید به انسانیت دارد. فیلم در چارچوب کنونی‌اش مولفه‌های نیرومند اتوپییایی دارد به همین دلیل برخی منتقدان آن را روایت «افسانه و قصه» در کنار «واقعیت سخت» خوانده‌اند. کوریسمای در سنت نیرومند سینمای اروپا فیلم می‌سازد. گرمایی که از فیلمش بر می‌خیزد، اجازه می‌دهد که فضای سرد فنلاند به فراموشی سپرده شود.

در جمع‌بندی می‌توان گفت که شاید سال ۲۰۱۹، بزرگ‌ترین چالش برای جامعه ایران باشد. حکومت اسلامی ایران، سال ۲۰۱۸ را در شرایطی سپری کرد که این کشور شاهد بحران‌های سیاسی و اقتصادی عمده‌ای بوده است. این بحران‌ها همچون زلزله‌ای سیاسی-اجتماعی، ماهیت حکومت اسلامی را در سطح داخلی و خارجی دگرگون ساخته است. تحولات و دگرگونی سال ۲۰۱۸ باعث شده که اغلب کارشناسان در امور ایران سال ۲۰۱۹ را نه تنها سالی سرنوشت ساز بدانند، بلکه آن را نقطه عطفی در کارنامه حکومت اسلامی تحت رهبری آیت‌الله علی خامنه‌ای به‌شمار بیاورند.

از سوی دیگر، به موازات اقدامات دولت آمریکا علیه ایران، احتمال بروز رویارویی نظامی میان واشینگتن و اسرائیل و عربستان علیه ایران زیاده‌تر شده است. ایالات متحده تلاش می‌کند که صادرات نفت ایران را در کمتر از شش ماه پس از آغاز تحریم‌ها به صفر برگرداند و در مقابل حکومت اسلامی می‌کوشد تا از شرایط افزایش قیمت نفت استفاده کند و فروش را حداقل به ۷۰۰ هزار بشکه در روز رسانده و این را تا زمان پایان ریاست جمهوری دونالد ترامپ حفظ کند.

یکی از مشاوران فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نسبت به «التهاب» سال آینده خورشیدی به‌دلیل برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی و اعتراضات صنفی و کارگری در ایران هشدار داد. پیش از این نیز آیت‌الله خامنه‌ای سردهسته تبه‌کاران حکومت اسلامی، هشدار داده بود که همه باید حواس‌شان به «فریب‌کاری» آمریکا باشد و «ممکن است نقشه را برای سال ۹۸ کشیده باشند».

علی محمد نائینی که به مناسبت سالروز تظاهرات حکومتی نهم دی‌ماه علیه معترضان به نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۸۸ در ایلام سخن می‌گفت، پیش‌بینی کرد که در سال ۹۸ «دو التهاب اساسی» در ایران به وقوع بپیوندد. او گفت: در سال آینده «انتخابات مجلس را داریم که باید گفت انتخابات نقش کاتالیزور برای فراهم کردن زمینه نافرمانی مدنی را دارد. از طرف دیگری (دشمنان) بر فشارهای اقتصادی در حوزه‌های صنفی و کارگری تمرکز کرده‌اند».

خامنه‌ای هم‌زمان با ادامه اعتراض‌های کارگری در ایران در اسفندماه سال ۱۳۹۶، «دشمنان» را متهم کرده بود که تلاش می‌کنند: «رکودی، لنگی از سوی کارگران به وجود بیاورند یا کارگرها را به این کار وادار کنند» بر اساس گزارش خبرگزاری ایسنا، مشاور فرمانده سپاه گفته است: از آن رو که «دشمنان» بر این باورند که «شبکه نفوذ آنان در کشور دست نخورده و ملت ایران از انقلاب برگشته‌اند»، بر فضای مجازی «سرمایه‌گذاری کرده‌اند» نائینی، فضای مجازی را «فضای فراخوان و تخریب باورهای اساسی» معرفی کرده که «در ایجاد ناآرامی‌ها تأثیرات مخرب و ویران‌گری دارد».

خبرگزاری تسنیم هم گزارش کرده که علی فضلی، فرمانده دانشگاه افسری و تربیت پاسداری «امام حسین» هم در اصفهان گفته که «همه باید حواس‌شان را جمع کنند و ما باید بیدار باشیم، ممکن است جنجال کنند و نقشه اصلی آن‌ها در سال ۹۸ باشد». این فرمانده سپاه به جوانان «توصیه» کرده که «به دشمن پهلوی ندهند» و درباره اعتراضات دی‌ماه سال ۹۶ نیز گفته که در آن سال «به‌بهانه‌های گرانی و تورم فتنه کردند، این‌ها واقعیت است اما مردم با آن‌ها مقابله و مواجهه کردند».

این اظهارنظرها نشان‌دهنده هراس سران حکومت اسلامی است که بیش از پیش نگران آینده خود هستند. یک روز قبل از شروع سال ۲۰۱۸، ایران شاهد بزرگ‌ترین موج اعتراضات مردمی شد که در طول عمر ۴۰ ساله حکومت اسلامی، این چنین سابقه نداشت. پدیده جدیدی که در تظاهرات سال ۲۰۱۸ برجسته بود این است که معترضان اغلب از جوانان و بیکاران و خانواده‌های تهی‌دست بود.

در حال حاضر اعتراضات مردمی و اعتصاب‌های کارگری در بسیاری از شهرهای ایران، در جریان است و مراکز مطالعاتی، پیش‌بینی می‌کنند که اعتراضات با تغییر سقف خواسته‌های اجتماعی و سیاسی معترضان در سال ۲۰۱۹ گسترش خواهد یافت. هم‌اکنون که این مطلب منتشر می‌شود اعتراضات در دانشگاه تهران و خیابان‌های اطراف آن در جریان است. خبرگزاری مهر روز دوشنبه دهم دی، نوشت که فرمانده نیروی انتظامی در مورد برخی فراخوان‌ها در فضای مجازی برای تجمع دانشجویان مقابل دانشگاه تهران گفت: «هرگونه تجمع نیازمند مجوز است».

بی‌گمان هرگونه تغییر و تحولات در جامعه ایران، به‌ویژه انقلاب دیگری در ایران، تأثیر به‌سزایی در روابط بین‌المللی از جمله در جنگ‌های به اصطلاح «نیابتی» و به یک آرامش منطقه‌ای منجر خواهد شد!

دوشنبه دهم دی ماه ۱۳۹۷ - سی و یکم دسامبر ۲۰۱۸